Țara este întâi a lui Dumnezeu și numai apoi a noastră

PERMANENȚE

ANUL XXVIII, NR. 11-12
NOIEMBRIE-DECEMBRIE 2025

CULTURAL - POLITIC - SOCIAL

24 PAGINI
15 LEI

Fie ca praznicul Naşterii Domnului să ne înalţe sufletele spre dragostea Lui, dăruindu-ne lumină şi pace lăuntrică, precum şi nădejdea că neamul românesc se va ridica biruitor deasupra tuturor nedreptăților şi încercărilor prin care îi este dat să treacă!
Crăciun binecuvântat! La mulți ani 2026!

Troița de la Tâncăbești

CEZARINA CONDURACHE

De vi s-au smuls şi flori, şi cruce,
şi dacă locul nu vi-l ştim,
tot gândul nostru-n veac v-aduce
îngenunchieri de heruvim.

În noaptea de 27/28 noiembrie 2025, troița din pădurea Tâncăbești, ridicată pe locul aproximativ al asasinării Căpitanului, Decemvirilor și Nicadorilor, a fost distrusă. Secționată cu drujba de la bază, troiței prăbușite i s-au retezat bucăți din brațul central și din cele secundare. Pe soclul rămas gol a fost lipită cu bandă adezivă o perie de WC. De la primele ore ale dimineții de 28 noiembrie, poliția s-a sesizat din oficiu, deschizând un dosar penal pentru infracțiunea de distrugere.

Până în prezent autoritățile nu au comunicat identificarea făptașilor și nici o altă informație cu privire la posibili suspecți. Identitatea lor ar trebui să fie deja cunoscută de poliție, știm cu toții că întreaga zonă în care se află troița este împânzită de camere de supraveghere, apoi știm că întreg DN1 este la rândul lui plin de camere de monitorizare a traficului. Așteptăm cu interes finalizarea anchetei și soluționarea dosarului penal.

În spațiul public nu a apărut nicio persoană sau grupare care să revendice fapta. Au apărut însă haite de admiratori și aprobatori ai făptașului, revărsându-și admirația și instigând la alte fapte similare, desigur prin comentarii și postări pe rețelele de social media, adică stând comod acasă în papuci și pijamale, visându-se mari eroi ai progresismului în spatele tastaturii.

Asemenea acte, profanatorii, imorale și ilegale, sunt rezultatul direct al infamei campanii de ură și mistificare a adevărului derulată în ultimul an de presă, politicieni și autorități pe fondul ascensiunii fulminante și menținerii forțate în atenție a lui Călin Georgescu. Așa cum scriam exact cu un an în urmă, toată situația Georgescu, lipită în mod fals și forțat de Mișcarea Legionară, cu care nu are niciun fel de legătură, a fost transformată în pretext pentru o agresivă campanie de ură împotriva Mișcării.

Desigur, nu putem ignora rolul jucat în tot acest demers de Institutul Elie Wiesel, pe care îl plătim cu toții din taxele și impozitele muncii noastre, că să denigreze, să acuze, să lege cu reavoință orice se întâmplă rău pe lumea asta de Mișcarea Legionară. Bucuria nedisimulată a membrilor INSHWE la distrugerea troiței, afișată abundent pe social media, este o dovadă clară de instigare la ură și fapte de violență. Dacă România ar fi o democrație așa cum se pretinde, atunci autoritățile ar fi trebuit deja să se sesizeze din oficiu și să ia măsurile necesare.

Crucea luminii și drujba întunericului

Culegem din mormântul tău lumină
și ne spălăm obrajii de prigoane.

O faptă ticăloasă comisă de niște oameni de nimic, la adaposul întunericului și al lașității. Când nu îndrăznești să îți afirmi deschis ideile și idealul, nu ești capabil să ți le susții cu argumente, în lumina zilei, cu fruntea sus, cu bărbăție și decență, ajungi să pângărești pe furiș, noaptea, anonim și rușinos, pe de o parte, crucea lui Hristos și, pe de alta, un mare altar legionar.

continuare în pag. 2

TROIȚA DE LA TÂNCĂBEȘTI

Cei care au distrus troița sunt în primul rând urâtorii lui Dumnezeu, și apoi ai legionarilor, bravi luptători anti legionari ai secolului XXI, demni urmași ai ticăloșilor secolului XX. De la camarila carlistă au moștenit obiceiul de a secera noaptea trup legionar, iar de la comuniști, satanismul prin care s-a încercat răstignirea tineretului legionar în reeducare.

O perie de WC în locul Crucii – simbolul lui Hristos, al Învierii Lui și a noastre. Îndemnul este clar, în loc să vă închinați lui Codreanu la Troiță, închinați-vă la peria cu resturi de fecale. Pitești, Pitești... cum ne arăți tu că reeducarea din temnițe a fost doar începutul și că adevărata reeducare, adevărata ta „biruință” nu a fost asupra legionarilor schingiuiți acolo, ci asupra celor au comis atrocitățile, a fiilor, nepoților și urmașilor lor biologici și mai ales ideologici.

O, Pitești, satanic, monstruos și bolșevic Pitești! Ai răstignit trupuri legionare batjocorind pe Hristos ca să îl învingi pe Codreanu. Ai cerut închinare la falusuri din săpun și ai hrănit forțat cu fecale niște guri flămânde de credință, ideal și mâncare. Și? Tu ai rămas și în secolul XXI blocat la peria de WC ca armă ideologică și satanică, în timp ce băieții noștri unii au supraviețuit - în ciuda oricărei posibilități fizice și biologice - și alții au murit mântuiți. Iată că azi o țară întreagă îi numește pe drept sfinți ai închisorilor, și așa cum te-ai temut, unii chiar au devenit sfinți în mod oficial, în calendarul bisericesc. Și alții vor urma.

Troița Căpitanului a fost retezată și aschiile lemnului frânt le-am simțit cu toții, înfigându-se dureros în inimă și în minte. Nu putem spune însă că a fost ceva cu totul neașteptat, desigur predictibilitatea nu face ca durerea să fie mai mică. Troița aceasta a mai căzut și în trecut iar acum, la capătul unui an întreg de calomnie constantă, în preajma comemorării morții Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor, nu era ceva de neimaginat că un nebun ar putea escalada la propriu zidul de ură și mișelie, cu drujba în mână, tăind ceva fizic, ceva ce poate fi răpus de mâini omenești: un obiect-simbol în care ne regăsim ca legionari și creștini. Idealul, credința, iubirea, memoria nu ne pot fi amputate.

Dar la aflarea veștii primul gând a fost: vai de cel care a făcut fărădelegea. Și nu pentru că voim, sperăm sau încercăm să răzbunăm cumva această ticaloșie. Nici vorbă, există legi, există poliție, există dosar penal gestionat de autorități. Este datoria lor să acționeze, nu a noastră. Deși făptașul nu are frică de Dumnezeu, noi avem și înțelegem consecințele nesăbuinței sale... Celor ce nu au mai deschis Psaltirea în ultima vreme, le recomand să o facă, vor regăsi în psalmi și durerea noastră actuală și balsam pentru alinarea ei.

Troița de la Tâncăbești a căzut răpusă de ura unui nebun. E ceva cumplit. Dar... acum 87 de ani a căzut însuși Căpitanul tot din ura unor nebuni și cu toate astea, Mișcarea lui a continuat să trăiască. Iată-ne aici, în 2025, noi în aceeași iubire, în același ideal, ca toate generațiile legionare de după 1938, cu un Căpitan viu, ei luptându-se de tot atâtea generații împotriva unui Căpitan pe care l-au ucis odată și a cărei memorie o răstignesc la infinit, dar pe care de 87 de ani tot nu îl pot birui.

În cei aproape 100 de ani de existență Mișcarea Legionară a fost tăiată cu drujba de zeci de ori: sub Carol II prigoane, asasinarea Căpitanului, Nicadorilor, Decemvirilor, elita legionară din 21/22 septembrie 1939, sub Antonescu floarea intelectualității a ajuns carne de tun în prima linie a frontului și temnițele s-au umplut de copii și tineri, sub comuniști alte secerări, temnițe, reeducare, munți, lagăre, anchete. Și după toate astea apare recenta „crimă” de la Tâncăbești ca o dovadă în plus că, în ciuda prigonirii necontenite, prin noi, cei de azi, cei ce-au căzut răpuși de gloanțele dușmane continuă să pășească în rând cu cei ce au rămas.

Ați recunoscut mai sus în text versurile lui Radu Gyr, marele nostru martir legionar, Comandant Legionar al Bunei Vestiri, Radu Gyr. Dincolo de orice discurs, orice comunicat, orice luare de poziție a noastră, versurile lui primează. Sunt cheia în care trebuie să privim și să înțelegem atât ticăloșia de astăzi de la Tâncăbești, cât mai ales coordonatele pe care este fixat sufletul de ieri de azi și de mâine al legionarului: *de vi se pierde urmă-n țară, v-o regăsim mereu în noi.*

CEZARINA CONDURACHE

Mormântul Căpitanului

de Radu Gyr

De-aici’nainte, vremea se măsoară
cu trudnicile tale oseminte,
și veacul care curge peste țară
începe din cenușa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ți moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai înviere,
prin tine lumină de veșnicie.

Prin tine bem, setoși, din Mântuire,
prin tine doar, ne-am curățit de zgură...
Izvor ne ești și cină și zidire
și patrafir și cuminecătură...

Ești azimă pe care’n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Ești drumul nostru către zări de miere,
ești pernă pentru tâmpla fumegândă...

Ești ruga Țării pentru biruință,
mistria noastră’n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credință...
Mormântul tău e viața noastră toată.

Venim lângă țărâna ta iubită,
și umbra ta, prin smirnă și balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfințită
și se preschimbă’n torțe și în spade.

Cu duhul tău - mireasmă de grădină -
ne miruim, sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
și ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
și-l punem pe vechi răni de închisoare;
și rănile din noi tresar și cântă,
se fac medalii și zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu pași ușarnici,
la groapa ta, mișeii și viclenii,
și se vor bate’n piept cu pumni fățarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii,

Mormântul tău, gemând, să se ridice
și duhul tău, țâșnind din veșnicie,
într’un năpraznic fulger să despice
pângăritoarea lor nimicnicie!

Imn morţilor

de Radu Gyr

Morminte dragi, lumină vie,
sporite-ntr-una an de an,
noi v-auzim curgând sub glie
ca un şuvoi subpământean.

Ați luminat cu jertfe sfinte
pământul până-n temelii,
că țara arde de morminte
cum arde cerul de făclii.

Ascunse-n lut ca o comoară,
morminte vechi, morminte noi,
de vi se pierde urma-n țară,
v-o regăsim mereu în noi.

De vi s-au smuls şi flori, şi cruce,
şi dacă locul nu vi-l ştim,
tot gândul nostru-n veac v-aduce
îngenunchieri de heruvim.

Morți sfinți în temniți şi prigoane,
morți sfinți în lupte şi furtuni,
noi ne-am făcut din voi icoane
şi vă purtăm pe frunți cununi.

Nu plângem lacrimă de sânge,
ci ne mândrim cu-atâți eroi.
Nu, neamul nostru nu vă plânge,
ci se cuminecă prin voi.

Norul de praf din urma Troiței

Dar de-or veni, cândva, cu pași ușarnici,
la groapa ta, mișeii și viclenii,
și se vor bate'n piept cu pumni fățarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii,

Mormântul tău, gemând, să se ridice
și duhul tău, țâșnind din veșnicie,
într'un năpraznic fulger să despice
pângăritoarea lor nimicnicie!

Desigur, odată cu distrugerea troiței s-a iscat o furtună mediatică pe măsură, atât în tabăra progresistă, cât și în cea naționalist-suveranistă sau cea pretins legionară. Despre progresiști... numai de bine, nu merită irosit timpul pe inepțiile lor. Trebuie spus numai atât:

Troița de la Tâncăbești a fost ridicată în anul 1999 (cu ocazia Centenarului Corneliu Zelea Codreanu), cu acte și autorizații în regulă. Există un concesionar pentru bucata de teren pe care se află troița, respectiv sculptorul Cristian Ivanov, care a lucrat la realizarea troiței alături de autorul principal, sculptorul Ștefan Georgescu. Numai Cristian Ivanov (sau o persoană mandatată oficial de el) este cel care poate demara lucrările de ridicare a unei noi troițe și tot el este singurul care poate decide ce formă, dimensiune etc. să aibă aceasta. Din informațiile avute până în prezent, troița originală nu mai poate fi restaurată.

Așadar, această Troiță era o construcție legală și oficială, aflată pe un spațiu privat. Că unii sunt de părere că prezența ei încalcă legea și că tăierea este un fapt pozitiv și o contrapondere la lipsa de reacție a autorităților care ar fi trebuit să o distrugă ele până acum, este, de la caz la caz, rea intenție, prostie sau direct instigare la distrugere și violență.

Faptul că autoritățile s-au sesizat și au deschis dosar penal este un fapt normal, nu o dovadă că ei ar fi distrus troița și nici că ar fi pactizat cu legionarii. Un monument legal amplasat a fost distrus. Cei care considerau că acesta încalcă legea trebuiau să meargă în instanță să dovedească asta. Nu au făcut-o timp de 26 de ani de când există această troiță pentru că știu că nu pot avea câștig de cauză, dar asta nu îi împiedică acum să se bucure și să glorifice o infracțiune, acuzând autoritățile de exercitarea datoriei lor legale.

Din păcate, alte afirmații fără temei și la fel de nocive vin din zona teoretic opusă progresismului, și se rostogolesc mai ales în mediul online (mediu propice oamenilor experți în orice și plini de idei, al superficialității, al autonumirilor și etichetării ferme, al lipsei de rigoare informațională și mai ales de bun simț) necesită câteva precizări.

Am văzut până acum zeci de persoane care își dau cu părerea ce și cum ar trebui făcut la Tâncăbești, sau, și mai și, asigură că vor face ei singuri o cruce/troiță de nu știu câți metri sau din nu știu ce material. Faptul că există un proprietar acolo, niște autorizații legale care au fost obținute pentru un anumit model, o anumită dimensiune, material etc, nu pare să intereseze pe cei care se laudă cu ce vor face și mai strâng și bani pentru asta... Troița de la Tâncăbești are un singur concesionar cu drept de acțiune și decizie, cei care vorbesc pe lângă o fac pentru propriile beneficii și orgolii. Desigur, pot face ce cruce/troiță/monument doresc, în altă parte, dar nu pe o proprietate privată.

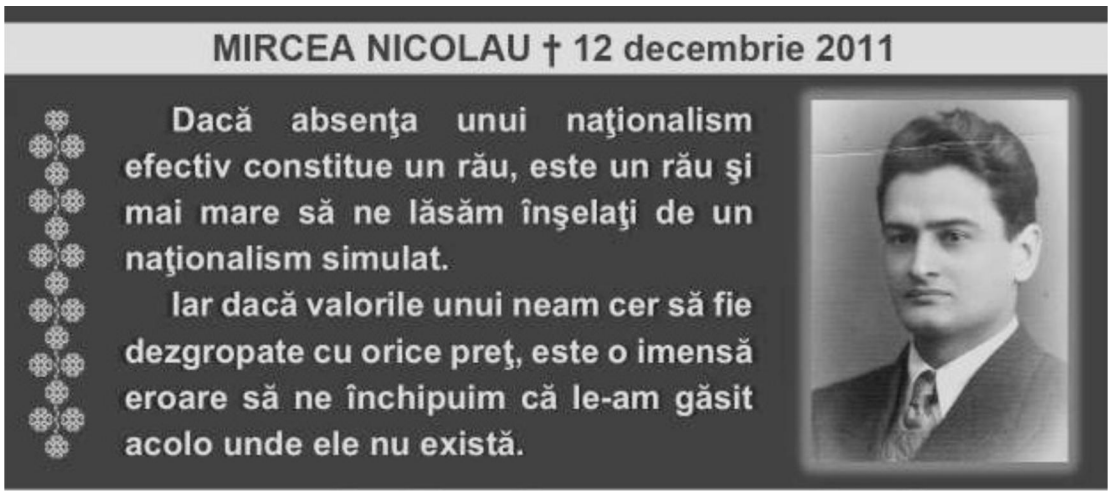

O altă idee care circulă în aceste zile este aceea a ridicării unei Mănăstiri pe locul troiței. Oameni buni... ori nu ați fost niciodată la Tâncăbești, ori folosindu-vă de posibila mănăstire încercați, de fapt, eliminarea definitivă a variantei ridicării unei noi troițe în acel loc. Mănăstire pe cei câțiva metri aflați în concesiunea lui Cristian Ivanov? Pe terenul din spatele troiței, pădurea care se află parte în proprietate privată, parte în proprietatea statului? Cu unitatea militară din spatele Troiței ce facem? O relocăm că să încapă Mănăstirea? Nu mai vorbesc de autorizații imposibil de obținut (distanță legală insuficientă de construcție față de DN1 etc) și de faptul că o mănăstire presune, pe lângă teren, autorizații etc și implicarea și asumarea Patriarhiei Române și a BOR.

Sau poate faceți o mănăstire pur și simplu, fără legătură cu ierarhia oficială, doar să fie... Și așa am văzut recent diverși civili oficiind slujbe complete pe locul troiței de la Tâncăbești pe motiv că merge și așa, fără preot ne descurcăm singuri, că știm și noi slujba. Până la această oră BOR nu a avut nicio reacție la adresa ticăloșiei din 28 noiembrie 2025. Deși a fost distrusă întâi de toate o cruce. Încărcătura ideologică și presiunea mediatică este mult prea mare. Dar, desigur, ignorând toate astea vor fi de bunăseamă dispuși să-și asume o mănăstire acolo...

Peste noapte au apărut noi luptători naționaliști, noi organizații mai mult sau mai puțin pretins legionare. Una din ele propune nici mai mult nici mai puțin, crearea unei hărți cu monumentele legionare din țară, semnalizarea lor și promovarea lor. Probabil pentru a veni în întâmpinarea celor care ar dori să le taie cu drujba, inspirați de modelul Tâncăbești. Citind aberațiile acestea mi-am amintit de o replică din „Povestea porcului" de Ion Creangă: *De te-a învățat cineva, rău ți-a priit, iară de-ai făcut-o din capul tău, rău cap ai avut!*

Alții apără legalitatea troiței cu aceleași argumente prelucrate și folosite la infinit de codreniști timp de zeci de ani. Codreniștii nu mai există, oficial nici urmași ideologici nu mai au, dar semințele ticăloșiei lor rodesc în pseudo-legionarii de astăzi: apără legalitatea troiței prin faptul că Mișcarea Legionară a fost bună pe timpul lui Codreanu și că abia în timpul lui Horia Sima au apărut crimele și chiar pogromurile... Ce să mai comentăm.

Unii tot din sfera legionaro-naționalisto-pseudocreva au făcut și o descoperire mare: un stiker care glorifică tăierea troiței, punând fapta pe seama antifa. A fost identificat și autorul stikerului, un progresist tinerel cu ochelari rotunzi, expus online cu nume și prenume. De la poza individului, la stiker și la antifa, fără nicio dovadă, s-a ajuns să fie proclamat, evident online, ca autor efectiv al tăierii troiței și s-au dat și indicații, măsuri ce ar trebui luate împotriva lui. Și dacă un justițiar din acesta online se decide să acționeze fizic împotriva băiatului cu ochelari rotunzi? Cine va purta, fără de vină, vina? Păi, tot Mișcarea Legionară, că abia așteaptă dl Florian o agresiune (indiferent cine ar comite-o) ca să strige din nou.

Concluzia: un nebun taie cu drujba și în urmă lui nu cade doar o troiță, dar se și ridică un nor de prostie, superficialitate și orgoliu. Mai rău este că în norul acesta, la umbra celor proști, superficiali și orgolioși, acționează cei care îi folosesc spre acuzarea nedreaptă, lovirea abuzivă și incriminarea voită a Mișcării Legionare.

Cei de bună credință creștină și legionară, feriți-vă de întuneric și ocoliți norii. Mișcarea Legionară va sta mereu cu fruntea sus în lumină și adevăr.

CEZARINA CONDURACHE

Cu fruntea sus

de Virgil Rădulescu și Traian Puiu

Cu fruntea sus, pași-vor înainte,
În jurul steagului fâlfâitor,
Legionarii sacrificiilor sfinte,
Ducând și mai departe crezul lor.

Nici ziduri reci, de temnițe, nici sânge,
Nu-i vor putea opri din calea lor,
Căci nouă viața nimeni nu o poate 'nfrânge,
În falnicul ei marș biruitor.

Să strângă frontu-acei ce vor să moară,
Pentru salvarea 'ntregului popor,
Veniți, o Românie nouă să răsară,
Din jertfele de sânge a tuturor.

Drapelul sus și rândurile strânse,
Legiunea trece'n viu și aspru pas,
Cei ce-au căzut uciși de gloanțele dușmane
Pășesc în rând cu cei ce au rămas.

Din calea legionarilor în lături,
Loc faceți la ai noștri luptători,
Spre Gardă se îndreaptă zeci de mii de glasuri
Cu dor de altă viață în viitor.

S'a dat acum semnalul cel din urmă,
De luptă sufletul ni-e pregătit,
Curând vor fâlfâi a noastre mândre flamuri,
Robia noastră va avea sfârșit.

Colinde în închisorile comuniste

BOGDAN MUNTEANU

Colindele populare sunt oglinzi care răsfrâng starea sufletească a neamului nostru în timpul sacru al aşteptării înfiorate a pogorârii pe pământ a Mântuitorului Hristos. Ele emană serenitate, o credinţă vie într-un plan mai înalt decât cel în care ne trăim viaţa cotidiană şi în posibilitatea ca acesta să se întrepătrundă cu lumea noastră. Ele respiră speranţa că acest lucru, comemorat şi mărturisit an de an, va reîmprospăta ontologic existenţa care de cele mai multe ori e dominată de necazuri şi suferinţe. Nădejdea mântuirii rămâne mereu trează şi luminoasă.

Cu atât mai aparte sunt colindele în stil popular create de cei care au suferit în temniţele comuniste. Nu vom sta acum să facem un inventar exhaustiv, dar e cert că cele mai numeroase şi mai cunoscute aparţin unor legionari. Dacă aceştia ar fi fost întemniţaţi doar pentru un crez politic (pus la index, atunci ca şi acum), nu ar fi putut fi autori ai unor versuri de colind în care împărăţia cea de sus coboară şi se împleteşte cu suferinţa atroce din închisorile comuniste. Aceste colinde sunt o mărturisire fără echivoc a credinţei în mântuirea prin Hristos, prin jertfa Sa pe cruce, care se constituie pildă pentru jertfa fiecăruia dintre noi.

Spuneam că e vorba de colinde în stil popular, dar lucrurile stau aşa doar dacă ne referim la structura versurilor: simplă, ritmată, curgând ca un şuvoi lin de lumină care inundă deopotrivă sufletele celor care o rostesc şi ale celor care o ascultă. Însă metaforele folosite depăşesc cu mult nivelul unei versificaţii populare şi transformă aceste colinde în creaţii literare care au intrat definitiv în sufletul neamului nostru. Oricât s-ar strădui unii să le interzică, să le smulgă cu forţa de acolo, nu vor mai reuşi, căci rădăcinile prinse sunt prea adânci. La fel de adânci ca mesajul acestora.

Dacă magii I-au adus Domnului născut din Fecioară daruri de mult preţ, precum aur, smirnă şi tămâie, cei întemniţaţi nu I-au putut aduce alt dar decât însăşi suferinţa lor. E tot ceea ce puteau oferi ei mai de preţ în acele clipe de cumpănă: de a-şi pune jertfa lor drept ofrandă la picioarele Mântuitorului:

Drept tămâie-am pregătit: / Lacrimi grele-n căni, / Aur - lanțul ruginit, / Smirnă - sânge-n răni. (Aurel Dragodan)

Pe malul Trotușului / Cântă robii Domnului / Înjugați cu jugul Lui. / Dar cântarea lor e mută, / Că-i din suferință smulsă, /Și-i cu rugăciuni crescută. (Valeriu Gafencu)

O, lisuse Împărate, / Iartă lacrimi şi păcate! / Vină să-nchizi uşor / Rănile ce dor, / Visul ni-l descuie. / Noi te-om aştepta, / Căci pe Crucea Ta / Stăm bătuți în cuie. (Radu Gyr)

Aceste versuri reuşesc să împletească într-un mod unic aşteptarea Naşterii Domnului cu răstignirea Sa pe cruce. Iar după răstignire ştim că urmează în mod inevitabil Învierea.

Iată cum, prin chinul tuturor celor întemniţaţi, care suferă bătuți în cuie pe crucea lui Hristos, aşteptarea Naşterii Sale se deschide spre orizontul infinit al Învierii. Numai un geniu al versificaţiei precum Radu Gyr ar fi putut fi capabil să creeze o strofă magnifică precum cea de mai sus.

Prezentăm în continuare în mod integral cele trei colinde din care am preluat versurile la care am făcut referire mai devreme, nădăjduind ca ele să trezească aceeaşi bucurie şi nădejde în sufletele celor care le citesc acum, ca şi cea din sufletele celor care le-au ascultat de la început, prin viu grai, între zidurile reci ale temniţelor comuniste.

Colind
de **Aurel Dragodan**

Colindăm flămânzi și goi
în pridvor de gând.
Anii cern zăpezi pe noi,
Vise aprinzând.

Ref: Linu-i lin, ca dalbe flori
pe ferestre de închisori
Dalbe, dalbe flori.

Zac la ușă drugii grei,
Rănile ne dor,
Lanțurile-s clopoței,
Ruga noastră-i cor.

Ref: Linu-i lin ca dalbe flori
pe ferestre de închisori
Dalbe, dalbe flori.

Doamne, mâna să-Ți întinzi
Peste robii Tăi,
În adâncuri să ne-aprinzi
Stea de vâlvătăi.

Ref: Linu-i lin ca dalbe flori
pe ferestre de închisori
Dalbe, dalbe flori.

Vom porni din închisori
Fulguiți de nea,
Ca s-ajungem până-n zori
Lângă ieslea Ta.

Drept tămâie-am pregătit:
Lacrimi grele-n căni,
Aur - lanțul ruginit,
Smirnă - sânge-n răni.

Suferința vom uita
Sub cerești lumini,
Serafimii vor cânta
Încărcați de crini.

Inimile în cununi,
Vom aduce-n dar,
Peste jertfa lor se-adun
Nimburi mari de har.

Colind
de **Radu Gyr**

A venit și-aici Crăciunul
să ne mângâie surghiunul.
Cade albă nea
peste viața mea,
peste suflet ninge.
Cade albă nea
peste viața mea
care-aici se stinge.

Tremură albastre stele
peste dorurile mele.
Dumnezeu de sus
în inimi ne-a pus
pâlpâiri de stele.
Dumnezeu de sus
în inimi ne-a pus
numai lacrimi grele.

Maica Domnului Curată,
ad-o veste minunată!
Înflorește-n prag
zâmbetul tău drag
ca o zi cu soare.
Zâmbetul tău drag
îl așteaptă-n prag
cei din închisoare.

Steaua prinde să lucească
peste ieslea-mpărătească.
Și din nou trei magi
varsă din desagi
aur și tămâie.
Îngerii de sus
magilor le-au pus
cerul sub călcâie.

Lumea-n cântec se deșteaptă,
pe Mesia îl așteaptă.
Zâmbete cerești
intră pe ferești,
vin în orice casă.
Și în orice gând
arde tremurând
câte-o stea sfioasă.
Numai temnița posacă
a-mpietrit sub promoroacă.
Stăm în bezna grea,
Pentru noi nu-i stea,
Cerul nu s-aprinde.
Pentru osândiți,
Îngerii grăbiți
Nu aduc colinde.

Peste fericiri apuse
Tinde mila ta, Iisuse.
Cei din închisori
te-așteaptă-n zori
să le-aduci lumină.
Cei din închisori
te așteaptă-n zori,
pieptul lor suspină.

O, lisuse Împărate,
iartă lacrimi și păcate!
Vin' să-nchizi ușor
rănile ce dor,
visul ni-l descuie.
Noi te-om aștepta,
căci pe Crucea Ta
stăm bătuți în cuie.

Colindul robului
de **Valeriu Gafencu**

La fereastra robilor
Cântă îngerii în cor
De cu seară până-n zori.
Au venit colindători
Îngerii nemuritori,
Încărcați cu dalbe flori.

Refren: Lăsați copiii să vină,
Să-mi aducă din grădină
Dalbe flori de sărbători,
Dalbe, dalbe flori.

Pe malul Trotușului
Cântă robii Domnului
Înjugați cu jugul Lui.
Dar cântarea lor e mută,
Că-i din suferință smulsă,
Și-i cu rugăciuni crescută.

În inima robului
Domnu-și face ieslea Lui
În noaptea Crăciunului.
Flori de crin din ceruri plouă
Peste ieslea Lui cea nouă
Și din flori picură rouă.

Stă un copilaș în zare
Și privește cu mirare
O fereastră de-nchisoare.
Lângă micul copilaș
S-a oprit un îngeraș
Ce-i șoptește drăgălaș:

Azi Crăciunul s-a mutat
Din palat la închisoare
Unde-I Domnu-ntemnițat;
Și copilul cel din zare
A venit la închisoare
Să trăiască Praznic mare.

Crucile Căpitanului

CEZARINA CONDURACHE

Despre crucile care au străjuit în timp eternitatea Căpitanului am vrut să scriu de mai multe ori, am strâns materialul necesar, dar nu l-am așezat pe hârtie. Iată că, odată cu ticăloșia de la Tâncăbești, subiectul a devenit unul necesar. Circulă pe internet diverse imagini și informații, din păcate nu toate corecte. Așadar, pornind de la imaginile pe care le avem, de la documente și mărturii, vom trata cronologic acest subiect.

Crucea de la Jilava

Trebuie să precizez de la început că prima cruce ridicată pentru Căpitan, Nicadori și Decemviri este crucea de la Jilava din noiembrie 1940. De la asasinarea lor, 29/30 noiembrie 1938 și până în luna noiembrie 1940 nu a fost ridicată nicio altă cruce. Se înțelege de ce. În prigoana carlistă 1938-1940 cine și unde ar fi putut ridica o cruce în numele lor?

În plus, până după jumătatea lunii octombrie 1940 nu s-a știut nici unde au fost omorâți și nici unde se află îngropate trupurile lor. Tot ce s-a știut până la acel moment au fost fragmentele din știrea oficială comunicată de autorități în data de 30 noiembrie 1938, referitoare la împușcarea celor 14 sub învinuirea încercării de a fugi de sub escortă, respectiv: împușcați în pădurea ce corespunde kilometrului 30 de pe șoseaua Ploiești-București, s-a aprobat că înmormântarea să se facă la Subcentrul Militar Jilava.

Încă din 24 septembrie 1940 s-a constituit o comisiune de anchetă care să cerceteze asasinatele prin care regimului carlist a însângerat Mișcarea Legionară și să identifice locurile de asasinare și de înhumare ale tuturor celor dispăruți. Desigur, identificarea rămășițelor Căpitanului a reprezentat o prioritate. Cu toate astea, primele informații concrete apar abia în presa din 17 octombrie 1940.

Ieri dimineață au fost aduși din nou în fața comisiei speciale de anchetă criminală de pe lângă Înalta Curte de Casație, colonelul Zeciu, fost prim-procuror al tribunalului militar al Corpului II Armată, maiorul Macoveanu și maiorul Dinulescu, fost comandant al legiunii de jandarmi Ilfov. [...] Colonelul Zeciu și maiorul Macoveanu, după ce mașina cu cele 14 cadavre a sosit la Jilava, au încheiat un proces-verbal în care se constată că „încercând evadarea în dreptul com. Tâncăbești, legionarii au fost împușcați”. Unde și cum au fost îngropați Căpitanul și ceilalți martiri rămâne să stabilească comisia criminală prin cercetările pe care le întreprinde. „Curentul”, 17 octombrie 1940

Așadar, despre Tâncăbești, ca loc al asasinatului, se află abia în 17 octombrie 1940. Va dura încă aproximativ o lună până când comisia va afla locul exact în care cei 14 au fost îngropați.

După cum se știe, un timp, odioșii asasini, de frica răspunderilor, îngroziți și ei de monstruozitatea comisă, au încercat să tăinuiască mormântul Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor [...] Mormântul celor 14 martiri ai neamului se găsește în fundul cetățuiei Jilava, la o distanță de aproximativ 150-200 metri de stația de cale ferată Jilava. În plin câmp, în vecinătatea unei pădurici, fără niciun semn creștinesc, mormântul Căpitanului era sortit să fie pierdut în negura vremurilor. „Buna Vestire”, 27 noiembrie 1940

În acel moment comandantul Horia Sima organizează acțiunile de identificare a locului și începere a lucrărilor de deshumare. La data de 25 noiembrie 1940, încep lucrările de deshumare și se ridică la Jilava, în vecinătatea gropii comune în care fuseseră îngropați Căpitanul, Nicadorii și Decemvirii, prima lor cruce, crucea de la Jilava.

Evenimentele precipitându-se, Dumnezeu a vrut ca Mișcarea Legionară să-și poată cinsti martirii. În locul acela a fost ridicat un mormânt proaspăt cu brazde de iarbă și o cruce pe care stau scrișI: Corneliu Zelea Codreanu, Caranica Ion, Belimace Doru, Constantinescu Nicolae, Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ștefan, Pele Ioan, State Gr. Ioan, Atanasiu Ioan, Bogdan Gavrilă, Vlad Radu, Georgescu Ștefan, și Trandafir Ioan, precum și anul trecerii în lumea drepților: 1938. O candelă în permanență aprinsă și o coroană de flori albe completează sumbrul decor în jurul mormântului. „Buna Vestire”, 27 noiembrie 1940

Crucea rămâne la Jilava de la momentul identificării gropii comune și până la mutarea trupurilor la biserica Sf. Ilie Gorgani, adică până în data de 28 noiembrie 1940, ora 21. Va rămâne în biserica Sf. Ilie Gorgani până în 30 noiembrie 1940, data reînhumării celor 14.

Crucea vie și Crucea cu versuri

În ziua înmormântării, în cadrul procesiunii desfășurate de la biserica Sf. Ilie Gorgani la Casa Verde, vorbim despre mai multe cruci. Întâi este crucea de la Jilava, apoi sunt cele 14 cruci individuale ale Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor și, nu în ultimul rând, vorbim despre Troița vie alcătuită de legionari. Toate aceste cruci au însoțit sicriele în pelerinajul lor prin București și toate vor ajunge la Casa Verde.

Crucea de la Jilava apare în două imagini diferite din timpul procesiunii. Crucile individuale apar doar pe o scurtă filmare a înmormântării, filmare care poate fi găsită la o simplă căutare pe youtube.

După buciumeni urmează Frățiile de Cruce și o troiță vie formată din tineri legionari. La depărtare de câțiva pași, camarazii comandanți Dumitru Banea și Vasile Iovin duc crucea de pe mormântul de la Jilava, urmați de crucile martirilor, prapuri și colive. „Buna Vestire”, 3 decembrie 1940

Apoi, în frunte, crucea Căpitanului purtată de comandantul legionar Mihail Jorjoaia deschide drum Nicadorilor și Decemvirilor. „Cuvântul”, 3 decembrie 1940.

Comandantul legionar Mihai Jorjoaia poartă crucea Căpitanului pe care sunt trecute următoarele versuri:

El n-a murit! El ne trăiește!
Azi e ‘ntre noi ca ori și când.
Îl purtăm toți icoană vie,
În suflet, inimă și gând.

Ne porți destinul Căpitane
Pe drumul aspru de eroi,
Și noi s-ajungem, vrem, ca tine
Cum ai fost tu, să fim și noi.

Urmași de muncă și onoare
Ai tăi și-ai celor ce-au căzut,
Vom face o țară Căpitane
Cum ai visat și cum ai vrut.

„Curentul”, 2 decembrie 1940

Nu știm exact unde a fost poziționată crucea de la Jilava la Casa Verde. Crucile individuale au fost așezate la mormintele celor 14. Căpitanul a fost înmormântat în Mausoleul de la Casa Verde în care odihneau Moța și Marin, sicriul și crucea lui fiind așezate între eroii de la Majadahonda. Nicadorii și Decemvirii au fost înmormântați în curtea Casei Verzi, cu toții în morminte individuale, cu lespezi de marmură albă pe mormânt și cu crucea la căpătâi. În fața cavoului au fost îngropați Nicadorii, de-a stânga și de-a dreapta lor, în rânduri de câte 5, au fost îngropați Decemvirii.

Toate aceste cruci au dispărut odată cu trupurile înmormântate sub ele și până la acest moment nu există nicio informație confirmată, total sau parțial, despre locul în care s-ar putea găsi.

continuare în pag. 6

CRUCILE CĂPITANULUI

Troița de la Tâncăbești

În timpul guvernării legionare, Tâncăbești nu a fost un loc de pelerinaj și comemorare pentru Căpitan, Nicadori și Decemviri. Niciunul din ziarele perioadei, nici cele legionare, nici celelalte, nu menționează absolut nimic legat de acțiuni, pelerinaje, cruci sau monumente ridicate acolo. Există o singură fotografie care circulă pe internet şi este asociată uneori cu locul execuției de la Tâncăbești.

Fotografia aparține agenției foto Scherl/Süddeutsche Zeitung Photo, care la rândul ei deține arhiva ziarului de centru-stânga Süddeutsche Zeitung fondat în 1945. Astăzi este vândută online de agenția alamy.com. Descrierea fotografiei este contradictorie: *Locul uciderii lui Corneliu Zelea Codreanu în România, 1938. Un susținător al partidului lui Codreanu îngenunchează la mormântul liderului partidului, împușcat mortal pe 30.09.1938 pe autostrada București - Ploiești. Șeful Gărzii de Fier a fost ucis împreună cu 13 dintre oamenii săi., 01.01.1938-31.12.1938.*

Desigur locul uciderii e Tâncăbești, mormântul era însă la Jilava, este vorba de două locuri diferite. Cel mai probabil fotografia a fost făcută la Jilava și nu are legătură cu Tâncăbeștiul.

Ajungem astfel la Tâncăbești unde până în anii ‘90 nu a fost ridicată o cruce a Căpitanului. După 1990 diverse grupări care se revendicau de la Mișcarea Legionară („codreniștii” și „simiștii”, cu variațiuni la fiecare tabără) au amplasat mai multe cruci (de lemn și de fier) pe spațiul pe care astăzi îl cunoaștem cu toții. Prima comemorare a avut loc acolo în anul 1993, din 1994 devenind comemorare anuală. Cu toate astea, la Tâncăbești nu a existat niciodată o comemorare unitară, pentru că diverse-le grupări numite sau auto-numite legionare nu s-au recunoscut niciodată reciproc că fiind legitime și reale.

Troița de la Tâncăbești este o creație recentă, fiind ridicată în anul 1999, cu ocazia centenarului lui Corneliu Zelea Codreanu. Inițiativa, execuția și ridicarea acestei Troițe aparține exclusiv familiei Codreanu și apropiaților acestora. Este vorba de fratele Căpitanului, Cătălin Zelea Codreanu, alături de numeroși alți legionari „codreniști” (Șerban Milcoveanu, Nicolae Iliescu, Demostene Nacu, Petru C. Baciu etc).

Crucea a fost lucrată de sculptorul legionar Ștefan Georgescu sosit din Germania, acesta fiind secondat de sculptorul Cristian Ivanov. Detaliile tehnice ale Troiței: 1300 kg, lungime de 4.5 metri, braț orizontal de 2.2 metri. Donatorii principali sunt enumerați de Cătălin Zelea Codreanu în broșura „În memoriam”, apărută în 1995: Nicolae Constantinescu, Elveția; Nicolae Iliescu, SUA, Vasile Guian, Canada; Aurel Vlad, SUA; Tudor Murgoci, Canada; Ion Bădiu, Canada; Dorina Gabor, Germania; Victor Bobică, România și Iancu Perifan, Franța. Sfințirea Troiței, realizată de preotul din Ciolpani, duminică, 12 septembrie 1999, a fost mediatizată la acel moment în ziare precum „Cotidianul”, „România Liberă” sau „Evenimentul Zilei”.

La scurtă vreme de la ridicare și sfințire, Troița a fost profanată pentru prima dată prin distrugerea și sustragerea brațului orizontal, a celor laterale și a acoperișului. Practic, din Troiță a rămas în picioare doar axul ei vertical ce imita coloana infinitului. Știrea a ajuns și în presă, dar a fost tratată mult mai serios decât știrea de astăzi legată de distrugerea Troiței de la Tâncăbești. Aceeași faptă, abordări diferite. Iată, presa publica atunci inclusiv articole ale legionarilor pe acest subiect:

La centenarul nașterii lui Corneliu Zelea Codreanu, 13 septembrie 1999, familia și câțiva prieteni, au ridicat la Tâncăbești, la locul asasinării Căpitanului și a celor treisprezece legionari, pentru amintirea și pomenirea lor, o troiță. Nu peste mult timp, troița a fost profanată, a fost distrusă. Diavolul în luptă cu crucea. [...] Fapta acestor profanatori este odioasă și scârbește o mare parte dintre români. E trist că în această țară cu oameni atât de buni, primitori și blajini,

mai există asemenea specimene de mișei. Cătălin Zelea Codreanu în „România Liberă”, 27 noiembrie 1999.

Era un memento, un reper reconfortant pentru noi, urmașii victimelor, și un deget acuzator care tulbura liniștea slugilor lui Antihrist. De aceea soarta crucii și a troiței era pecetluită dinainte. Știam asta. Ne și mirăm că mai găsim acolo semnele acelea. Și iată, acum totul s-a împlinit. E așa de ușor să te lupți cu niște bârne. [...] Troiţa, cel puţin, n-a supravieţuit acolo nici două săptămâni. [...] O troiţă. Dar era instalată, pe locul unde fuseseră asasinaţi 14 români în condiţii cutremurătoare. De aceea nu îi era îngăduit să trăiască, să o bată vânturile şi ploile, să o îmbătrânească praful şi lichenii. Încă o dată s-a aplicat vechiul precept: „numele să i se şteargă, şi memoria să-i piară!”. Să fie doar un început? Un avertisment? Dacă am spune că lansăm şi noi un avertisment către minţile şi mâinile murdare care distrug troiţe nu s-ar spune din nou că incităm la violenţă, că suntem huligani, barbari, ucigaşi? Căci Domnul Milei este şi al Dreptăţii. Vom înălţa o altă troiţă. Apoi o alta, şi alta. Noi nu vom osteni, de asta să fie siguri vrăjmaşii crucii. În acest joc nu există decât un singur învingător: Mântuitorul Iisus Hristos. Nicolae (Nae) Nicolau în „România Liberă”, 27 noiembrie 1999.

Făptașii de atunci nu s-au găsit. Troița a fost restaurată în forma ei inițială tot pe banii legionarilor și pe truda sculptorului Cristian Ivanov, cel care deține în concesiune terenul aferent și a obținut toate autorizațiile legale de construcție. Ulterior Troița a fost vandalizată de mai multe ori până la distrugerea din 28 noiembrie 2025.

continuare în pag. 7

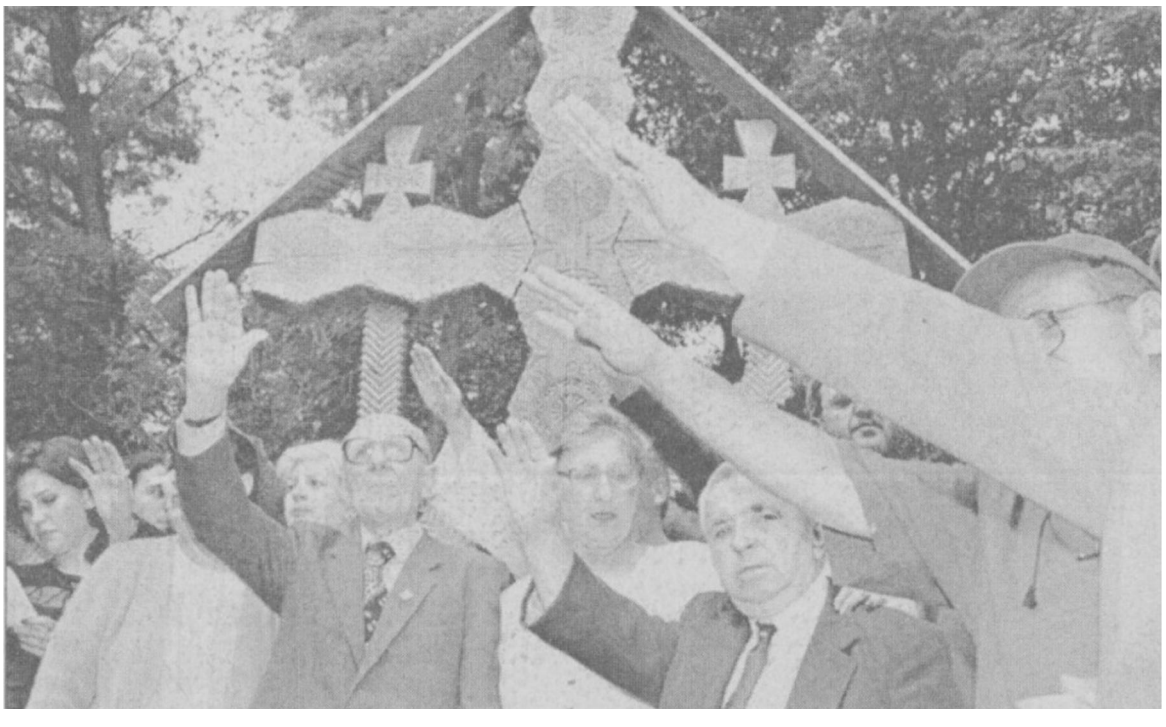

CRUCILE CĂPITANULUI

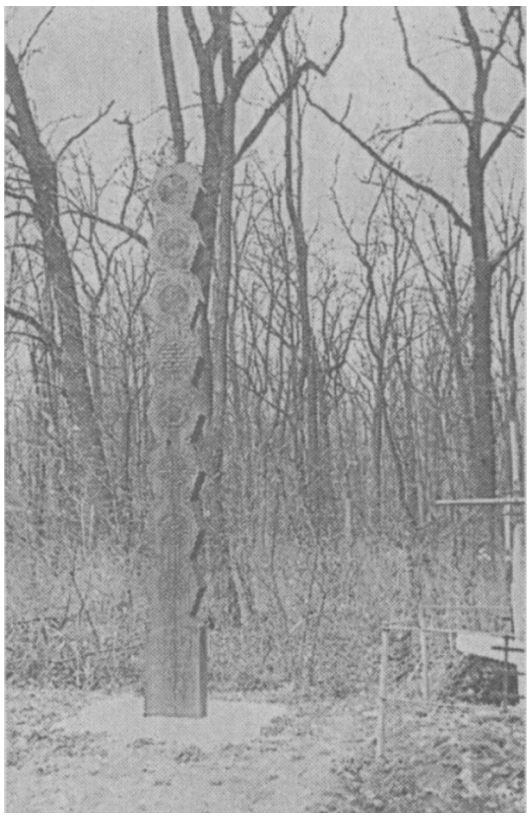

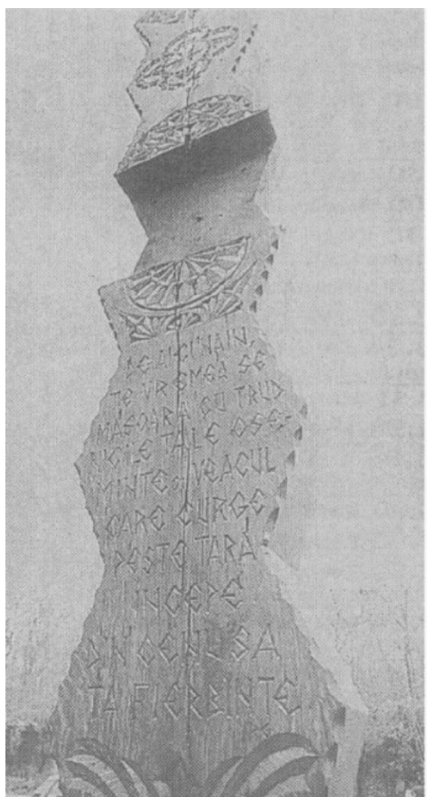

Crucea familiei Codreanu

După cum se știe, mormântul familiei Codreanu se află în cimitirul Reînvierea din București. Este un ansamblu alcătuit de fapt din patru morminte, cu mai multe cruci care poartă pe ele atât numele celor înmormântați efectiv acolo (părinții Căpitanului, Ion și Elisabeta Zelea Codreanu, fratele Cătălin Zelea Codreanu cu soția etc), cât și ale altor membri ai familiei, ale căror oseminte fie nu s-au mai recuperat (Corneliu Zelea Codreanu), fie odihnesc în altă parte (Ion Zelea Codreanu).

Familia deține mormântul din cimitirul Reînvierea din 1941. Primul Codreanu care a fost înmormântat aici, în luna iulie 1941, a fost unul din frații Căpitanului, Horia Zelea Codreanu, ce fusese asasinat în plină stradă. Culmea, tocmai numele lui lipsește azi de pe plăcuțele mormintelor familiei. În toamna lui 1941 a fost înmormântat aici și tatăl său, profesorul Ion Zelea Codreanu și mai târziu, soția acestuia.

Așadar, numele Căpitanului este trecut pe această cruce, deși osemintele lui nu au fost niciodată înhumate aici. Mormântul familiei Codreanu, deși la prima vedere se prezintă bine, are probleme, fiind degradat. Crucea de lemn este putrezită și nu mai are stabilitate, iar crucea de beton de pe postamentul cu numele membrilor familiei este parțial desprinsă de soclu. De ceva timp. Din păcate, legal nu se poate face nimic, cei care pot face lucrări de consolidare a locurilor de veci sunt strict proprietarii de drept. În caz contrar, orice intervenție făcută de o persoană care nu deține proprietate asupra locului este considerată profanare de morminte. Da... asta e legea în România.

Crucea lui Miti

În diverse cărți și pe mai multe pagini web mai apare fotografia unei cruci despre care se afirmă că ar fi ba crucea Căpitanului de la Jilava, ba de la Tâncăbești. Nici una, nici alta. Confuzia principală vine probabil de la prezența în imagine a portretului Căpitanului. Cine privește însă cu atenție fotografia vede în partea dreaptă un gard bine structurat, iar printre copacii rari, înconjurați de zăpadă abundentă, se zăresc cu claritate niște bănci. Doar aceste indicii ar fi trebuit să facă evident faptul că nu poate fi nici din pădurea Tâncăbești și nici de la Jilava.

Aceasta este imaginea originală. A apărut pe pagina întâi a revistei „Bunavestire de duminică”, numărul festiv de Anul Nou, 1 ianuarie 1941 cu titlul „Crucea Răzbunătorilor”, având sub imagine explicația*: Pe locul unde Armand Călinescu a fost pedepsit de cei 9 legionari prahoveni din echipa lui Miti Dumitrescu, legionarii au ridicat de sărbătorile Crăciunului această cruce pentru cei ce au răzbunat pe Căpitan.*

Crucea echipei Miti Dumitrescu era amplasată în București, în zona parcului Eroii Sanitari. Desigur, nici această cruce nu a rezistat, imaginea din „Bunavestire de duminică” fiind de altfel singura dovadă a existenței ei.

Imediat după 1990, aproximativ în locul ei, a fost ridicat un mic monument închinat lui Armand Călinescu. Nu a fost ridicat de statul român, ci de Barbu Călinescu, fiul acestuia. Evident, dincolo de convingerea și atitudinea noastră fermă anti Călinescu, suntem absolut de acord cu faptul că fiul lui avea tot dreptul de a omagia memoria tatălui său, așa cum considera de cuviință.

Monumentul, niciodată preluat sau asumat de autorități, a fost vandalizat de mai multe ori, desigur punându-se profanarea, din oficiu, în vina legionarilor. Prima dată a fost o gardă roșie trasată cu vopsea. De ce roșie? Cine știe... Apoi plăcile au fost distruse. Nici aici vinovații nu au fost vreodată identificați și nici nu cred că aceste profanări au făcut de fapt obiectul vreunei anchete, dar vina a continuat să planeze asupra legionarilor.

Barbu Călinescu a murit de mai bine de 10 ani. Între timp monumentul nu mai există deloc și nu pentru că ar fi fost distrus de ceva legionari, ci pentru că fost eliminat chiar de autoritățile locale care, reamenajând acum câțiva ani parcul au demontat monumentul și au uitat să îl mai pună înapoi.

În anii 2000, când am văzut rămășițele acestui fost monument, m-a frapat ironia situației. Se păstra o singură placă pe partea de jos a soclului cu un citat din Iorga: *un om s-a jertfit pentru liniștea țării sale...* Iar pe resturile superioare ale soclului cineva folosise un șablon și un spray cu vopsea pentru a face să apară numele: Miti Dumitrescu. Multă vreme a rămas în această formă, nici autoritățile, nici politicienii, nici societatea civilă nu au șters numele lui Miti și nici nu au restaurat monumentul.

Acestea ar fi pe scurt informațiile despre crucile Căpitanului, aproape toate dispărute astăzi. Desigur, în timpul guvernării legionare au existat numeroase cruci, monumente, troițe ridicate în numele lui și în București și în toată țara. A urmat apoi secerarea lor de către regimul Antonescu, dacă a mai scăpat ceva, a fost eliminat de comunism. Până după 1990 nu au existat cruci, monumente sau troițe care să poarte numele lui Corneliu Zelea Codreanu. După 35 de ani de relativă (minimă) normalitate, se pare că ne întoarcem în 1938, 1941, 1944...

CEZARINA CONDURACHE

Fiinţa naţională a românilor – între simbol şi adversităţi

BOGDAN MUNTEANU

Ultimele luni ale anului în curs au fost pline de evenimente care sunt indisolubil legate de ceea ce putem numi fiinţa naţională a românilor. Termenul nu e o noţiune calpă, un „flatus vocis”, ci o realitate de ordin spiritual, capabilă să trezească fie sentimente înălţătoare, fie revărsări pătimaşe de ură oarbă, după cum e aşezarea sufletească a celor care se raportează la ea. Un „nimic”, o simplă iluzie nu ar fi în stare să trezească atâtea energii. Din negurile trecutului, de când a început să se coaguleze, şi până în ziua de azi, fiinţa naţională românească s-a aflat mereu sub loviturile adversităţilor de toate felurile. Momentele istorice favorabile, când ea s-a putut afirma în deplină libertate, au fost extrem de rare. Un astfel de moment poate fi considerat şi inaugurarea Catedralei Naţionale din inima Capitalei. Prilej cu care au unii au găsit din nou false pretexte pentru a-şi exhiba ura faţă de valorile noastre naţionale. Care în aceste ultime două luni au fost luate sub tirul atacurilor din diverse unghiuri şi trecând prin tot spectrul formelor posibile: de la înfierarea ideologică la diversiunea intelectuală şi s-a mers chiar până la distrugerea fizică a unor simboluri. În cele ce urmează voi face o trecere în revistă a acestor evenimente.

Catedrala-simbol a României

Un moment mult aşteptat şi de o simbolistică aparte s-a petrecut pe 26 octombrie 2025, când s-a s-a sfinţit pictura şi s-a deschis pentru închinători Catedrala Naţională. Aceasta e denumirea care în final a fost adoptată în mod oficial, deşi cea adevărată, tradiţională, veche de un secol, care e în continuare folosită în ecteniile din slujbele Bisericii, este de Catedrala Mântuirii Neamului. Dar, oricum o luăm, tot despre naţiunea/neamul românesc este vorba în cele din urmă.

Chiar dacă ne-am gândi la un simbol al naţiunii civice, aceasta nu poate exista fără un substrat mai profund, de ordin etnic şi spiritual. Națiunea civică e o reunire diversă de indivizi. Dar nu e o entitate de o diversitate amorfă, ci una bazată pe o structură spirituală, moştenită istoric, care pătrunde în toate manifestările vizibile ale unui popor. Chiar dacă pe acest teritoriu al României există şi alte neamuri, cu alte structuri spirituale, Constituţia prevede caracterul naţional şi unitar al statului român.

Catedrala-simbol din inima capitalei, inaugurată la centenarul Patriarhiei Române, se încadrează fără greş în această paradigmă. Progresiştii o pot considera, desigur, drept una „depăşită”, numai că din fericire realitatea nu ţine cont de ideile iluzorii ale unora. După momentul inaugurării acestui impresionant monument de artă eclesiastică, unic în lumea ortodoxă, în zilele în care altarul a fost deschis spre vizitare, sute de mii de români au stat la rând ore în şir pentru a putea vedea această adevărată bijuterie arhitectonică, dar mai ales iconografică. Semn de netăgăduit că o majoritate largă a cetăţenilor ţării se identifică cu mesajul şi cu simbolistica transmise de această ctitorie.

Sfânta Liturghie din ziua inaugurării s-a desfăşurat pe fundalul cântărilor corului Tronos al Patriarhiei Române. Care, la un moment dat al Liturghiei, înaintea împărtăşirii credincioşilor (când îndeobşte se cântă pricesne), ne-a oferit şi o cântare inedită, cu un profund caracter naţional şi patriotic. Simbolistica paradoxală a acestui moment merită evidenţiată, căci nimic nu pare mai firesc decât ca acordurile unui asemenea cântec să fie asociate în mod autentic cu demnitarii statului român. Care, în majoritatea lor (afară de puţinele excepţii care au fost prezenţi de la începutul Sfintei Liturghii), şi-au făcut intrarea conform protocolului în momentul în care clericii se împărtăşeau în Sfântul Altar, iar spaţiul Catedralei reverbera doar de cântările corului.

Ce poate fi mai relevant, într-un anumit fel, decât să-i vezi defilând pe covorul roşu pe toţi politicienii slujitori ai cauzei globaliste precum Bolojan, Ciolacu, Moşteanu şi ejusdem farinae, chiar şi preşedintele Dan (deşi aici se cuvin unele nuanţări), intrând cu deferenţă şi plecându-se în faţa măreției și a mesajului simbolic al Catedralei? Mai ales că au făcut-o pe fundalul sonor al unui cântec ale cărui versuri sună astfel:

Împărate sfinte,/păzește Ortodoxia,/ credința țării noastre,/ frumoasa România.
Când prin veacuri grele,/ și-au pus nădejdea în tine,/ zdrobind vrăjmășia/ prin jertfă și iubire.
Căci Ortodoxia/ e preasfânt odorul,/ iar Hristos păzește/ țara și poporul.
Mică-i țara noastră/ dar mare în credință/ și Domnul i-a dat harul/ și multă biruință,
peste neamuri multe/ cu ură păgânească/ ce-au pus robii și jale/ pe glia strămoșească.
Doamne, România/ ajut-o ca să crească,/ să păstreze pururea/ credința creștinească.

Nu ştim cum vor fi sunat asemenea cuvinte în urechile unor demnitari care în mod programatic duc o politică complet opusă unui asemenea mesaj. Dar cert este faptul că, fie şi pentru o clipă, ei au fost nevoiți să plece capul şi să gireze cu prezenţa lor un eveniment care ţine de un plan mai profund, pe care aceştia ţin cu obstinație să-l ignore. Dar care iată, există şi se manifestă în răspărul adversităţilor, chiar dacă acestea l-ar vrea îngropat în neant.

La câteva zile după acest eveniment, pe 30 octombrie, a avut loc la Catedrală slujba de Te Deum, la care grupul coral Tronos Junior a intonat o serie de cântece cu caracter patriotic. Mesajul şi simbolistica fiind similare cu ce am menționat mai devreme. În mod special a atras atenția cântecul „Avem o ţară”, care de ani buni circulă pe internet în interpretarea maicilor de la mănăstirea Diaconeşti:

Avem o țară unde au stăpânit odată/ Vitejii Daci bărbați nemuritori/ Și unde stau de veacuri laolaltă/ Izvoare, văi și munți cu fruntea-n zări
Avem troițe sfinte, altare și icoane/ Și candeli ard cu mii de pâlpâiri/ Avem atâtea lacrimi și prigoane/ Că ne e plin pământul de martiri
(… strofele intermediare invocă simboluri naţionale sfinte ale românilor, precum Putna, Brâncoveanu, Ardealul, Horia, Ortodoxia, Tricolorul)
Avem un Rai de sfinți în temniți dați la moarte/ Și aruncați în groapă neștiuți/ Dar astăzi dând pământul la o parte/ Ies moaște sfinte-n zeghe grea de deținuți
E jertfa lor de veacuri mărturia/ Ce strigă din morminte pân’ la noi/ Să apărăm cu râvnă Ortodoxia/ Și-acest pământ de Sfinți și de eroi.

Sunt versuri izvorâte dintr-un curat sentiment de dragoste de neam şi Dumnezeu. Ele aparţin probabil uneia din maicile de la Diaconeşti. Nu se ştie însă din ce motiv, odată cu lansarea înregistrării piesei în interpretarea corului de maici, aceste versuri au fost atribuite lui Radu Gyr. Încă de pe atunci, cu mulţi ani în urmă, cei familiarizaţi cu stilul poetului-simbol al închisorilor comuniste, au ştiut că nu poate fi el autorul. Stilistic, nu există o compatibilitate profundă, doar unele expresii răzleţe părând împrumutate de la Radu Gyr. Numai că versurile acestuia sunt unele atinse de aripa geniului, pline de metafore inspirate prin care se evită clişeele, fie ele şi patriotice. În plus, versul cu moaştele sfinte în zeghe de deţinuţi denotă că a fost scris după anii ’90, când s-au deshumat osemintele din gropile comune ale fostelor închisori comuniste, deci nu putea aparţine lui Gyr.

Dar chiar şi aşa, asemenea rezerve privind paternitatea versurilor în cauză nu au mai contat în ochii celor pentru care numele de Radu Gyr trezeşte automat reflexe pavloviene, de genul efectelor cârpei roşii asupra taurilor.

Radu Gyr – solicitări de cenzură şi atacuri furibunde

Odată ce au aflat de această interpretare prin semnalarea unui delator zelos pe Facebook, cenzorii spaţiului public românesc, pe care l-ar dori epurat de tot ce ţine de autentica fiinţă naţională românească, au reacţionat de îndată, parcă mânaţi de un resort invizibil, precum un câine dresat să sară direct la beregata celui pe care i-l indică stăpânul. Termenul de „urlă haita” al lui Nicolae Purcărea e cât se poate de potrivit pentru a caracteriza reacţiile acelora pentru care Radu Gyr este o victimă predilectă.

Numai că, de data aceasta, Institutul Elie Wiesel şi-a dat în petec prin comunicatul total deplasat, plin de venin şi virulenţă, pe care l-a emis cu acest prilej. În acesta se cerea pe un ton isteric şi imperativ, nici mai mult, nici mai puţin decât „autosesizarea Parchetului” pentru pretinsa promovare în spaţiul public a ideilor „fasciste, extremiste, legionare” etc. Deşi nu prea înţelegem cum vine treaba cu solicitarea ca Parchetul să se „autosesizeze”: de ce nu îşi asumă răspunderea unei sesizări cu subiect şi predicat, argumentând care din versurile acestui cântec ar avea un caracter „criminal” sau, dacă nu îl au, de ce versuri benigne atribuite lui Radu Gyr, ar putea avea totuşi un asemenea caracter, exclusiv datorită biografiei autorului pretins al lor?

Lucrurile s-au lămurit însă rapid, Patriarhia explicând prin purtătorul ei de cuvânt că aceste versuri au fost atribuite în mod eronat lui Radu Gyr, deşi nu a uitat să se „delimiteze” de orice „ideologie extremistă” care contravine învăţăturii creştine. O formalitate, evident, căci versurile lui Radu Gyr nu se încadrează defel în asemenea tipare.

Dar tema merită într-adevăr dezbătută. Pentru că, în opinia cenzorilor de la Institutul amintit, deşi aşa ceva nu ar face parte din fişa postului lor, ar trebui să avem din nou în România creatori de literatură puşi la index, cu permisiunea referirii în public la ei exclusiv în termeni negativi. După ei, ar trebui ca recitarea în public poezii celebre de Radu Gyr precum „Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane”, „Îndemn la luptă”, „Imn morţilor” sau a colindelor, să fie pasibilă de puşcărie, în cea mai limpede tradiţie bolşevică a urii faţă de „duşmanul de clasă”.

Ca o paranteză. De fapt chiar asta era intenţia aşa-numitei „Legi Vexler”, prin completarea OUG 31/2002 cu astfel de prevederi draconice ale unei cenzuri ideologice cu caracter penal până şi pentru texte în fond lipsite de orice caracter „extremist”. Din fericire, legea a fost deocamdată oprită de preşedintele Nicuşor Dan, care de curând a retrimis-o înapoi la Parlament, acuzând caracterul ei excesiv şi complet dezechilibrat. În viziunea preşedintelui (şi sunt convins că şi a marii majorităţi a românilor), operele literare şi în general textele publicate, dacă nu denotă un caracter extremist, instigator la ură, sunt perfect legale şi licite. Dar cum ar fi atunci cu vituperările care denotă în mod evident astfel de caracteristici, dar îndreptate de fapt împotriva fiinţei naţionale româneşti? Întrebare legitimă, dar în acest moment exclusiv retorică. Cu ea închidem paranteza.

Radu Gyr a rămas însă în actualitate şi după acest fals incident, pentru care nimeni nu a mai considerat firesc şi necesar să-şi ceară scuze. În repertoriul plănuit pentru concertul de Crăciun al corului Filarmonicii din Timişoara erau prevăzute şi două colinde de Radu Gyr. Ceea era doar o chestiune de ordin intern şi ceva ce, ţinând cont de ultimii ani, era

continuare în pag. 9

FIINŢA NAŢIONALĂ A ROMÂNILOR – ÎNTRE SIMBOL ŞI ADVERSITĂŢI

un fapt cât se poate de normal (colindele din închisori ale lui Radu Gyr fac parte din repertoriul multor interpreţi de referinţă ai României, precum ansamblurile vocale Tronos şi Madrigal sau Tudor Gheorghe), a transpirat la suprafaţă, probabil printr-o „cârtiţă”, şi a devenit iarăşi pretext pentru inflamarea spiritelor. Mai trebuie adăugat şi faptul că cele două compoziţii pe versurile lui Radu Gyr aparţin lui Remus Georgescu, cel care a condus mulţi ani filarmonica timişoareană, fiind şi cetăţean de onoare al oraşului. Intrarea acestor colinde în patrimoniul cultural românesc a devenit prin urmare un fapt cât se poate de firesc.

Numai că pentru „progresişti” nu e nimic firesc … Delaţiunea a ajuns la conducerea actuală a Filarmonicii, care a interzis cele două piese, cerând scoaterea lor din progamul de Crăciun. A trecut probabil şi pe la urechile primarului urbei de pe Bega, Dominic Fritz, care nu recunoaşte nimic, dar în comunicatul dat în care se spală pe mâini, sugerând că nu el ar sta la originea interdicţiei, îl înfierează cu mânie proletară pe Radu Gyr, drept „poet fascist” şi înşiră toate clişeele cunoscute pe care nu are sens să le repetăm. Cert este că, citind printre rânduri, Fritz aprobă cu satisfacţie cenzurarea operelor lui Gyr.

Rolul esenţial în toată această poveste tristă îl joacă însă din nou „instituţia abilitată”, căreia conducerea Filarmonicii susţine că i-a cerut opinia. Evident, e vorba de acelaşi Institut Elie Wiesel, deşi nu înţelegem prea bine dacă este abilitată inclusiv să îşi dea cu părerea asupra programului artistic al unui ansamblu coral, atunci când melodiile cântate sunt nişte simple colinde şi nimic mai mult, fără nici un fel de conotaţie politică. Ei bine, institutul şi-a exprimat din nou punctul de vedere bine cunoscut, după care prezentarea publică a oricărei creaţii poetice a lui Radu Gyr ar constitui în opinia lor o infracţiune per se, un act de „propagandă fascistă”. Ei nu au probleme cu asumarea acestei atitudini, numai că excesele şi derapajele tot mai dese din ultima vreme, care merg până la înfierarea extremă a unor valori care au devenit dragi românilor, vor duce negreşit la o saturaţie… Să ne reamintim în acest context şi zicala că fiecare pasăre pre limba ei piere…

În schimb, toţi ceilalţi factori implicaţi, conducerea Filarmonicii şi primăria timişoreană, au băgat capul în nisip, susţinând actul de cenzură, dar numai în mod tacit. Oficial s-au spălat pe mâini de orice responsabilitate pentru crearea acestei atmosfere triste şi apăsătoare în aşteptarea Crăciunului anului 2025.

Discernământ selectiv la IICCMER

Actualul președinte al Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER), Daniel Șandru, pare preocupat, într-un mod extrem de selectiv, doar de anumite aspecte care țin de fișa postului pe care îl ocupă. Să nu uităm însă că și în cazul său avem de-a face cu o numire cu caracter politic. Ceea ce îi impune urmarea strictă a unei linii în care convingerile personale se împletesc cu interesul, lăsând adevărul istoric integral să zacă ferecat în documente prăfuite de arhive sau în memoria vie a unei minorități care îl duce mai departe. Cheia majoră în care el își interpretează atribuțiile este aceea a asumării unei misiuni de „apărare a valorilor democratice” în fața „nostalgiilor totalitare” de care ar da dovadă mulți români care, chipurile, ar regreta epoca ceaușistă.

Astfel, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc (IICCMER) face un apel public, alături de personalităţi ale spaţiului public la preşedintele Nicuşor Dan şi la premierul Ilie Bolojan să manifeste „fermitate decizională” pentru „contracararea fenomenului tot mai insidios al nostalgiei pro-totalitare” care „ameninţă fundamental valorile şi instituţiile democratice”. *„Crimele regimului comunist, represiunile Securităţii, restricţiile asupra libertăţilor fundamentale, foametea, frigul şi suferinţa sunt, din păcate, banalizate astăzi şi înlocuite prin campanii de rescriere a istoriei şi de albire a trecutului totalitar. Într-un Stat care proclamă valori democratice profunde, aceste atrocităţi sunt negate sau prezentate într-o lumină distorsionată, fiind înlocuite cu materiale de propagandă pro-totalitară. La 36 de ani de la Revoluţie, România democratică este sufocată cu rafturi întregi de suveniruri care glorifică regimul comunist, este asaltată de politicieni care susţin public că Nicolae Ceauşescu a fost un patriot şi este copleşită de zeci de mii de postări online generate de ferme de trolli şi boţi, în care perioada comunistă este prezentată ca o epocă de glorie, benefică pentru naţiune. Reprezentanţii acestuia spun că nu pot accepta că Statul român „îşi predă pe tavă cetăţenii”, în special tinerii, unor „forţe care urmăresc prin manipulare doar remodelarea mentalului colectiv şi distorsionarea percepţiilor”, pentru ca, „pas cu pas, în viitor”, societatea să ajungă „în pragul acceptării ideologiei unui regim dictatorial”* ne spune Daniel Șandru într-un document semnat ulterior de aproape 70 de persoane publice din lumea culturală, artistică, societatea civilă, jurnaliști.

Punctual nu îl contrazicem, mai ales cei care știm foarte bine ce a însemnat epoca ceaușistă și care era de fapt „naționalismul” acesteia: unul omniprezent, dar distorsionat și impus de sus, altoit pe doctrina comunismului ateu. Dar esența ideologică a acelei epoci era tot cea comunistă, numai hainele în care a fost îmbrăcată erau unele specifice. Însă comunismul dinainte de Ceausescu oare cum a fost? Acela de ce nu e condamnat la rândul său, și mai ales de ce IICCMER nu vede și nu scoate în evidență filiația și compatibilitatea sa ideologică cu progresismul actual, care are același țel de a distruge neamul și credința?

Explicaţiile pentru fenomenul semnalat ar trebui căutate în altă parte. Nostalgia de care vorbeşte Daniel Şandru nu e atât după comunism, ci după ceea ce lumea percepe a fi nevoia de *demnitate naţională*. Iar alte repere nu există din păcate, căci populaţia e în bună măsură ignorantă. Are însă sentimente şi aspiraţii de ordin naţional, pe care le proiectează aşa cum ştie, pe măsura gradului de informare istorică.

Dl. Şandru are un fir roşu care îl preocupă constant. Îl ingrijorează unele tipare care te duc cu gândul la trecutul „totalitar”, dar aceasta e o analiză selectivă. Îl îngrijorează mai mult percepţia difuză a unei populaţii nemulţumită de clasa politică actuală şi de direcţia în care aceasta împinge ţara, dar se face că nu observă tendinţele totalitare ale statului, cu cenzura ideologică, cu tentativele de impunere ale unor legi draconice, care pedepsesc delictul de opinie până şi cel mai firav, prigoana prin înscenări juridice a celor consideraţi periculoşi pentru regim etc. Nota bene, e vorba de tendinţe care se manifestă în cadrul structurilor statului (trebuie spus că, pe lângă destule neajunsuri ale sale pe alte planuri, preşedintele e aici un factor de raţiune şi echilibru). Iar asta ar trebui de fapt să îngrijoreze mai tare, iar nu nostalgia unor simpli cetăţeni care aparţin de talpa ţării după ... de fapt după suveranitate şi demnitate naţională, pe care ei o asociază cu regimul ceauşist, dacă nu au altă cultură istorică.

Evident, nu avem parte de o scăpare accidentală din partea lui Daniel Şandru, ci de un bias ideologic evident. Asta mai ales dacă citim un alt interviu recent de-al său, în care afirmă:

„Şi toate acestea, într-un context electoral, au „explodat”, cu ghilimele de rigoare, în nişte rezultate politice care ne arată că unul dintre fundamentele discursive care le-au făcut posibile este şi această nostalgie după un regim totalitar cum a fost cel comunist, combinată cu o doză de nostalgie şi după ceea ce a semnat fascismul legionar interbelic. Pentru că aici avem de-a face cu un mixaj ideologic.”

Acum devine evident încotro bate dl Șandru și ce anume constituie busola preocupărilor sale. Anume, atitudinea antinațională, pe fundament „progresist” în context „democratic”, ceea ce explică de ce sunt ignorate adevăratele crime ale comunismului, cele din perioada 1945-64, care se revendicau tot de la o ideologie progresistă, anti națională, autodenumită „democrație populară”.

Daniel Șandru își continuă discursul într-un ton demn de institutul „Elie Wiesel”, de parcă IICCMER ar fi devenit o simplă anexă a acestuia sau un institut menit mai degrabă să valideze crimele comunismului…

„Au fost, spre exemplu, dezbaterile din 2015 la televiziuni mainstream pe problema legislaţiei derivate din Ordonanţa de Urgenţă 31 din 2002, care interzice cultul persoanelor condamnate pentru crime de război sau pentru genocid, şi anume pe Legea 217 din 2015, care întărea acea Ordonanţă de Urgenţă. Veţi vedea că o parte dintre cei care erau – unii dintre ei sunt şi astăzi – moderatori la emisiuni televizate cu maxim impact încurajau tipul ăsta de discurs legionaroid şi, printr-un efect de invitaţie, naţional-comunismul românesc. Că despre asta vorbim dacă ne referim la nostalgia după epoca Ceauşescu. ***Pentru că aici avem de-a face, cum spuneam, cu un mixaj ideologic. Practic, naţional-comunismul lui Ceauşescu a recuperat mare parte dintre valorile discursive ale legionarismului şi ale fascismului românesc interbelic, doar că nu le-a cumulat cu religia, cu factorul religios.*** *După ’90, însă, s-a revenit la acest pachet complet în care ai laolaltă fascinaţia pentru betoane pe care a făcut-o posibilă Ceauşescu şi care se manifestă din plin astăzi, şi mitul „o ţară sfântă ca soarele de pe cer” pe care îl promovaseră în interbelic fasciştii români, în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu şi cei care au urmat. Asta a fost zona mediatică. A mai existat şi o zonă intelectuală, repet, în sens larg. E cazul unor edituri care au publicat în neştire, fără un aparat critic, fără o notă de subsol, autori importanţi care trebuie citiţi, care trebuie cunoscuţi, dar despre care, de asemenea, trebuie să se ştie că nu contează doar opera, ci şi omul care a scris-o. Iar omul care a scris-o a avut nişte alegeri politice proaste, susţinând, fiind complice astfel la abuzurile care s-au petrecut în contextul interbelic. Şi mă refer la Eliade, la Cioran, la Noica, la Ţuţea. Deci, de la această cultură înaltă – care rămâne valabilă şi astăzi – până la tot felul de purtători de mesaje care au mers înspre zona straturilor profunde ale societăţii. Gândiţi-vă la spectacolul lui Dan Puric, gândiţi-vă la spectacolul lui Tudor Gheorghe, gândiţi-vă la Cenaclul Flacăra Redivivus, mai ales după moartea lui Adrian Păunescu, poetul de curte al lui Ceauşescu, graţie fiului său, Andrei Păunescu. Toate astea au lucrat în timp! După aceea, filetismul manifestat la nivelul Bisericii Ortodoxe Române de către unii ierarhi, fără a fi o formă instituţionalizată şi acceptată clar, instituţional, de Patriarhia Română. Dar, pe de altă parte, fără a se opune acestor erezii care transformă ortodoxia în ortodoxism.”*

Nu mai e nimic de adăugat la faptul că asemenea opinii sunt grăitoare prin ele însele, dar din păcate descalificante pentru preşedintele unui institut menit să cerceteze tocmai crimele comunismului. Mai cu seamă deoarece majoritatea acestora s-au produs pe fondul unui discurs similar împotriva fiinţei naţionale româneşti cu cel profesat de însuşi preşedintele actual al IICCMER.

Profanarea troiţei de la Tâncăbeşti

O veste tristă ne-a parvenit în preajma zilei de Sfântul Andrei, când au apărut pe internet imagini cu distrugerea troiţei de la Tâncăbeşti, ridicată în memoria legionarilor ucişi mişeleşte în noaptea de 29/30 noiembrie 1938 de către regimul tiranic al regelui Carol al II-lea: şeful Mişcării Legionare, Corneliu Codreanu, precum şi cei cunoscuţi sub numele de Nicadori şi Decemviri, cu toţii aflându-se în acel moment în stare de detenţie.

Profanarea şi distrugerea acestui simbol creştin s-a produs, cum spuneam, cu puţin înainte de ziua comemorării uciderii lor. Crucea şi braţele acesteia au fost retezate cu drujba, iar în locul unde străjuia crucea a fost înfiptă în mod blasfemiator o perie de WC. Nu ştim încă cine sunt autorii fizici ai acestui gest oribil. Dar cert este faptul că el s-a produs într-o atmosferă publică saturată de toxinele unor propagandişti despre care se poate spune că într-o măsură sau alta poartă o responsabilitate morală pentru consecinţele acestei atmosfere pe care au creat-o cu bună ştiinţă. Aceştia sunt mai mulţi, iar la unii dintre ei m-am referit mai sus.

*

Ne apropiem de marele praznic al Crăciunului cu nădejdea că ființa națională românească va răzbate biruitoare prin toate încercările, cu ajutorul lui Dumnezeu a cărui venire pe pământ năzuim să o sărbătorim curând, într-o atmosferă de înălțare, plină de liniște și pace lăuntrică, lăsând în urmă atmosfera otrăvită și mizeriile societății românești actuale.

BOGDAN MUNTEANU

ABC CATEHETIC: *IUBIREA CREȘTINĂ*[1]

Preot Prof. VASILE GORDON

În penultimele două numere ale revistei noastre, am publicat catehezele despre CREDINȚĂ și despre NĂDEJDE, iar acum, în mod firesc, pentru a completa triada virtuților teologice, a venit rândul să vorbim despre IUBIRE, cea mai înaltă dintre toate virtuțile.

I. Iubirea – izvor și cunună a virtuților. În ultimele două catheze am vorbit despre credință și nădejde, pomenind și faptul că, împreună cu iubirea, formează triada virtuților teologice, denumire ce arată, pe de o parte, că izvorăsc de la Dumnezeu, pe de alta, că prin ele omul poate avea cea mai strânsă comuniune cu El. Vorbim acum despre iubire, în același sens de virtute teologică, dar și ca *izvor* și *cunună* a tuturor celorlalte virtuți. Propriuzis, izvorul este Dumnezeu Însuși, pentru că El s-a revelat în Noul Testament ca un Dumnezeu al iubirii: „Dumnezeu este iubire" – scrie evanghelistul Ioan, în prima sa epistolă (4, 8). Așadar, iubirea fiind *numele lui Dumnezeu*[2], e firesc să recunoaștem faptul că este izvor al tuturor celorlalte virtuți. Iar când spunem „cunună" avem în vedere mărturisirea Sfântului Apostol Pavel, în cea mai frumoasă descriere a iubirii din câte s-au făcut vreodată (I Cor. 13, 1-8), din care înțelegem că suntem nimic fără dragoste, chiar de am avea toate celelalte daruri și virtuți. Tot Sf. Ap. Pavel, recomandând creștinilor să se „îmbrace" în felurite virtuți (*milă, bunătate, smerenie, blândețe, îndelungă-răbdare* etc.), adaugă: „Iar peste toate acestea… în dragoste, care este legătura desăvârșirii" (Col. 3, 14).

În sanctuarul ortodoxiei, virtutea iubirii este însăși inima sau esența creștinismului. Fiind numele lui Dumnezeu, nu se poate defini în slabele cuvinte omenești, întrucât orice definire riscă a deveni palidă și necuprinzătoare. Mai degrabă trebuie să dăm prioritate experienței, trăirii, decât formulărilor în cuvinte. Mai degrabă în imnuri, poezii și cântece, bine știindu-se că iubirea este de departe cea mai cântată dintre virtuți, daruri și sentimente. Ne apropiem, de aceea, cu multă sfială de această „sfântă a sfintelor", îndrăznind să vorbim despre ea numai din dorința de a oferi un material util confraților cititori. Nu însă un material „de-a gata", ci doar puncte de plecare pentru propriile căutări, cu râvna și dorința de a transmite, la rândul lor, cele mai alese gânduri și simțăminte.

II. Tema iubirii poate fi considerată o culme a tuturor temelor aflate pe lista catehezelor noastre, dată fiind importanța ei covârșitoare. Mai mult: într-o lume în care mass-media invadează, din păcate, spațiul audio-vizual cu subiecte dintre cele mai sumbre (doar pentru că fac rating: crime, furturi, accidente, show-uri adesea vulgare etc.), a vorbi despre virtuți, cu deosebire despre iubire, înseamnă și o infuzie de lumină, frumusețe și primenire spirituală, atât de benefice sănătății psiho-fizice a omului. Așadar, în scopul oferirii câtorva repere/puncte de plecare, propunem următoarele: *definirea iubirii (fie și mai palidă); evidențierea calității de virtute teologică; importanța (necesitatea), însușirile, roadele și mijloacele cultivării; păcatele împotriva ei*.

III. Tratarea acestei teme sensibile se deschide cu propunerea unei definiții simple, chiar dacă este departe de a fi completă: *iubirea creștină este virtutea teologică prin care se realizează comuniunea deplină cu Dumnezeu și, prin El, cu toți oamenii și cu întreaga creație.*

- **Iubirea este *virtute teologică*** pentru că, așa cum am menționat la început, își are izvorul în Dumnezeu – Iubirea Absolută. Din iubire l-a creat pe om și i-a dat chipul Său, adică a sădit în ființa lui germenele iubirii. Ontologic (*ființial*), iubirea lui Dumnezeu și iubirea omului se caută reciproc, într-o neîncetată comuniune. Iar când iubirea omului a slăbit, din cauzele știute, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om, ca să restaureze comuniunea. În cultivarea iubirii și comuniunii esențială este, astfel, reciprocitatea, iar noi să mărturisim, odată cu Sf. Ap. Ioan: *noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit întâi* (In. 4, 19);

- ***Importanța** (necesitatea) și **însușirile** iubirii* nu pot fi descrise mai frumos, concis și realist decât în „imnul" din I Corinteni 13 (*redăm un extras*): „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă" (I Cor. 13, 4-7). Rezultă de aici, între altele, că iubirea trebuie să fie mai presus de orice gând, sentiment și faptă. În același timp să fie *statornică*, după îndemnul Mântuitorului: „Rămâneți întru dragostea Mea!" (In. 15, 9); asemeni și mărturisirii Sf. Ap. Pavel: „Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos?... Sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi… (Rom. 8, 35); totodată, *lucrătoare, manifestată prin fapte:* „De mă iubiți, păziți poruncile Mele" (In. 15, 14); „Să nu iubim (doar) cu vorba sau cu limba, ci cu fapta și cu adevărul!" (I In. 3, 18);

- ***Roadele*** iubirii se vădesc mai ales într-o tot mai deplină comuniune cu Dumnezeu, dar și o bună relaționare/comunicare cu semenii. Creștinul iubitor pășește spre unirea și asemănarea cu Dumnezeu, dovedește zel apostolic, bucurie și pace a sufletului; în general, lucrarea tuturor virtuților. Prin comuniunea cu Dumnezeu crește duhovnicește, devenind, în final, om îndumnezeit. După cum cristalul pur, prin răsfrângerea luminii solare devine ca un alt soare, așa și omul, prin răsfrângerea luminii dumnezeiești devine dumnezeu după har. *Om prin natură, dumnezeu prin har!*

- ***Mijloacele cultivării iubirii*** sunt aceleași pe care le-am pomenit în cazul credinței și nădejdii (ca, de altfel, în cazul tuturor virtuților): *rugăciune (participarea la cultul divin, mai ales Sfânta Liturghie) și preocupare neîncetată pentru fapta bună*. Cultivarea iubirii se poate realiza numai împreună cu grija de a cultiva bunătatea, smerenia, altruismul, empatia, recunoștința, îndelunga-răbdare etc. Între acestea, iată, *recunoștința*. Deloc întâmplător. Masaru Emoto, tot mai cunoscutul om de știință japonez[3], afirmă că iubirea și recunoștința trebuie să fie în atenția prioritară a oamenilor. *Iubirea*, știm cu toții de ce. *Recunoștința*, pentru că este cel mai frumos răspuns al nostru la iubirea lui Dumnezeu și a semenilor;

- ***Păcatele împotriva iubirii*** sunt legate, de fapt, de opusul acestei virtuți: *ura*. Totodată, *egoismul*. Trebuie să precizăm, însă: orice păcat săvârșit este, în cele din urmă, un act împotriva iubirii. Ca manifestări vizibile împotriva iubirii, pe lângă ură și egoism, se pot observa: *nepăsarea față de cele duhovnicești, sentimentalismul (reduce iubirea la sentiment, la plăceri și bucurii ușoare)* și *fanatismul (la fel ca atunci când am vorbit de credință; dragostea fanatică este pătimașă, exclusivistă, violentă).* Notăm și „iubirile bolnave", despre care vorbește profesorul grec George Mantzaridis: *desfrânatul iubește desfrâul, ucigașul, crima, hoțul, furatul* etc.

IV. O sinteză de moment poate fi înlesnită de amintirea celor trei forme de manifestare a iubirii, potrivit gândirii filozofice, în completare cu trăirea creștină: *iubirea conjugală (erotică); iubirea milostivă (filotimică); iubirea agapică (frățească)*. Recunoaștem, astfel, trei termeni greceşti, preluați din filozofia antică și în vocabularul modern: *eros, filia, agape*. Este interesantă și clasificarea pe care o face prof. G. Mantzaridis: 1. *Iubire interesată (practic, ipocrită)*; 2. *Iubire naturală (firească, între părinți și copii, între frați etc.)*; 3. *Iubire dezinteresată…*

V. Asocierea iubirii se poate face, firesc, cu toate celelalte virtuți, dar mai ales cu credința și cu nădejdea. Creștinul credincios, cu adevărat, este un om optimist, dar și plin de iubire. Vorbim aici de iubire totală, jertfelnică, asemeni iubirii Mântuitorului Iisus Hristos. În acest sens e necesar să observăm diferența dintre iubirea limitată, așa cum o întâlnim în Vechiul Testament, și cea totală, nelimitată, din Noul Testament. Răspundem, astfel, și la întrebarea de ce spune Mântuitorul că e o „poruncă nouă", din moment ce o găsim și în Vechiul Testament? Atât în privința iubirii față de Dumnezeu, cât și a iubirii față de aproapele: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău…" (Deut. 6, 5); „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți…" (Lev. 19, 18). Iar Mântuitorul spune: „Poruncă nouă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul!" (In. 13, 34). În ce constă „noutatea"? Să amintim, mai întâi, că El nu a venit să strice Legea, ci să o plinească, după cum Însuși a spus (Matei 5, 17), adică să o desăvârșească, completând ceea ce lipsea, de fapt, Testamentului Vechi: *iubirea universală, extinsă*, pe de o parte, *de la conaționali la toate neamurile*, pe de alta, *de la cei apropiați și la vrășmași; totodată, iubirea totală, până la jertfa de Sine*. O iubire care depășește nivelul obișnuit, firesc, natural, ținând de *nivelul harului*. De aceea, unii Părinți ai Bisericii o numesc *iubire nebună a lui Dumnezeu - Erota manikon Theou - PG* 150, 648 A (Sf. Nicolae Cabasila). Iar pentru contemporaneitate, cărțile Sf. Siluan Athonitul și Paul Evdokimov (vezi lista bibliografică de la final).

VI. Aprofundând înțelesul iubirii jertfelnice, socotim oportun să amintim aici pilda iubirii desăvârșite din sânul Preasfintei Treimi. Astfel, se poate vorbi de un „triunghi" al iubirii intra-trinitare, care se poate reflecta și în creație, de pildă, în sânul familiilor creștine (cu adevărat). Avem, în acest sens, o demonstrație excelent formulată de către părintele Dumitru Stăniloae[4]. Detaliul concret la care dorim să facem referire este *reflectarea iubirii Persoanelor Sfintei Treimi în familie*. Triunghiul iubirii intra-trinitare: *Tatăl și Fiul își asociază iubirea și o îndreaptă asupra Sfântului Duh; Tatăl și Sfântul Duh asupra Fiului; Fiul și Sfântul Duh asupra Tatălui*. Acest „triunghi" se poate vedea reflectat în iubirea dintre persoanele unei familii autentic creștine, cu deosebire în familiile cu copii (iar unde

continuare în pag. 11

Atitudini din exil – Pe linia neamului
Îndreptar de viaţă pentru români (3)

10. CEI CE SE PIERD ÎN STRĂINĂTĂȚI

În cursul lungului nostru exil, am avut prilejul să întâlnesc refugiați politici care, cu un aer triumfal, îmi arătau pașaportul străin ce-l obținuseră de curând. Ca și cum s-ar fi convertit, prin obținerea acestui document, într-o speță aparte de români, diferențiați de clasa celor mulți.

Pentru un român pașaportul ce-l obținea de la statul care i-a acordat azil politic nu e decât un instrument tehnic ce-i înlesnește călătoriile și câștigarea existenței în țara care l-a adăpostit. Dar nu-i poate schimba naționalitatea. El rămâne mai departe român; nu-și schimbă identitatea națională cu un american, francez, german etc., pentru că, a fi român, este o calitate intrinsecă a propriei lui persoane. A renunța la naționalitatea ta, echivalează cu o mutilare a propriei tale ființe. Nu mai ești tu, cel ce ai plecat din țară sau care te tragi din părinți români, ci o ființă hibridă, o apariție care nu aparține nimănui pe lume, fiind un străin, un intrus în orice altă comunitate națională.

Firește că în posesia unui alt pașaport, te bucuri de anumite comodități, ești asimilat unei națiuni superioare în bunuri și civilizație, dar în sufletul tău s-a produs un gol spiritual, pierzând linia creatoare a vieții, care include realitatea națională.

Odată acceptată această transplantare a naționalității, începe un alt proces, mult mai grav. Moare românul din tine și se naște o ființă rătăcitoare în mijlocul unei lumi străine. Substanța națională se pierde în profitul unei spoieli de civilizație. E o eroziune lentă a personalității, ajungând în cele din urmă să dai din umeri când te întreabă cineva de originea etnică. Nu te mai interesează decât bunăstarea ce-ai obținut-o și avantajul unei vieți tihnite ce ți-o procură dezrădăcinarea.

Nu putem decât deplânge pe acești români care își pierd identitatea națională: bunul cel mai de preț pe care îl are cineva. Toate satisfacțiile ce le pot obține din schimbarea naționalității nu pot echivala ruperea lor de izvorul creator al vieții. E un păcat contra ordinii divine, căci națiile, ca și indivizii, sunt înzestrate de Dumnezeu cu un suflet al lor, care nu poate fi lăsat în paragină sau abandonat.

Facem apel la toți românii care se refugiază în străinătate, să nu se lase despuiați de trecutul lor. Mai ales acum, când țara trece prin grele necazuri, cu atât mai mare e datoria lor să stea alipiți de trupul nației în suferință. Să nu se lase seduși nici de bunăstarea ce-o descoperă în alte țări și nici de oportunitățile ce li se oferă ca să-și îmbunătățească stilul de viață. Toate sunt bune și folositoare, dar nu cu prețul îngrozitor de a înceta de a fi Român, asimilându-te altui popor. Aceasta niciodată.

11. CULTURA ȘI POLITICA

A.C. Cuza a definit magistral relația dintre cultură și naționalitate. „Cultura este puterea creatoare a naționalității. Naționalitatea este puterea creatoare a culturii.”

Faptul primordial în această relație este națiunea. Fără de existența ei, n-ar exista cultura. Ce este națiunea la originile ei? E un mister. Un suflet colectiv ce coboară din înălțimile Cerului și îmbrățișează o arie din omenire. În acel loc și timp, printr-un proces tainic, se întrepătrunde realitatea de Sus cu o masă de oameni și ia naștere o nouă națiune.

Dar care e rolul culturii în formarea unei națiuni? Cultura izvorăște, cum spune Cuza, din puterea creatoare a națiunii. Acest suflet colectiv, acest spirit național, începe să se afirme în creații culturale, în diferite domenii: poezie, pictură, sculptură, arhitectură, filozofie etc. Mai întâi în mod rudimentar și apoi progresiv, creația culturală se șlefuiește, ridicându-se tot mai sus pe scara valorilor. De la poezia populară română până la Eminescu există o continuitate, un lanț neîntrerupt de eforturi creatoare.

Pe măsură ce cultura se îmbogățește, cu noi viziuni și stiluri, în aceiași măsură contribuie la consolidarea națiunii, la cimentarea ei internă. Națiunea se recunoaște în creațiile culturale, produs al propriului său geniu și, progresiv, se iluminează și conștiința ei istorică. Cu cât impulsul cultural e mai puternic cu atât națiunea câștigă un rang mai înalt între celelalte popoare ale lumii. Se produce, cum spune Corneliu Codreanu, un fenomen de iluminare colectivă, care îi arată drumul de urmat în istorie. În acest sens trebuie înțeles că „naționalitatea este puterea creatoare a culturii”. Dar această cultură, trebuie bine precizat, nu e decât reflexul puterii creatoare a națiunii. Națiunea se descoperă pe sine, ca într-o oglindă, în actele creatoare, emanate din propria ei substanță.

Există mulți oameni de cultură care se izolează în ara culturii, ca într-un „turn de fildeș”, nevrând să știe nimic de politică. O gravă eroare, căci politica se referă la cetate, la treburile ei, la soarta unei națiuni. Dacă națiunea e amenințată de vrăjmășia altor popoare și cade în robia lor sau chiar e în primejdie să dispară, atunci nici cultura acelei națiuni nu mai poate subzista. E amenințată și ea să se stingă, cum aveam atâtea exemple în istorie. Atunci cultura lor, oricât de strălucitoare ar fi fost, devine un lucru mort, un obiect de studiu pentru arheologi. Iată de ce se cere ca oamenii de cultură, intelectualii unei națiuni, să manifeste același interes și pentru politică. Soarta națiunii lor nu le poate fi indiferentă, căci atunci și cultura pe care o reprezintă și la a cărei înflorire au contribuit, se ofilește. Cultura nu e ceva rupt de națiune, ci un produs al ei, un tezaur de creație izvorât din adâncurile națiunii. Dacă națiunea e anihilată de forțe vrășmașe, cultura mai poate dăinui ceva timp, prin indivizi singuratici, dar apoi dispare, cum s-a întâmplat cu cultura imperiului roman.

Dacă ne referim la Eminescu, pe care îl considerăm o culme a culturii românești, el nu s-a dezinteresat de faptul politic. Spiritul lui n-a rămas ancorat în lumea beatitudinilor poetice, ci s-a proiectat în egală măsură și asupra vieții naționale. Articolele lui politice sunt o dovadă a profundei lui cunoașteri a realităților românești din toate provinciile. A studiat, a argumentat și a dat soluții de cum trebuie îndreptat viitorul neamului.

În împrejurările actuale, când națiunea noastră suferă imense lipsuri și nedreptăți, cu atât mai mult oamenii de cultură ce-i avem în țară și în exil, trebuie să-și exercite puterile creatoare în domeniul politic, nu pentru a se gândi la recompense sau cine știe ce măriri, ci pentru a ajuta le refacerea țării, la crearea noilor ei structuri, care să-i restaureze încrederea

continuare în pag. 12

ABC CATEHETIC: IUBIREA CREȘTINĂ

nu se nasc în mod natural, pot fi înfiați): *tata și mama își asociază și îndreaptă iubirea asupra copiilor; tata și copiii asupra mamei; mama și copiii asupra tatălui...*

Esențial, *numai o treime de persoane poate exercita iubirea completă, autentică.*

VII. Încheiem cateheza noastră amintind faptul că „piatra de încercare”[5] a virtuții despre care vorbim este „iubirea de vrăjmași”…

În loc de teoretizări pasibile a fi sterile, propunem rugăciunea pentru vrăjmași, alcătuită de Sf. Nicolae Velimirovici. Pentru că extensiunea ei ar depăși limitele obișnuite ale catehezei noastre, notăm doar fragmentul de început, iar la nota de subsol, linkul prin care poate fi descărcată de pe internet[6]: *Doamne binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântez și nu-i blestem! Vrăjmașii m-au împins și mai mult spre Tine, în brațele Tale, mai mult decât prietenii. Aceștia m-au legat de pământ și mi-au răsturnat orice nădejde spre pământ. Vrăjmașii m-au făcut străin față de împărățiile pământești și un locuitor netrebnic, față de pământ. Precum o fiară prigonită, așa și eu, prigonit fiind, în fața vrăjmașilor, am aflat un adăpost mai sigur, ascunzându-mă sub cortul Tău, unde nici vrăjmașii, nici prietenii, nu pot pierde sufletul meu…*

Note:

1 Conținut preluat, cu anumite adaptări, din V. Gordon, *Cateheze pastorale pe înțelesul tuturor*, vol. II, Ed. Sophia, 2016, pp. 106-111.

2 În Vechiul Testament era interzisă pronunțarea numele Lui (*Iahve*), îngăduindu-se doar apelativul Adonai (*Domn, Stăpân*). Diferență uriașă între un Domn–Stăpân și un Dumnezeu–Iubire…

3 1943-2014. Cunoscut mai ales prin cercetările sale privind influența cuvintelor și atitudinii omenești asupra structurii moleculare a apei (un cuvânt bun duce la forme moleculare frumoase, unul rău, la forme urâte, haotice).

4 A se vedea *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978, cap. al III-lea, *Sfânta Treime, structura supremei iubiri*, p. 306-309. Iată câteva crâmpeie ale „demonstrației” părintelui profesor: „Un subiect unic în sens absolut ar fi lipsit de bucuria și deci de sensul existenței... Două subiecte realizează prin comuniunea lor o oarecare consistență și o bucurie și un sens al existenței, dar nici această doime reală, care e în același timp o unitate dialogică, bazată pe unitatea de ființă, nu e suficientă. Comuniunea în doi este și ea limitare... Aceasta nu-i scoate din monotonia unei vederi restrânse, sau a unei singurătăți în doi. *Numai al treilea subiect îi scoate din neîntrerupta lor singurătate în doi, numai al treilea subiect care poate fi și el partener de comuniune...*”, pp.. 308-309 (*subl. n.*).

5 *Piatră de încercare*, potrivit DEX-ului: **a)** rocă silicioasă foarte dură folosită în trecut la verificarea purității aurului și a argintului; **b)** *fig.* mijloc de verificare a capacității, a sentimentelor, a valorii cuiva; dovadă, indiciu, mărturie.

6 www.doxologia.ro/rugaciune/rugaciune-pentru-vrajmasi-sfantului-nicolae-velimirovici.

Surse bibliografice:

1. Teologia Morală Ortodoxă, vol. II, Ed. Inst. Biblic, București, 1980;

2. Pr. prof. Dumitru Belu, *Despre iubire*, Ed. Mitrop. Craiovei, 2007 (ed. a III-a);

3. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Sfânta Treime* sau *La început a fost Iubirea*, Ed. Inst. Biblic, București, 2005;

4. Prof. Georgios Mantzaridis, *Morala creștină*, trad. Cornel Coman, Ed. Bizantină, 2006;

5.J. Cl. Larchet, *Dumnezeu este iubire – mărturia Sf. Siluan Athonitul*, Ed. Sophia, 2003;

6. Paul Evdokimov, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, trad. și note T. Baconski, Ed. Anastasia, 2009, 2012

7. Sf. Nicolae Velimirovici, *Rugăciunea pentru vrăjmași* (*www.doxologia.ro/rugaciune/rugaciune-pentru-vrajmasi-sfantului-nicolae-velimirovici.*).

Cu Gheorghe Andreica în celulă, la Jilava (25)

Cu o voință neobosită de a scoate la lumină teroarea și crimele comunismului din România, în toată amploarea și grozăvia lor, Gheorghe Andreica (1931-2010) și-a consacrat ultimele două decenii din viață adunării și publicării de mărturii directe, necenzurate și necosmetizate, de la supraviețuitorii infernului temnițelor și lagărelor celui mai barbar regim din istoria țării noastre. Probabil cea mai cunoscută dintre lucrările sale, cartea "Cu ghiozdanul la închisoare" relatează pe larg atmosfera din primul an de detenție (1948-1949), la Sighet (cea mai mare parte) dar și la Cluj (perioada procesului) și apoi Jilava (trierea spre locurile de executare a pedepselor), constituind un document de valoare, unic în bună măsură (ceilalți memorialiști maramureșeni referindu-se doar tangențial la această primă perioadă). Oferim cititorilor aceste fragmente prin care, alături de Gheorghe Andreica ne „furișăm" și noi în celulele închisorilor, în acele prime luni de detenție…

(**Preot prof. MARIUS VIȘOVAN**)

Intrăm la Jilava

Am mers puţin drum în afara Bucureştiului. Duba se opri într-un loc unde, perpendicular pe şosea, se deschidea o alee mărginită cu plopi tineri şi pardosită cu pietriş curat. Aleea cobora undeva într-o pantă lină. - *Jos!* urla un caraliu, ţigan sadea, gata să lovească cu bâta numai de dragul lovirii. Toţi gardienii erau la fel. Parcă ar fi fost fraţi. În stânga se vedea o colonie de baracamente în jurul căreia mişunau sute de gardieni. O parte din ei atunci se încolonau. Acolo era şcoala de cadre unde se pregătea în mare grabă „viitorul luminos" al comunismului în ţara noastră.

Am fost strigaţi nominal de pe o listă şi număraţi de mai multe ori. N-am mers o distanţă prea lungă, când deodată apăru în faţa ochilor o poartă pe care scria în formă de semicerc: „Fortul nr. 13 Jilava". Întreaga curte a fortului nu era altceva decât fundul unui şanţ enorm de mare. Ici colo câte un deţinut de drept comun stătea încremenit cu faţa la pereţii fortului cu zeghea pusă pe cap. În loc de pistoale, gardienii erau înarmaţi cu bâte. În gură aveau fluierători în care suflau ca la foc, ca la o catastrofă de cale ferată. Involuntar m-am speriat, retrăgându-mă în mijlocul coloanei, favorizat şi de statura mea mai scundă decât a celorlalţi, ca la vederea unui şarpe greţos. Fiecare din noi se făcu parcă mai mic, ridicându-şi

continuare în pag. 13

ATITUDINI DIN EXIL – PE LINIA NEAMULUI

în viitor. O cultură fără politică, nu există nicăieri pe lume, căci cultura, cum spune Cuza, „este puterea creatore a naționalității".

12. DIN CINE NE TRAGEM

Pentru a ne organiza viața națională pe baze sănătoase, e de mare însemnătate să ne cunoaștem strămoșii. Știm cine au fost ei: tracii și romanii. Cunoaștem istoria lor, cultura lor. Dar mai lipsește ceva din ansamblul cunoștințelor noastre. Care au fost trăsăturile caracteristice ale acestor popoare, ce coordonate spirituale și politice le-au călăuzit în existența lor istorică.

Urmărindu-le în adâncurile lor, vom descoperi deosebiri enorme între traci și romani. Tracii simțeau o atracție specială pentru lumea visurilor și a idealurilor. Ei trăiau mai mult cu ochii îndreptați spre cer, de unde așteptau semne și îndrumări. Viața lor, era reglementată, așa zicând, după ceasornicul eternității. Ei credeau într-un zeu suprem și o viață nemuritoare, după moarte. Fără nicio exagerare, tracii au fost niște pre-creștini. Credința lor a fost cea mai apropiată de învățătura lui Cristos. Nici nu se cunoaște data încreștinării lor, pentru simplul motiv că în sudul și în nordul Dunării creștinismul a fost acceptat ca un complement natural al propriei lor religii: un unic Dumnezeu, Creator al întregii lumi văzute, și învierea omului după moarte.

Având această direcție de trăire pe linia valorilor spirituale s-a dezvoltat la traci o puternică înclinație spre creația culturală. Opera tracilor în domeniul culturii este uriașă, întrecând toate popoarele lumii. Așa zisa cultură europeană are la bază cultura tracă. Însuși numele de Europa este de origine tracă. Artele frumoase sunt creația tracilor și, în special, au excelat în muzică. Triburile grecești din Elada au coborât din nord, de pe plaiurile noastre. Tracii sunt strămoșii grecilor și au pătruns în întreg bazinul mediteranean.

Dar acest popor înzestrat cu atâtea calități remarcabile, trăia în afară de realitate. Deși cel mai numeros popor după indieni, cum spune Herodot, s-a lăsat pe încetul deposedat de teritoriul său ancestral, care era uriaș, întinzându-se din patrulaterul Boemiei până în Pind, pierzându-și, în cele din urmă, și identitatea lui istorică. Tracii au intrat masiv în componența altor popoare, dar ei, ca entitate națională, au dispărut.

Tracilor le-a lipsit simțul politic. Strânși în văile și munții lor, cu ochii ațintiți spre cer, ei nu vedeau dușmanii care se îngrămădeau la hotarele lor din toate părțile. Sistemul lor de guvernare era bazat pe prinți locali, numeroși, dar fără putere. În istoria tracilor, abruptă, sacadată și fărâmițată, nu se semnalează decât două momente mari: Alexandru cel Mare și Burebista.

Alexandru cel Mare a creat cel mai mare imperiu al lumii antice, în scurta lui viață. Dar după moartea lui timpurie, imperiul n-a supraviețuit. S-a descompus în mai multe fragmente, care și-au continuat existența sub mai multe dinastii.

Burebista, conștient de amenințarea romană, care se apropia pe Dunăre, a izbutit să unească pentru prima și ultima dată pe toți tracii din nordul și sudul Dunării, sub sceptrul său. Aceasta s-a întâmplat pe timpul când, la Roma, Caesar ajunsese în culmea puterii. Și Caesar a fost conștient de primejdia tracă pentru Roma și chiar pregătea o expediție la Dunăre, după modelul celei din Galia. Nu știm cum s-ar fi desfășurat ciocnirea dintre Caesar și Burebista, căci destinul le-a curmat viața la amândoi, înainte de a-și pune planurile în aplicare. Caesar cade victimă a unei conjurații republicane, iar Burebista moare răpus de un prințișor trac.

Dacă ne întoarcem spre romani, ceea ce i-a impresionat pe toți istoricii acestui popor, a fost forța lor politică. Cum de un pumn de oameni, câteva mii, adunați într-o cetate oarecare din Latium, făuresc un imperiu în curs de secole. Caracteristica istoriei romane a fost tenacitatea lor în urmărirea ideii imperiale. Au trecut prin momente grele, au fost adeseori pe punctul să fie cotropiți de dușmani și lichidați, dar n-au cedat nici în cele mai grele împrejurări, renăscând din propria lor cenușă.

Iată două destine. Tracii, care numărau milioane de oameni, se sting din istorie, iar romanii, o colectivitate disparentă la origine, devin stăpânii Europei, ai Asiei și ai Africii. Romanii s-au perpetuat până astăzi în națiunile care s-au desprins din sânul lor: francezi, spanioli, italieni, români, portughezi.

Ce concluzie trebuie să tragem pentru neamul nostru? Cum trebuie să valorizăm moștenirea tracă și romană în componența poporului român? Pe linie tracă, dispunem de imense rezerve în domeniul culturii, fapt care s-a verificat prin apariția fenomenală a culturii românești în câteva decenii. Ce eram înainte de Eminescu? Dispunând de libertate de manifestare, neamul a ieșit spre lumină, a făcut un salt spiritual năvalnic, creând opere de mare valoare în toate domeniile culturii.

Pe linie romană, suntem mai puțin înzestrați. Nu trebuie uitat că noi suntem 80% traci și abia 20% romani, din punct de vedere al componenței rasiale. Și atunci, această deficiență biologică se resimte în domeniul politic. Am moștenit de la traci tendința de a ne retrage în cadrul restrâns al locului natal, de a ne mulțumi cu peisajul țărilor de baștină, fără a cuteza să privim în lumea largă, pentru a vedea în ce situație externă ne găsim și de unde ne poate pândi primejdia. Ne lipsește simțul politic, simțul de prevedere al evenimentelor. Din cauza aceste închistări a orizontului, am suferit enorm de mult în istorie. Când ni se părea că am ajuns la o împlinire a năzuințelor noastre, o lovitură administrată de vecini mai puternici, ne dădea iar înapoi cu secole.

Trebuie deci să facem un efort de explorare în conștiința noastră a posibilităților noastre romane. Trebuie să valorificăm experiența acestui popor, care s-a transmis și în sufletul românilor. Există un fond de romanitate în noi care n-a fost îndeajuns cercetat, care trebuie pus în valoare, căci din rădăcinile lui ne vom putea întări viața noastră politică.

Putem fi visători ca tracii în cultură, dar trebuie să fim realiști ca romanii. Trebuie să ne alimentăm din amândouă izvoarele și să nu amestecăm niciodată cele două surse.

13. SENTINELA NEAMULUI

Înarmat cu aceste adevăruri elementare, Românul se poate avânta în viața politică, având certitudinea că e pe drumul cel drept. Aceste premise sunt la îndemâna oricui să le descopere.

Românul trebuie să iasă din cadrul strâmt al grijilor personale și materiale și să-ți îndrepte privirea spre orizontul vieții publice. Dacă cetatea nu este așezată pe baze trainice, nici viața individului nu e la adăpost de surprize.

Românul trebuie să devină o santinelă a neamului. Sentinela stă la porțile cetății, privește în depărtări și dacă observă pâlcuri dușmane ce caută să se strecoare în cetate, dă alarma. Locuitorii cetății se adună, se sfătuiesc și i-au măsurile de apărare.

În epoca noastră, cetatea nu e ca în vremurile antichității, o așezare de case păzite de ziduri, ci o totalitate națională. Sentinelele neamului nu sunt numai aceia însărcinați cu această misiune de stăpânire, la regimente, la clădiri sau instituții publice, ci toți Românii trebuie să îndeplinească această funcțiune, trebuie să vegheze la propășirea neamului și la ferirea lui de eventualele penetrații inamice.

Iată adevărata atitudine ce trebuie să o ia, în actualele împrejurări, fiecare Român: privirea lui țintă spre neam, țintă spre nevoile lui, gândindu-se cum l-ar putea ajuta. Nu este destul să constați că lucrurile nu merg bine și că inamicii ne copleșesc, ci trebuie acționat pentru îndreptarea răului.

Românul nu poate rămâne indiferent la suferințele neamului său. El este o sentinelă credincioasă lui, de care trebuie să se izbească toate valurile vrășmașe. El nu e numai el, ci o energie acumulată de milenii, din vremuri imemoriale. El este un adevărat Făt-frumos al istoriei care se luptă cu toate urgiile pământului.

Când ne vom transforma cu toții în sentinele ale neamului, de abia atunci vom atinge acel grad de conștiință națională, care să ne permită a face din România o țară fruntașă în marea civilizație a lumii.

Horia Sima, Ţara şi exilul, an XXVIII, 1991-92

Aspazia Oțel Petrescu - un suflet dăruit lui Dumnezeu (5)

Una dintre cunoscutele mărturisitoare ale credinței creștine din țara noastră, îndelung pătimitoare în temnițele comuniste, o adevărată doamnă a demnității românești, Aspazia Oțel Petrescu (1923-2018) constituie de mulți ani un model de dăruire spirituală pentru mulți dintre cei care au cunoscut-o, personal sau prin impresionanta sa lucrare de memorii „Strigat - am către Tine, Doamne...", ea intrând recent și în atenția structurilor competente din cadrul Bisericii Ortodoxe Române în vederea unui posibil proces de canonizare. Oferim cititorilor câteva fragmente din această lucrare, în semn de omagiu la împlinirea anul acesta a șapte ani de la trecerea ei la Domnul. (**M.V.**)

Viața spirituală a studenților din Cluj în anii 1945-1948

Noi, fetele legionare, am fost atrase mai mult de F.O.R.S (Frăţia Ortodoxă Română Studenţească). Participam, desigur, la toate manifestaţiile şi activităţile la care participau şi băieţii. Aveam fete și în corul religios al Universităţii care cânta la biserica ortodoxă a părintelui Florea Mureşan şi în ansamblul de dansuri naționale, dar mai regulat veneam la şedinţele F.O.R.S. - ului. Se ţineau în fiecare sâmbătă după masă, pe parcursul întregului an universitar. Se prezentau creaţii literare originale, nuvele, schiţe, eseuri, poezii, exegeze, se ridicau şi se dezbăteau probleme de teologie, de filosofie, de etică. Profesori de teologie ne veneau în ajutor, uneori venea și **Preasfințitul Episcop Nicolae Colan, un prelat de înaltă cultură**. Venirea Arhieriei Sale era o adevărată sărbătoare. Uneori corul de la biserica ortodoxă a părintelui Florea Mureşan executa bucăţi corale, adevărate bijuterii. Era o atmosferă apropiată, de comuniune spirituală, se legau prietenii solide, care au rezistat peste ani. Îmi amintesc de respectul pe care îi aveam pentru comitet: mediciniştii Cărpinişan şi Răileanu şi părintele Anania. Răileanu cu deosebire era de o bunătate şi de o gingăşie rar întâlnite. Într-un moment grav mi-a scris o scrisoare care mi-a dat curaj şi putere; ce sensibilitate generoasă avea!

În deschiderea anului 1947 am prezentat şi eu o lucrare din specialitatea mea: „Iisus Hristos în poezia lirică românească". A trebuit s-o ţin în două şedinţe. Fără să fie atotcuprinzătoare, lucrarea era destul de vastă. La a doua şedinţă a venit foarte multă lume. M-a bucurat mult interesul pentru tema tratată. Am fost flatată de invitaţia Preasfinţitului Nicolae Colan la reşedinţa episcopală, dar cel mai ales dar, au fost cele două prietenii pe care mi le-a dăruit Bunul Iisus: părintele loan (pe atunci Silviu Iovan) şi maica Teodosia (pe atunci Zorica Laţcu)

continuare în pag. 14

CU GHEORGHE ANDREICA ÎN CELULĂ, LA JILAVA

umerii cu tot bagajul ce-1 avea în spate ca pe un fel de scut de apărare.

Cum am intrat în clădirea propriu-zisă a fortului, începură urlete şi ţipete stridente însoţite de lovituri de bâtă. Strigau gardienii: - *„Linia"...! Linia... Nu călca linia.* Nu înţelegeam nimic la început, dar m-am dumirit imediat despre ce era vorba: Pe pardoseala de beton erau trase două linii cu var. Acestea marcau locul pe unde trebuiau să meargă deţinuţii. În cazul că depăşeai locul marcat călcând pe linia trasată sau în afara ei, gardienii de pe margini îi ciomăgeau pe deţinuţi strigând cât îi ţinea gura: *Linia! Linia!...* Ni s-a deschis o uşă grea zăvorâtă şi am fost introduşi într-un lavabou enorm de mare în care totul era numai din beton şi macabru orânduit. Din uşă, un gardian ne porunci: - *Vă luaţi cu voi un prosop, două cămăşi, un pulover sau pieptar, două izmene, haină, ciorapi, bocanci şi ce aveţi pe cap. Nici o ţigară sau aliment, nimic altceva decât ce vi s-a poruncit. Restul lucrurilor se depun la magazie.* Apoi trânti uşa şi paşii i se pierdură prin sinistrele culoare.

Avem colegi noi

Trupei noastre venite de la Cluj i se adăugaseră la Văcăreşti încă câţiva deţinuţi politici: doi mari oameni de afaceri care arătau ca doi sperţari gata de plâns, apoi unul mărunţel, moldovean, arestat pentru că - oarecând în tinereţe - a făcut parte din Mişcarea Legionară. Acesta nu era condamnat si un alt bărbat în jur de 30 de ani care venea de la închisoarea Piteşti cu destinaţia închisoarea Aiud, unde urma să-şi ispăşească cei zece ani de închisoare cu care-1 chivernisise oculta comunistă. Acesta era asistent universitar la catedra de istorie a facultăţii din Bucureşti. De la el am aflat regimul de mare strictețe ce a fost impus studenţilor la închisoarea Piteşti şi recomanda tuturor să nu se declare studenţi pentru că la Piteşti e iadul pe pământ. Vestea ne-a întristat pe toţi căci Aurel Vişovan şi Milu Vlad erau destinaţi acestei închisori.

Asistentul - pe nume Iordăchescu - cunoştea obiceiurile gardienilor din închisoarea Jilava şi ne dase toate sfaturile cele bune, cum trebuie să ne comportăm ca să scăpăm de cruzimea gardienilor.- *Nimeni să nu calce porunca gardienilor cu privire la cantitatea îmbrăcămintei. - Să nu încercăm a dosi alte obiecte prin cutele hainelor.* Ne povesti cum la percheziţie deţinuţii sunt dezbrăcaţi în pielea goală şi gardianul îţi vâră un deget în dos după care cu acelaşi deget te caută prin gură. Pe mine şi pe încă câţiva ne pufni râsul. El privea la noi blând şi ne zise că ar fi bine să râdem după percheziţie...Omul avea dreptate, dar ce să faci cu noi cei mărunţei care eram la vârsta când râsul te apuca pe nevrute.

Printre cei străini de noi mai era unul invalid căruia îi lipsea mâna dreaptă din cot. Acesta fusese arestat cu doi ani în urmă deoarece numele lui se potrivea cu al unui legionar vestit urmărit de Securitate. Spera că până la urmă se vor lămuri şi securiştii că nu el este cel căutat. Acesta era grozav de speriat. Cei doi oameni de afaceri aveau ţigări şi chibrituri la dânşii. Au împărţit ţigările tuturor şi astfel fumam cu toţii indiferent că aveam sau nu aveam acest viciu... Mai erau şi câţiva politicieni de meserie, oameni în vârstă de peste 50 de ani, jerpeliţi şi ramoliţi nevoie mare.

Percheziţia

Uşa se deschise brusc şi am auzit vocea unui gardian care tuna la noi: - *Afară toată lumea! - Mişcăă!* . . . striga un altul croind cu bâta pe un deţinut care se împiedicase de o pătură ce o ducea în braţe. Aşa ne pomenirăm cu toţii înghesuiţi într-un colţ al culoarului în timp ce vreo zece caralii înarmaţi cu ciomege zdravene se strânseseră în jurul nostru. În dreapta am văzut o poartă uriaşă făcută din drugi de fier groşi cât piciorul din jos de genunchi. În imaginaţia mea înfierbântată de atunci o asemănăm cu poarta iadului. Soclul pereţilor acelui culoar era vopsit cu o culoare vânătă până la statura unui om. Era mai mult un fel de mânjeală decât vopsitorie. Deasupra acestei mânjeli executată de vreo minte întunecată, au desenat un fel de semicerculeţe în trei culori: roşu, alb şi albastru. Acest desen dădea întregului cadru un aspect sinistru, inspirator de groază şi spaimă.

- *Toată lumea se dezbracă la pielea goală!* Într-o grabă nemaipomenită ne-am dezbrăcat cu toţii trecând la percheziţionarea bagajelor. Hainele toate fură făcute ferfeniţă... - *Cu faţa la perete!,* porunci un ţigan ce se fudulea că are trei trese pe umăr. Doar în treacăt l-am studiat. I-am evitat privirea ca nu cumva să mă pleznească pentru aceasta. - *Crăcănaţi picioarele!* Ne-am supus imediat fără să simţim răcoarea betoanelor. Puţinul sânge pe care-1 mai aveam în noi îşi făcu din plin datoria ieşind tot înspre exteriorul corpului. - *Ţineţi mâinile sus şi sprijiniţi-vă de zid!* Am executat ordinul automat ca electrizaţi... Numai că mie tocmai atunci îmi trecu prin minte povestea cu degetul cu care te caută prin gură după ce - în prealabil - ţi l-a vârât în dos şi mă pufni râsul cu toată obida şi cercul necazurilor ce se strângeau din toate părţile. Stăteam lângă Gicu Bulacu. Am avut impresia că acesta se speriase şi încearcă să-mi ceară ajutor privindu-mă peste umăr. I-am dat ajutorul dorit zicându-i: - *Acum urmează „băgarea degetului*". Pe Gicu îl pufni râsul, dar se struni atât de tare, roşindu-se la faţă, încât îi curgeau lacrimile din ochi. Un caraliu mai apropiat auzise ceva şi se îndreptă ca o furtună spre noi.... - *Cască curu'!* Sprijinindu-ne cu capul de perete, cu amândouă mâinile desfacurăm dragul nostru organ de odihnă supus aici atâtor batjocuri. Un ţigan subţire, sec şi pipernicit ne controlă cu un băţ subţire...

După semnarea inventarului ne-am încolonat în rând câte patru între cele două linii trasate cu var. În faţă se postă un gardian ce avea un maldăr de chei în mână. În spate şi pe margini ceilalţi, destul de mulţi cu ciomege în mâini. Îi vedeam cum scuipă în palme pregătindu-se... Se făcu o linişte totală, apoi cel din faţă dădu comanda: - *Veniţi după mine!* La auzul comenzii, gardienii din spate începură să croiască pe deţinuţi cu toată puterea pe unde se nimerea, strigând: - *Ţine aproape! Ţine aproape!...* Luaţi prin surprindere cei din spate au dat buzna în faţă şi neam împrăştiat în panică trecând peste cele două linii de demarcaţie. Atunci intrară în funcţie gardienii de pe margini lovind cu ciomegele lor noduroase şi cu cozile de mătură. Urlau ca la foc: *Linia!... Linia!...* Nici n-am observat cum am călcat în cameră, dus de puhoiul de oameni intraţi în panică. Am avut impresia că oamenii urcă pe pereţi. În realitate intraseră în cameră şi oamenii urcau pe priciuri ca să facă loc celor ce încă mai erau pe culoar. După ce şi ultimul om a trecut pragul camerei, trei gardieni s-au proptit cu umerii ca să poată închidă uşa. Atât de înghesuiţi eram.

Condiţiile de „cazare"

În sfârşit, uşa s-a închis. Am scăpat. Era linişte şi vorbeam în şoaptă. Noi am zis că la Cluj a fost mare înghesuială - iată că e posibil una şi mai mare. Priciuri cu două etaje aşternute cu rogojini uzate. Un bec puternic de 500 waţi ne orbea pur şi simplu. Geamurile erau mânjite cu var şi închise ermetic. Această situaţie ne-a îngrijorat deoarece era pericol de asfixiere. Nu era posibil ca să dormim „picioruş" adică unul cu capul la picioarele celuilalt deoarece priciurile erau puţin înclinate. Lângă uşă erau două „tunuri" (hârdaie) pentru necesităţile fiziologice, având o capacitate de 100 litri fiecare.

Câţiva dintre noi care nu suportau căldura luaseră loc la „subsol" la „şerpărie" adică sub prici, direct pe ciment. Noi sighetenii am ocupat parterul priciului. Obosiţi de drum şi de marea tensiune nervoasă, am adormit cu toţii pe o singură latură, altfel nu încăpeam. Eu dormeam lângă Petrică Ulici zis „Ursu", care în timpul somnului se răsturnă peste mine cu toată greutatea lui de urs aproape sufocându-mă. Cu mare greutate şi disperare, am reuşit să mă smulg de sub dânsul. Apoi mi-am pus toate bagajele sub cap ca să pot respira.

Geamul era deschis în timpul nopţii astfel că o boare de aer proaspăt parcă m-a mai înviorat. Cu timpul, fiecare din noi şi-a rezolvat problema spaţiului încât înghesuiala nu mi s-a mai părut chiar atât de sufocantă ca la început. În cameră era o duhoare de hoit şi urină în descompunere pe care noi nu o sesizam. O sesiza în schimb gardianul când deschidea uşa. Îl vedeam cum se trage într-o parte ţinându-şi respiraţia.

(**Gheorghe Andreica**, *Cu ghiozdanul la închsioare*)

ASPAZIA OȚEL PETRESCU - UN SUFLET DĂRUIT LUI DUMNEZEU (5)

care tocmai publicase volumul de poezii „Osana Luminii” cu care încheiasem lucrarea mea.

Paralel cu F.O.R.S. - ul funcţiona A.S.T.R.U. (Asociaţia Studenţească a Tineretului Român Unit), organizaţia similară a greco-catolicilor. Avea acelaşi caracter de polarizare a spiritualităţii creştine la viaţa studenţească. Între cele două societăţi era o sinceră şi caldă camaraderie. Ne invitam unii la alţii când erau programe mai deosebite, ţineam pe rând liturghiile la Biserica Universităţii, nu pierdeam nici o ocazie să ascultăm predicile **episcopului greco-catolic Ioan Suciu**, un prelat de o aleasă şi vastă cultură, cu un desăvârşit har al oratoriei, cu impact deosebit asupra tineretului. Acest admirat prelat, veneratul studenţimii clujene, **va fi una din jertfele supreme**, victimă a comunismului ateist. A plătit cu viaţa intransigenţa sa misionară.

Unele din societăţile studenţeşti erau conduse chiar de legionari. Aşa s-a întâmplat cu reînfiinţarea societăţii studenţimii bucovinene „Junimea”. Profesorul bucovinean Erast Diti Tarangul de la catedra de drept administrativ ne-a pus în mână statutul vechii societăţi de la Cernăuţi. Secretarul său, Vasile Havrilescu, a pornit la lucru. El era un legionar cu părinţii deportaţi sub ocupaţia din 1940. Era doctorand în drept şi secretarul seminarului de drept administrativ. Vasile s-a zbătut să obţină toate aprobările. L-am însoţit pe la toate uşile care au trebuit deschise începând cu rectoratul şi i-am admirat abilitatea cu care a obţinut păstrarea vechiului statut al Junimii care era, de fapt, statutul Arboroasei lui Ciprian Porumbescu. La şedinţa de constituire Vasile a constatat ce mulţi legionari erau printre bucovineni, şi mai ales, în comitetul ales şi, onest, l-a informat pe profesor. Răspunsul a fost uluitor: „Cu atât mai bine.”

Odată înfiinţată Junimea, am pornit în căutarea foştilor preşedinţi ai societăţii care, automat, deveneau preşedinţi de onoare. Tot pe cunoştinţele profesorului Tarangul ne-am bazat mai mult. Astfel, la Dreptul Roman era profesorul Coroamă, la Limba Română era profesorul Alecu Procopovici, iar la Istorie Universală era profesorul Romulus Cândea. Deşi transilvănean, i se acordase acest titlu pentru merite deosebite în viaţa Bucovinei (fusese chiar şi primar al Cernăuţilor). Ne-a impresionat profesorul Romulus Cândea. L-am abordat la intrarea în sala de curs şi l-am rugat să accepte în continuare titlul de preşedinte de onoare al Junimii reînfiinţate. A acceptat cu vădită emoţie şi ne-a invitat să asistăm la curs. Profesorul tocmai se întorsese dintr-o lungă convalescenţă (se murmura că fusese rănit într-o încercare de asasinat) şi asistentul tocmai avertizase pe studenţi să nu-i facă o primire prea ostentativă ca să nu-i facă mai rău. Studenţii l-au primit în picioare într-o tăcere solemnă. I s-au oferit flori, fără cuvinte. Gestul a fost înţeles şi profesorul l-a marcat cu o glumă:”- Domnilor, căldura dumneavoastră mă dispensează de palton.” Era iarnă şi sălile de curs erau neîncălzite. A anunţatun curs special, închinat Bucovinei. A vorbit magistral, cu verva sa inegalabilă, punând în centrul discursului său figura lui Dimitrie Onciul (reputat istoric bucovinean).

Singura manifestare de răsunet a Junimii a fost înhumarea profesorului Alecu Procopovici. Venise la cursuri din lagărul de la Târgu Jiu unde fusese internat sub acuzaţia că a fost rectorul Universităţii în timpul regimului legionar. Acolo s-a îmbolnăvit grav şi şi-a terminat cursul „Filosofia frazei”, la care ţinea foarte mult, sub transfuzii. A murit exact la câteva zile după terminarea cursului şi a cerut prin testament să fie înmormântat după tradiţia Junimii. Ne-am constituit în comitetul cu funeraliile: Vasile Havrilescu, vicepreşedinte al societăţii, Vladimir Călinici, casierul ei şi eu, secretara Junimii.

Deşi foarte „de stânga”, Constantin Daicoviciu ne-a dat aprobarea şi drapelul Facultăţii de Litere şi Filosofie. Am găsit un florar care a reuşit să ne facă coroana tradiţională: într-un cerc din frunze de stejar cu flori tricolore era aranjată emblema societăţii formată din cele patru iniţiale: V. C. F. J. (Vivat, Crescat, Floreat Junimea). Garda la catafalc au făcut-o doi dintre studenţii săi şi doi junimişti. Ultima gardă am făcut-o eu împreună cu Vasile. N-am să uit chipul frumos al doamnei Procopovici (care mi-a fost profesoară de română la Cernăuţi), încremenit de durere, acea durere fără lacrimi, care se consumă sfâşietor în inimă. M-a rugat să-i aşez eu garoafa albă la butoniera fracului. Am avut o emoţie cumplită când l-am atins; era ca o electrocutare. Profesorul avea chipul nespus de senin; părea că zâmbeşte. Paloarea sa, coală albă de hârtie, vorbea despre leucemie.

S-a vorbit din partea studenţilor şi din partea Academiei Române. Am avut o mare surpriză când am văzut că vorbitorul din partea Academiei Române, profesorul Silviu Dragomir, era îmbrăcat în ţinuta de gală a Junimii: frac, peste care strălucea diagonala tricoloră de preşedinte, o panglică tricoloră specială ţesută cu fir de aur la Viena. Cât de nobil a fost gestul său că şi-a onorat colegul în ultima sa dorinţă, fără să ţină cont de gafa noastră că nu l-am descoperit la timp! La ieşirea din holul Universităţii două grupuri militare au tras salvele de onoare, căci profesorul era cavaler al ordinului Mihai Viteazu.

Convoiul funebru a fost încadrat de junimişti. Pe perinuţa cu decoraţii se afla panglica de preşedinte a defunctului. La cavou, tinerii junimişti au încadrat grupul de preoţi. După efectuarea ecteniei a vorbit preşedintele activ al Junimii, Ion Gherman. Apoi, în timp ce aşezam peste sicriu panglica junimeană, în poziţie de drepţi, junimiştii au cântat, după tradiţie, ultima strofă din „Tricolorul” lui Ciprian Porumbescu. Cântecul solemn şi puternic aducea pe pământul Transilvaniei întregite salutul Bucovinei îndoliate, sfârtecată în două de o soartă vitregă. Apoi, pe rând, junimiştii au aruncat peste sicriu pumnul de ţărână, care nu era al pământului natal, cum ar fi trebuit, dar era totuşi pământul ţării pe care o slujise şi o iubise cu ardoare profesorul Alecu Procopovici. Ne-a înduioşat faptul că profesorii Transilvaniei ne-au urmat gestul. Mi-a căzut privirea pe chipul profesorului de estetică, Liviu Rusu, când a aruncat bulgăraşul de pământ. Era răvăşit de emoţie.

Spre jalea noastră, la scurt timp după greva studenţească, rectorul ne-a chemat să ne anunţe că orice societate studenţească se desfiinţează. Singura care va exista de acum înainte va fi F.D.U. (Frontul Democratic Universitar). Mărturisesc că din acel moment orice asociere care începe cu „front” îmi strecoară fiori reci pe şira spinării.

(**Aspazia Oţel Petrescu**, *Strigat-am către Tine, Doamne*)

Repere pentru istorie, repere pentru eternitate

Luminația m-a făcut și pe mine ca și pe mulți alți sigheteni să petrec mai mult timp în cimitir, la mormintele familiei dar nu numai, pentru scurte momente de rugăciune împletite cu amintiri de suflet legate de persoanele evocate de numele de pe cruci și monumente - prieteni și vecini, dascăli și colegi de școală și de muncă dar și personalități din istoria orașului trecute la cele veșnice cu mai mult timp în urmă (Luminația este tradiția din Ardeal a pomenirii morților la 1 noiembrie, după calendarul latin).

O categorie specială o constituie locurile de veci (pe care eu încerc să le vizitez regulat) ale membrilor Grupului Legionar Maramureș, rămas în istorie sub numele de „grupul Vișovan”- primul lot de deținuți politici din Maramureș - 25 la număr după raportul Securității. Dintre aceștia, doi au plecat din Maramureș înainte de începerea arestărilor (și nu fac obiectul prezentului studiu) iar doi sunt încă în viață la momentul actual, la vârste venerabile (Nistor Man și Ioan Dunca). Dintre cei 21 de decedați la care ne referim efectiv trei nu au morminte fiind uciși de Securitate în luptă (Vasile Popșa, la Ieud) sau exterminați în detenție (Ioan Virag la Cluj și Găvrilă Coman, la Brașov), trupurile lor fiind aruncate în locuri până azi necunoscute.

Restul de 18 membri au mai trăit după eliberarea din închisori, au revenit la o viață aproape normală (cu toate șicanele care au continuat) și au avut parte la sfârșitul vieții de înmormântări creștinești și de morminte decente care pot fi cunoscute și vizitate cu respect, ca repere pentru istorie. În cimitirele din Sighet se află șapte membri ai grupului (Aurel Vișovan, Gheorghe Bulacu, Petru Codrea, Ioan Motrea, Ioan Ilban, Mihai Vlad, Vasile Tivadar și Vasile Dunca), patru, în cimitirele din Baia Mare (Ioan Rus, Ștefan Deac, Petru Ulici și Grigore Hotico), doi, la Cluj (Constantin Rad și Mihai Pop) și câte unul în alte localități: Brașov (Mihai Șofron), Ploiești (Iuliu Vlad), Ieud (Ioan Nemeș), Constanța (Gheorghe Andreica), unul singur fiind în afara țării, în Germania (Iosif Andreica).

Fără pretenția unei liste exhaustive, în cimitirele din Sighet mai pot fi găsite și mormintele unor alte persoane deținute în temnițele comuniste, arestate ulterior, simpatizanți legionari sau de alte orientări: Ștefan Minică, Ion Dunca - Bărbosu, Alexandru Dan, Alexandru Ștefan, Teodor Borca, preot Vasile Hotico, preot Gheorghe Moldovan, etc.

Desigur, pentru noi creștinii nu rămășitele pământești sunt esențiale ci sufletele lor, pentru a căror veșnică odihnă și comuniune plenară cu Dumnezeu ne rugăm. Dar datorită mărturiei explicite pe care ei au dat-o cu riscul vieții pentru Cristos și apărarea identității creștine a poporului român ne exprimăm speranța că ei sunt alături de Domnul în ceata celor aleși. Onorându-i aici pe pământ ca repere pentru istorie, îi încredințăm cu dragoste Domnului ca repere pentru eternitate.

Pe toți cei plecați pe „drum de foc și biruință”, primește-i Doamne în Legiunea cerească!

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Bandiţi, spioni sau eroi?

Grupul de partizani de pe versantul nordic al Munților Făgăraș (5)

Ca şi în anii precedenți, topirea zăpezii a readus vechile incertitudini şi neliniști. Laurean Haşu, loan Pop, Gelu Novac şi Ion Gavrilă s-au întâlnit cu ceilalți pe 3 mai 1954, în pădurea din apropierea satului Șercăița. Cabana nu fusese distrusă, doar echipamentul fusese îngropat. Plănuiau să se întoarcă cu prietenii lor pentru a colecta alimentele, majoritatea nefolosite. Coborârea a decurs fără evenimente.

În acea seară au ajuns într-o pădure mixtă cu tufișuri dese situată în triunghiul format de cele două izvoare ale râului Berivou - exact locul potrivit pentru a sta. Acolo, i-au întâlnit din întâmplare pe Ion Chiujdea şi Ghiță Haşu, care erau deja acolo de două zile. Primiseră veşti destul de descurajante din sate, dar nu au observat nimic suspect.

În noaptea următoare au pornit spre punctul de întâlnire, Laurean Haşu, Ioan Pop şi Ghiță Haşu în frunte, urmați la aproximativ 30 de metri mai încolo de ceilalți. Calea pe care o urmau descria o curbă şi chiar în acel loc era mărginită de un tufiş des. Deodată, din tufiş au izbucnit rafale de mitralieră. Bărbații abia au reuşit să se arunce la pământ şi să-şi ridice armele. După câteva focuri de armă trase la rândul lor şi o grenadă de mână aruncată, i-au auzit pe atacatori fugind. Ion Chiujdea şi Ion Gavrilă fuseseră însă împuşcați, iar rănile lor trebuiau tratate. S-au apropiat de punctul de întâlnire pe alte rute.

Păşunile dintre Sebeş şi Copăcel erau pline de unități militare care porniseră în acea după-amiază spre izvoarele râului Sebeş. Probabil, urmele lor fuseseră descoperite acolo.

S-au întâlnit cu membrii rămaşi ai grupului, uşurați că toți unsprezece erau încă în viață. Le părea rău doar pentru mâncarea lăsată la colibă şi au decis să urce iarăşi acolo pentru a o ascunde bine. Primul transport de alimente din zona Buzduganul a avut succes, coliba nu fusese încă descoperită. Cu toate acestea, nu s-au mai putut apropia de ea şi a doua oară: focurile de armă şi exploziile de grenade din zonă indicau că coliba fusese între timp descoperită şi că soldații trăgeau asupra ei până când se puteau asigura că nu era nimeni înăuntru.

Odată reuniți din nou, luptătorii s-au sfătuit ce să facă în continuare. Îi păcăliseră pe cei de la Securitate de trei ori în timpul iernii. Vor reuşi oare din nou? Acumularea masivă de trupe din toamna trecută îi îngrijora. Astfel, au luat în considerare următoarele opțiuni:

1. Tentativa de a trece ilegal granița într-o altă țară. Dar unde? Posturile de radio occidentale avertizau că Iugoslavia îi respingea pe cei care treceau granița. A trece în celelalte țări vecine ar fi fost inutil, deoarece toate erau conduse de comuniști, iar ei ar fi fost extrădați imediat. Gelu Novac şi Gheorghe Șovăială credeau că trebuie să fie încă posibil să ajungă în Austria trecând prin Ungaria şi Iugoslavia.

2. Să rămână ascunşi la diverse persoane de încredere pe tot parcursul anului. Însă acest lucru nu mai era posibil în regiunea Făgăraş. Securitatea percheziționa fiecare casă pentru a-i găsi pe luptătorii din rezistență. În afara acestei zone însă, nu aveau aproape niciun alt contact de încredere.

3. Cea mai simplă soluție părea, aşadar, să fie continuarea vieții lor de până acum, cea cu care erau obişnuiți.

Au putut sta împreună doar trei zile pentru a se sfătui. După ce Securitatea a descoperit coliba din Buzduganul, coloane întregi au fost trimise în munți şi au văzut, de asemenea, camioane care transportau soldați şi provizii îndreptându-se spre munții din vecinătatea lor. În cele din urmă au luat următoarea decizie: Ghiță Haşu şi Chiujdea urmau să coboare în sate şi să rămână acolo până când rana de la picior a celui de-al doilea se va vindeca. Șovăială, Victor Metea şi Gelu Novac urmau să avanseze cât mai spre est posibil, în Munții Perşani, o zonă familiară lor. Sofonea, Ilioiu, Laurean Haşu, Pop, Nelu Novac şi Gavrilă urmau să meargă departe spre vest, în zona dintre Mârşa şi Pasul Turnului Roşu. S-a convenit asupra unui punct de întâlnire pentru septembrie şi a unor locuri pentru schimbul de mesaje. După o rugăciune împreună, bărbații şi-au luat rămas bun. Niciunul dintre ei nu bănuia la momentul respectiv că aceasta va fi ultima întâlnire la care vor participa cu toții.

Cei şase luptători din ultimul grup au parcurs cei aproximativ 60 km până la noua lor bază pe parcursul a mai multor nopți. Zona nu le-a plăcut. Poalele munților se terminau în teren deschis, linia copacilor era semnificativ mai joasă din cauza pădurilor de foioase, iar satele erau înconjurate de câmpuri deschise. De asemenea, nu aveau contacte de încredere acolo. Cu toate acestea, au început pregătirile pentru iarnă. Au făcut un ocol al munților, au obținut brânză de la ciobani prietenoşi şi au depozitat-o folosind metodele familiare. Au traversat crestele şi întregul versant sudic până la Valea Argeşului, unde au găsit un loc în care să poată ierna.

Deşi Securitatea controla deja întreaga regiune montană, oamenii au reuşit să treiere aproape trei saci de grâu din spicele secerate şi legate în snopi în timpul recoltei. Îşi desfăşurau acțiunile fără o convingere reală, pur şi simplu pentru a evita lenea. Anii de persecuție constantă şi lipsa de speranță a situației lor îşi puneau amprenta.

Au evitat orice contact cu populația locală pentru a împiedica Securitatea să le detecteze prezența în zonă. După o întâlnire inevitabilă cu şase vânători, s-au retras imediat la izvorul pârâului Topolog, dincolo de creastă. Acolo, au căutat o cabană de munte, unde lucrau şi femei, pe care o evitaseră anterior. Gavrilă şi Sofonea, înarmați doar cu pistoale, au intrat în cabană pentru a lua nişte mâncare. Din fericire, Pop şi Ilioiu ocupaseră o poziție defensivă ceva mai sus de cabană. Astfel au zărit apropiindu-se un grup de soldați, format din trei plutoane, de care au putut scăpa la limită.

După trei zile de foamete, aveau nevoie disperată de hrană. Au hotărât să coboare prin valea Avrigului, dar această decizie avea să se dovedească dezastruoasă. Niciunul dintre bărbați nu cunoştea terenul şi nu se puteau baza decât pe instincte. Au ajuns la o stâncă, incapabili să continue, şi au fost nevoiți să petreacă noaptea acolo, în ciuda îngustimii pasajului. Dimineața, au zărit în apropiere o tabără militară. Se părea că Securitatea îşi extinsese operațiunile pe ambii versanți ai lanțului muntos. Împinşi de foame, luptătorii au folosit o potecă îngustă, dar după aproximativ 100 de metri s-au trezit brusc atacați. Au încercat să coboare printr-o albie de pârâu, dar acolo au întâlnit aproximativ douăzeci de soldați care, aparent speriați, erau ocupați să citească hărți. Ar fi trebuit să deschidă focul asupra lor pentru a putea trece mai departe, dar nu au făcut-o, sperând să-i poată ocoli. O stâncă le bloca însă calea. Gavrilă, Pop şi Nelu Novac au traversat-o deasupra, în timp ce Ilioiu şi Sofonea au încercat să treacă în partea de jos. Deodată s-au pomenit atacați din toate părțile. Doar cu mare greutate au reuşit primii trei dintre ei să scape peste un pinten al muntelui. Epuizați de oboseală şi foame, au ajuns într-un lan de porumb între satele Sebeş şi Racovița, unde s-au putut ascunde şi au adormit imediat. Era 20 august 1954.

Seara aveau de gând să înainteze spre Olt, când camioane cu soldați au apărut brusc şi s-au oprit în apropiere. Abia după lăsarea completă a întunericului au continuat spre Sebeş. În aceste împrejurări, nu aveau de ales decât să caute refugiu în satul Racovița. Au trecut prin grădini şi printr-un hambar şi au urcat într-un pod cu fân. De atunci încolo erau nevoiți să fure mâncare din satele unde nu aveau contacte de încredere sau unde acestea nu puteau fi întâlnite. Cu siguranță, mulți oameni ar fi fost poate dispuşi să le dea câte ceva, dar partizanii nu puteau fi niciodată siguri cu cine aveau de-a face. Adesea petreceau mai multe zile şi nopți în fânare fără ca proprietarii să bănuiască nimic. Furtul de mâncare trebuia limitat la cele mai mici cantități, astfel încât proprietarii să nu observe. De asemenea, era posibil doar în gospodării fără câini de pază agresivi.

În a treia seară au părăsit fânarul, s-au strecurat prin sat până la râul Olt, au traversat albia şi au petrecut întreaga zi într-un lan de porumb, înainte de a se întoarce spre seară în satul Rucăr pentru a căuta din nou mâncare. Au găsit un borcan cu untură, care, după ce l-au gustat, s-a dovedit a fi un amestec de vaselină şi untură de porc, făcându-i să vomite. Au fost văzuți într-o vie de la marginea satului şi s-a tras asupra lor. Au ripostat cu foc un scurt timp, după care au fugit. Pentru a evita să fie urmăriți a doua zi cu ajutorul câinilor, au traversat din nou Oltul şi s-au îndepărtat cât mai mult posibil.

Dimineața se aflau într-un lan de porumb între Sâmbăta de Sus şi Voivodeni. Acolo au dat peste urme care probabil fuseseră lăsate de propriii lor camarazi. Într-adevăr, i-au întâlnit pe Ion Chiujdea, Victor Metea şi Laurean Haşu. Era 29 august 1954. Au schimbat între ei poveşti şi experiențe trăite. Situația părea departe de a fi încurajatoare, deoarece forțele de Securitate izolaseră întregul lanț muntos ca pe o graniță națională şi păzeau chiar şi crestele. De ceva vreme, soldații patrulau şi prin câmpurile din

continuare în pag. 16

In memoriam: Pr. arhim. Veniamin Micle
(7 iulie 1939 – 17 noiembrie 2025)

CONSTANTIN MIHAI

La 17 noiembrie 2025 a trecut la Domnul părinte arhimandrit Veniamin Micle de la Mânăstirea Bistrița din Costești (Vâlcea), un teolog remarcabil, un cercetător din vechea școală a erudiției cărturărești, cu numeroase lucrări de referință în spațiul eclezial românesc, studii dedicate culturii românești vechi: *Ieromonahul Macarie, tipograf român (1508-1512*) (2008); *Introducerea tiparului la români* (2011); *Cultura brâncovenească la Bistrița Olteană* (2014); *Sfântul Ierarh Calinic, ascetul creator* (2015); *Tezaur bistrițean* (2015); *Vechimea creștinismului la români* (2016); *Noutăți în cultura românească* (2016); *Tipografiile bisericești vâlcene* (2016); *Apărătorii Sfintelor Icoane* (2016); *Sfântul Grigorie Decapolitul – Mărturii* (2017); *Preoți români în Războiul Reîntregirii Patriei* (2018), *Cultura românească la Muntele Athos* (2019), ș.a.

Descendent al unei vechi familii nobiliare din Maramureșul secolului al XIV-lea, format în atmosfera Mânăstirii Sfintei Ana din Rohia, condusă de protosinghelul Iustinian Chira, viitorul arhiepiscop al Maramureșului și Sătmarului, unde intră ca novice în 1954, părintele Veniamin urmează cursurile Seminarului teologic din Cluj (1955). În 1959 susține examenul de admitere la Institutul Teologic din Sibiu, reușind pe locul I. Ca urmare a decretului 410/1959 de desființare a monahismului, părintele Veniamin este înlăturat din Institut și din Mânăstire, împreună cu ceilalți monahi. Lucrează într-un Atelier de pictură și confecționat rame de tablouri din Dej, urmând o Școală de artă populară, fiind talentat la pictură.

Odiseea părintelui Veniamin Micle este una destul de complicată, înfruntând teroarea vremurilor comuniste. Reușește să se reînscrie la Institutul teologic din Sibiu (1962-1966), absolvind Facultatea cu lucrarea de licență *Cunoștință pre scurt a Istoriei bisericești de Samuil Micu*, cu calificativul excepțional. Urmează cursurile doctorale în cadrul Institutului teologic din București, secția Practică, specialitatea Omiletică și Catehetică, în perioada 1966-1968, cursuri de zi. În calitate de doctorand, obține una din cele două burse guvernamentale franceze oferite de președintele Charles de Gaulle pentru Teologia ortodoxă română, cu ocazia vizitei sale oficiale în România, din aprilie 1968. Părintele Veniamin Micle pleacă în Franța, unde urmează cursuri de specializare la Facultatea de teologie catolică din Strasbourg (1968-1971) în vederea pregătirii tezei de doctorat *Problemele predicii creștine în vremea noastră*. Revenit în țara în 1971, este numit asistent universitar și duhovnic la Institutul Teologic din București, „dar prin intrigi de culise, țesute în cercuri mai înalte”, părintele Veniamin ajunge profesor la Seminarul teologic special din Curtea de Argeș (1971-1972), unde predă limba franceză și tipicul bisericesc, fiind și duhovnicul elevilor.

Traseul Părintelui Veniamin Micle este plin de încercări și obstacole, în pofida anvergurii sale intelectuale și teologice, traseu oprit de regimul comunist care îl acuză de „activitate antiguvernamentală, antipatriotică și antiortodoxă”. După mai multe peripluri, părintele Veniamin Micle ajunge la Mânăstirea Bistrița din Costești (Vâlcea), aducând contribuții majore la refacerea materială a mânăstirii. Aici, părintele Veniamin Micle își va continua activitatea duhovnicească și pe cea cărturărească, continuând să-și scrie lucrările sale importante. În această asceză, părintele Veniamin Micle ține aprinsă flacăra Ortodoxiei, contribuind prin activitatea sa de cercetare la prestigiul Bisericii.

Chiar dacă nu a fost apreciat la adevărata sa valoare și nu i s-a conferit, așa cum era firesc, măcar după decembrie 1989, un loc de cinste într-o Universitate de prestigiu din România, unde ar fi format generații autentice de tineri teologi, în duhul disciplinei, al erudiției și al competenței – nu este singurul caz, exemplul Părintelui Chesarie Gheorghescu de la Mânăstirea dintr-un Lemn, unul dintre mărturisitorii din temnițele comuniste fiind elocvent în acest sens – părintele Veniamin Micle a avut parte de aprecierea laicatului ortodox, care a știut să-l prețuiască plenar.

Trecerea la Domnul a părintelui Veniamin Micle are loc în anul 2025 al canonizării unor Sfinți Martiri din secolul XX, în lupta împotriva celui mai abominabil regim din istoria lumii: comunismul. Trăirea momentului canonizării unor Sfinți Părinți de talia lui: Ilie Lăcătușu, Arsenie Boca, Gherasim Iscu, Ilarion Felea, Paisie Olaru, Ilie Cleopa și toți ceilalți părinți martiri ai gulagului comunist nu poate fi decât un prilej de aleasă bucurie duhovnicească, din îndurarea și mila lui Dumnezeu pentru națiunea română atât de încercată, în „*teroarea istoriei*”.

Dumnezeu sa-l odihnească cu Sfinții și Drepții Săi, iar noi să avem parte de rugăciunile Sfinției Sale în aceste vremuri de cernere!

BANDIȚI, SPIONI SAU EROI?

afara satelor. Securitatea era evident hotărâtă să blocheze complet accesul la munți pentru a face imposibilă iernarea partizanilor acolo. În aceste condiții, Gheorghe Șovăială și Gelu Novac au decis să se îndrepte spre regiunea Târnava Mare. Întâlnirea planificată pentru toți în septembrie a fost amânată pentru 8 noiembrie 1954, la un stejar de lângă Șaroș. Sperau că până atunci pregătirile pentru iernare vor fi progresat. În acea seară, și-au luat rămas bun unii de la alții. Gavrilă nu avea să-și mai vadă niciodată camarazii.

Laurean Hașu, Gavrilă și Ioan Pop aranjaseră inițial o întâlnire cu Ilioiu și Remus Sofonea. Au petrecut întreaga zi următoare lângă punctul de întâlnire, observând patrulele Securității din ascunzătoarea lor. În timp ce căutau o ascunzătoare cu alimente, au descoperit că cineva fusese acolo înaintea lor și o recamuflase. La căderea nopții, au ajuns la punctul de întâlnire, unde Remus Sofonea a apărut singur. Acesta a povestit cum, pe 20 august 1954, el și Ilioiu au încercat să ocolească stâncile în timp ce coborau spre Avrig pentru a ieși din încercuire. Pușca lui Ilioiu s-a blocat iar el a fost împușcat. Remus l-a văzut doar căzând cu capul în jos, pușca i-a alunecat din mână și sângele țâșnind din șoldul stâng. El însuși a reușit să scape prin tufișuri sub foc susținut. Grija pentru soarta lui Ilioiu îi apăsa pe toți.

După aceea, Laurean Hașu și ceilalți și-au luat rămas bun. Gavrilă, Pop, Nelu Novac și Remus Sofonea au pornit spre noua lor zonă. Într-un lan de porumb de lângă Sebeșul de Jos au întâlnit o femeie și fiica ei care recoltau fasole. De la ele au aflat următoarele: marginile pădurilor erau puternic păzite, iar locuitorilor nu li se permitea să părăsească satele seara. Securitatea găsise saci de grâu în pădure, iar un rănit fusese transportat cu măgarul din munții din jurul Avrigului. În aceste circumstanțe, și-au anulat marșul și s-au îndreptat spre zona de dincolo de Olt.

În Avrig era de serviciu doctorul Creangă, fost coleg cu Gavrilă la Universitatea din Cluj, de la care sperau să afle ceva despre Ilioiu, deoarece acesta ar fi trebuit să fie adus la el pentru primele îngrijiri. Gavrilă s-a strecurat în sat, dar doctorul i-a mărturisit că nu tratase nicio persoană rănită pe 20 august. De aici au tras concluzia că Ilioiu era încă în viață, dar că Securitatea încerca să ascundă acest lucru. La plecarea din Avrig, Gavrilă a reușit cu greu să scape de doi urmăritori și să se reîntâlnească cu Sofonea. Au scăpat de un vehicul care venea din sens opus într-un câmp deschis sărind în râul Olt și lăsându-se duși de apă, ieșind mai în aval pe malul opus. S-au întâlnit cu Pop și Nelu Novac într-un loc prestabilit în Pădurea Nucet. Ioan Pop le-a sugerat să petreacă iarna hoinărind prin zonă, așa cum făcuseră și Victor Metea și Gheorghe Șovăială înainte. Remus Sofonea și Nelu Novac plănuiau să încerce să ierneze la omul lor de încredere, Bârsan, din Retiș. Au fost stabilite trei puncte de comunicare cu ei, unde să lase un mesaj prin care să indice dacă vor participa la întâlnirea din 8 noiembrie de la stejarul de lângă Șaroș. Sperau că Ilioiu va face în cazul arestării sale doar declarațiile convenite în prealabil de comun acord.

extras din **Karl-Heinz Brenndörfer –**

„Bandiți, spioni sau eroi?”

Asasinarea Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor

CEZARINA CONDURACHE

Asasini, complici, vinovaţi

Asasinarea Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu a fost dorită şi pregătită mulţi ani de criminalul Rege Carol al II-lea şi camarila sa, dar deşi poartă cea mai mare parte din vină, nu sunt singurii pătaţi de sângele Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor. Acesta cade peste întreagă clasa politică, peste ierarhia bisericească, peste intelectuali etc. Mulţi din categoriile enumerate au participat activ la planul de asasinare, alţii pasiv, iar alţii laudativ...

La cei cu rol pasiv, desigur, mari pretenţii nu avem. Ei sunt marea masă a celor care prin tăcere, indiferenţă, prudenţă excesivă îşi securizează propriile poziţii mai mult sau mai puţin modeste, propriile avantaje etc. Cât priveşte pe cei cu rol laudativ... aceştia sunt cei mai mizerabili dintre toţi, pentru că deşi nimeni nu le-a cerut-o, nimeni nu i-a constrâns, nu se aflau în pericol de a pierde ceva, au ridicat un cor de osanale Regelui, atacând pe cei omorâţi şi ridicând în slăvi asasinul lor. Să facem o scurtă şi sumară recapitulare a categoriilor de vinovaţi ce stau pe aceeaşi treaptă de ticăloşie cu Regele Carol al II-lea:

„Camarila” nu este un cuvânt inventat de legionari, el desemnează grupul de curteni sau de favoriţi ai unui mornarh sau şef de stat care influenţează politica statului în interesul lor pesonal. În cazul nostru, această camarila era condusă de Elena Lupescu şi Ernest Urdăreanu (amanta regelui şi mareşalul Palatului), având în componenţă mari industriaşi şi oameni de afaceri din ţară: Blank, Auschnitt, Malaxa etc, Mihail Morozov - şeful serviciilor secrete etc. Împreună cu Regele, ei au decis omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu şi au sperat ca ea să ducă şi la dispariţia Mişcării Legionare.

Cel care a dat girul moral a fost Patriarhul Miron Cristea. Mare sprijinitor al Regelui Carol al II-lea, al dictaturii regale, al noii Constituţii carliste... nu are nicio reacţie de împotrivire şi nicio urmă de regret în urma asasinatului săvârşit de autorităţile statului pe care îl conducea din funcţia de Preşedinte al Consiliului de Miniştri. Voi reveni la această problemă şi în alt capitol al textului.

Armand Călinescu şi Gavrilă Marinescu sunt cei doi mari executanţi ai asasinatului, bucuroşi de a fi şi ei parte din rândurile camarilei. Alături de cei doi, întreaga jandarmerie şi poliţie se fac vinovate, nu pentru că au executat ordinul primit, ci pentru că unii dintre ei au făcut-o cu plăcere şi pentru că toţi au acceptat şi primit cu bună voie plata pentru crimă – plată în bani.

Partidele politice desigur nu mai existau în noiembrie 1938 (desfiinţate odată cu instaurarea dictaturii regale), dar liderii lor nu era străini de planul asasinatului care se tot discutase şi plămădise în Consiliul de Miniştri şi în Parlament ani de zile. Cu toţi sunt vinovaţi, cu toţii au complotat măcar într-un anumit moment pentru eliminarea lui Codreanu, cu toţii au acceptat marea crimă la momentul înfăptuirii (excepţie, din câte ştiu, face doar Iuliu Maniu): liberalii, marii asasini ai legionarilor – au dorit crima încă din prigoana Duca; ţărăniştii, primii care au dizolvat abuziv Garda de Fier şi din rândurile cărora a apărut Armand Călinescu; iorghiştii, cuziştii, membrii partidului naţional-creştin... Toţi au bătut şi omorât legionari pe când se aflau la guvernare, toţi ştiau de planul asasinării Căpitanului, nimeni nu s-a opus.

Intelectualitatea română are o vină la fel de mare. În primul rând pentru că în perioada interbelică intelectualitatea (evident, cea nelegionară) se confundă în mare măsură cu clasa politică. Marele istoric Iorga se dovedeşte o calamitate politică şi o coadă de topor în mâna regelui; marele poet al „pătimirii noastre”, Octavian Goga, a vrut să-şi dovedească renumele la propriu: sub conducerea sa guvernul a asasinat, bătut şi umplut închisorile de legionari, marele avocat român Istrate Micescu, liberal de profesie şi cuzist de ocazie în aceeaşi guvernare, discuta fără jenă de asasinarea Căpitanului, căutând executant.

Chiar şi intelectualii care au avut o atitudine pro legionară, dacă nu chiar apartenenţă, acceptă jocul murdar al suveranului, lovind în Mişcare după asasinarea Căpitanului şi proslăvind pe Rege. Voi reveni mai jos în cadrul textului.

Contextul asasinatului

Nu ştim când a fost stabilită data exactă a asasinatului, dar pregătirea lui concretă a început cu mult înainte de 29 noiembrie 1938. În 14 august 1938 sunt aduşi la Râmnicu Sărat Decemvirii şi doi Nicadori – Belimace şi Constantinescu. La finele lunii august li se alătură şi Caranica, adus la Râmnic din sanatoriul spital Târgu Ocna. În 15 septembrie Căpitanul este transferat de la Doftana la Râmnicu Sărat. În lagăre regimul începe să se înăsprească. În a doua jumătate a lui septembrie sunt transferaţi la Vaslui majoritatea legionarilor din lagărul Miercurea Ciuc. Prof. Codreanu, tatăl Căpitanului, este izolat de restul legionarilor şi va ajunge în temniţă la Odorhei.

La începutul lunii noiembrie în jurul lagărului Vaslui autorităţile începuseră să ridice încă două rânduri de stâlpi cu sârmă ghimpată pe lângă cele două rânduri deja existente. Apoi au apărut şi reflectoare postate la distanţă de cinci metri unul de altul. Reflectoarele ce băteau în clădirea lagărului încep să fie aprinse în fiecare noapte, chinuindu-le somnul celor internaţi. Legionarii urmăreau mişcările de afară, înţelegând că se va petrece ceva şi încercând să ghicească ce va urma. În 24 noiembrie 1938 ultimii legionari aflaţi în lagărul Miercurea Ciuc sunt transferaţi la Vaslui, lagărul Ciuc desfiinţându-se (numai pentru a fi reînfiinţat 6 zile mai târziu, la 30 noiembrie 1938!). Într-o zi, la sfârşitul lunii noiembrie, legionarii din lagărul Vaslui s-au trezit dimineaţa cu un tun montat în faţa lagărului cu ţeava spre ei, la o distanţă de nici 100 metri de lagăr. Autorităţile erau pregătite să riposteze. La ce?...

De la jumătatea lunii noiembrie Regele porneşte într-un turneu de prestigiu în Europa, alături de Marele Voievod Mihai I – Anglia, Belgia, Franţa, Germania. Vestea ajunge şi în temniţe şi lagăre, fiind comentată în fel şi chip. Deşi erau intrigaţi de vizita în Germania – unde a şi avut loc o întâlnire între Carol şi Hitler, legionarii nu se aşteptau la evenimente favorabile lor. Pe timpul călătoriei prerogativele regale sunt exercitate de Consiliul de Miniştri, potrivit decretului regal semnat de Carol înainte de plecare. De menţionat faptul că Regele Carol se afla în ţară la data asasinării Căpitanului şi îşi recăpătase prerogativele regale. Regele intră în ţară în data de 28 noiembrie 1938.

Odată cu plecarea lui Carol în străinătate, în temniţa Râmnicu Sărat se impun noi restricţii: medicamentele sunt interzise, fumatul este interzis, raţia de hrană pentru deţinuţi scade la 4 lei/zi/persoană, cărţile de rugăciuni sunt interzise – li se permite însă să îşi păstreze candelele şi icoanele. Desigur, legionarii protestează, dar li se spune că astea sunt ordinele venite de la dl. Călinescu...

Comunicatul oficial dat de autorităţi

În jurul orei 13, în data de 30 noiembrie 1938, după o emisiune muzicală, radioul a transmis un comunicat din partea autorităţilor care anunţau împuşcarea Căpitanului, a Nicadorilor şi Decemvirilor. Iată textul comunicatului:

„Parchetul Militar al Corpului 2 Armată ne informează:

În noaptea de 29-30 noiembrie a.c. s-a făcut un transfer de condamnaţi de la închisoarea Râmnicu Sărat la Bucureşti – Jilava. În dreptul pădurii ce corespunde km 30 de pe şoseaua Ploieşti-Bucureşti, pe la orele 5, automobilele au fost atacate cu împuşcături de necunoscuţi care au dispărut şi în acel moment transferaţii, profitând de faptul că transportul se făcea în automobile brek tip jandarmi, deschise şi pe timp de noapte, cu o ceaţă deasă, au sărit din maşini îndreptându-se cu vădită

intenţie de a dispare în pădure. Jandarmii după somaţiile legale, au făcut uz de armă. Au fost împuşcaţi:

Corneliu Zelea Codreanu, condamnat la zece ani muncă silnică şi şase ani interdicţie.

Constantinescu Nicolae, Caranica Ion, Belimace Doru, autorii asasinatului comis asupra lui I. Gh. Duca, condamnaţi la muncă silnică pe viaţă.

Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ştefan, Pele Ion, State Gr. Ioan, Atanasiu Ion, Bogdan Gavrilă, autorii asasinatului comis asupra lui Mihai Stelescu, condamnaţi la muncă silnică pe viaţă.

Vlad Radu, Georgescu Ştefan, Trandafir Ioan, condamnaţi la câte zece ani muncă silnică pentru asasinat asupra lui Stelescu.

Atât Parchetul Militar al Corpului 2 Armată, pe teritoriul căruia s-a întâmplat cazul, cât şi Parchetul Civil, fiind înştiinţate, au venit la faţa locului şi au constatat în mod oficial moartea celor numiţi mai sus, de către medic, prin încheiere de proces-verbal. A autorizat înmormântarea cadavrelor, rămânând mai departe în cercetarea cazului. Comandamentul Militar, după propunerea Parchetului şi pentru motive de ordine publică, a aprobat înmormântarea să se facă la Subcentrul Militar Jilava, fapt ce s-a executat în dimineaţa zilei de 30 noiembrie a.c. prin îngrijirea Închisorii Militare Jilava.”

Evident că singurul adevăr conţinut de acest comunicat e faptul că cei 14 erau morţi. Şi ora morţii este cel mai probabil cea reală. Restul era o minciună prost întocmită. Nimeni nu a crezut în varianta fugii de sub escortă. Argetoianu (de altfel deloc favorabil legionarilor) nota în jurnalul său *„Comunicatul e monstruos şi tâmpit – ca mai tot ce face acest Guvern. (...) Cine poate să creadă că cei 14 gardişti au fost transportaţi în autocar deschis? Şi cum au încercat toţi 14 să fugă deodată, şi cum i-au ucis jandarmii pe toţi 14 prin ceaţa deasă despre care – te întrebi de ce – vorbeşte comunicatul? Cum de n-a scăpat unul de tot, sau măcar rănit? Şi dacă au fost împuşcaţi la Snagov, pe marginea pădurii, de ce au fost înmormântaţi la Jilava? Jilava e un fort şi o închisoare, nu un cimitir. Ar fi fost mai cinstit şi mai în interesul regimului să se redacteze un comunicat sobru în care să se mărturisească pur şi simplu că cei 14 prizonieri, încercând să fugă, au fost împuşcaţi în virtutea articolului cutare al legii şi al regulamentului cutare. Un regim de autoritate nu trebuie să se scuze pentru actele a căror răspundere şi-o ia...”*

Abia în timpul guvernării legionare s-au aflat detaliile asasinării. Ele au fost dezvăluite de cei care luaseră parte la crimă, maiorii, plutonierii şi jandarmii care au făcut declaraţii în cadrul investigaţiei făcute de Comisia de Anchetă Criminală.

continuare în pag. 18

ASASINAREA CĂPITANULUI, NICADORILOR ȘI DECEMVIRILOR

Asasinarea Căpitanului

Să revenim la ziua de 29 noiembrie 1938 şi să îl însoţim pe Căpitan pe ultimul drum. În cursul zilei de 29 noiembrie, căpitanul Iliescu (comandantul închisorii Râmnicu Sărat) anunţă că în cursul serii vor fi transferaţi 10-12 legionari închişi la Râmnic şi, neştiindu-se cine anume sunt aceia, se dă ordin ca toţii să se pregătească în eventualitatea transferului şi să fie cu bagajul pregătit. În cursul după amiezii pe la orele 14-15 se anunţă că cei 3 Nicadori vor pleca şi o parte dintre Decemviri – dar nu se ştie câţi şi care dintre ei. Se deschid celulele şi sunt lăsaţi cu toţii liberi să îşi poată lua rămas bun. Între timp se află printr-unul dintre plutonierii închisorii – Eftimiu – că s-au cumpărat nişte frânghii. Pentru ce? Vor fi legaţi în timpul transferului?

Nicadorii – singurii care aveau la acel moment certitudinea că vor pleca – întreabă dacă se pregătesc şi lanţurile. Ca vieţaşi, ei trebuiau transportaţi cu lanţuri la picioare. Răspunsul e negativ, nu există lanţuri. În mod normal, îngrijorarea creşte. În acea seară masa se serveşte la 18:30, dar nimeni nu mănâncă. Pe la orele 21-22 căpitanul Iliescu anunţă că vor pleca Nicadorii şi toţi Decemvirii. Având celulele cu vedere spre administraţie şi spre curtea de la intrarea în penitenciar, Laurian Ţălnariu şi Bartolomeu Livezeanu monitorizează mişcările de afară. Pe la ora 1 noaptea este scos din celulă Căpitanul şi condus la Cancelarie. Căpitanul a fost ţinut izolat de restul camarazilor, celula lui se afla în partea din faţă a închisorii, în clădirea administraţiei.

Apar şi jandarmii alături de gradaţii lor: maiorul Dinulescu, maiorul Macoveanu, şeful legiunii de jandarmi Râmnicu Sărat, Scarlat Roşianu. Căpitanul Iliescu citeşte lista celor 13, celulele lor se deschid şi li se ordonă să iasă fără bagaje. Li se spune că bagajele vor fi trimise ulterior. Pot lua doar paltonul şi o batistă. Ies rând pe rând. Fiecare legionar e luat în primire de câte doi jandarmi - fiecare dintre aceştia având câte o frânghie pentru legarea deţinutului -, duşi şi legaţi în cele 2 camioane de jandarmerie care aşteptau. Odată ieşiţi din incinta închisorii, Ţălnariu şi Livezeanu nu mai au nicio informaţie. Toţi cei rămaşi aşteaptă cu sufletul la gură. Târziu, după ora 2:45, se aud motoarele celor două maşini care pornesc.

Detaliile crimei s-au aflat abia în 1940, în timpul guvernării legionare, chiar din gura celor care au executat asasinatul. Declaraţia plutonierului Sârbu:

În zorii zilei am pornit spre Râmnicu Sărat. Ajunşi la închisoare, am fost băgaţi toţi jandarmii într-o celulă, unde maiorii Dinulescu şi Macoveanu ne-au dat instrucţii asupra modului cum avem să executăm pe legionari. Punând în genunchi pe şoferul maşinii, i-a aruncat un ştreang după gât pe la spate, aratând cât de uşor se poate executa astfel.

Totul a fost gata în câteva minute. Jandarmii au ieşit apoi unul câte unul afară, în curtea închisorii şi fiecăruia i s-a dat în seamă un legionar. Mie mi-a dat unul mai voinic, mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul, Corneliu Codreanu. I-am dus apoi în maşini. Aici legionarul era legat cu mâinile de bancă, la spate, iar picioarele, de partea de jos a băncii din faţă, în aşa fel ca să nu se poată mişca nici într-o parte, nici în alta. Aşa au fost legaţi 10 legionari într-o maşină şi 4 în alta. Eu am fost în prima maşină, în cea cu 10 legionari, în spatele Căpitanului şi fiecare jandarm era aşezat în spatele legionarului ce-i fusese încredinţat. În mâini aveam ştreangurile.

Am pornit. În maşina mea mai era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă, maiorul Macoveanu. Era o tăcere de mormânt căci n-aveam voie să vorbim între noi şi nici legionarii între ei. Ajunşi în dreptul pădurii Tâncăbeşti, maiorul Dinulescu, care stabilise cu noi, printr-un cod de semnale, momentul execuţiei, a aprins la un moment dat lanterna, stingând-o şi aprinzând-o de trei ori. Era momentul execuţiei, dar nu ştiu de ce nu am executat nici unul. Atunci maiorul Dinulescu a oprit maşina, s-a dat jos şi s-a dus la maşina din spate. Aici, maiorul Macoveanu fusese mai autoritar. Legionarii erau executaţi. Căpitanul şi-a întors puţin capul către mine şi mi-a şoptit: – „Camarade, dă-mi voie să le vorbesc camarazilor mei!" Dar în aceeaşi clipă, mai înainte ca el să fi terminat rugămintea, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara maşinii şi păşind înăuntru cu revolverul în mâna a rostit printre dinţi: „Executarea!" La aceasta, jandarmii au aruncat ştreangurile… A fost un muget şi un horcăit, întrerupt din adâncul fiinţei lor, apoi o linişte de mormânt. Cu perdelele trase, maşinile şi-au continuat drumul până la Jilava…

Declaraţia maiorului Dinulescu diferă în anumite părţi de cea a plutonierului Sârbu. Dinulescu declara că asasinatul s-a produs exact aşa cum a descris şi plutonierul, doar că maşinile nu s-au oprit în timpul asasinatului: *Se călătorea pe şoseaua dintre Ploieşti şi Bucureşti când în zorii zilei de 30 noiembrie, după ce am dat semnalul fixat, cu lanterna, jandarmii au scos din buzunare o sfoară pe care au strâns-o în jurul gâtului legionarului ce stătea în faţa fiecăruia dintre ei. În felul acesta Codreanu şi 13 camarazi ai lui au fost sugrumaţi în timp ce maşina îşi continua drumul în plină viteză.*

Îngroparea şi dezgroparea trupurilor

Cât priveşte îngroparea trupurilor, ea s-a făcut la Jilava, imediat după sosirea maşinii. Declaraţiile aceloraşi doi relatează similiar derularea evenimentelor, Dinulescu aduce însă elemente în plus pe care Sârbu nu avea de unde să le cunoască.

Sârbu: *Când am ajuns, erau orele 7 dimineaţa. Aici ne aşteptau: colonelul Zeciu, Dan Pascu, comandantul închisorii, colonelul Gherovici, medicul legist Lt. Col. Ionescu şi alţii. Groapa era făcută. Traşi din maşină, legionarii au fost aşezaţi cu faţa în jos şi împuşcaţi în spate, pentru a se simula astfel împuşcarea pe la spate în timpul evadării de sub escortă. Apoi au fost aruncaţi în groapa comună…*

Dinulescu: *Puţin timp după aceea am ajuns la Bucureşti de unde ne-am îndreptat spre fortul de la Jilava în interiorul căruia era săpată deja de trei zile o groapă mare. După ce camionul a fost tras în fort, asupra cadavrelor strangulaţilor s-a tras, în urma ordinului primit de la prim procurorul Col. Zeciu, câte un foc de revolver sau de puşcă; apoi un medic militar constată moartea tuturor legionarilor transportaţi de noi. Cadavrele au fost aruncate în groapă.*

Aşa cum se ştie, trupurile celor 14 au fost deshumate din groapa comună de la Jilava şi reînhumate tot la Jilava, într-o altă groapă comună. Pestre trupuri s-au turnat 15 damigene de vitriol, iar după umplerea gropii cu pământ, s-a turnat deasupra ei o uriaşă placă de beton (la deshumarea din 1940 s-a stabilit că placa era lungă de 15 metri, lată de 5 metri, adâncă de 38 cm şi cântărea 30 tone). De ce au făcut asta? Se temeau că se vor ridica morţii din morminte? Poate că da (până la urmă asta s-a întâmplat oricum în 1940). Dinulescu şi Sârbu declară date diferite pentru această monstruoasă deshumare şi reînhumare. În timp ce Sârbu declară că aceiaşi jandarmi care înfăptuiseră crima au fost chemaţi la câteva săptămâni să îi dezgroape şi reîngroape, Dinulescu spune că au fost chemaţi a doua zi după asasinat.

Amândoi recunosc însă valoarea stipendiului acordat pentru asasinat: 20.000 de lei pentru fiecare jandarm. Dinulescu a declarat că el a primit 200.000 lei.

Presa românească: asasinarea Căpitanului şi proslăvirea lui Carol

Printre articole uriaşe dedicate grozavei vizite a regelui în Europa şi triumfalei sale întoarceri în ţară, toate ziarele publică textul comunicatului dat de Parchetul Militar al Corpului 2 Armată. Cele mai multe nu fac alte comentarii pe acest subiect, dar titlurile ţin să menţioneze că cei împuşcaţi erau nişte asasini: *„Corneliu Codreanu şi asasinii lui Duca şi Stelescu au fost împuşcaţi"* – „Ecoul", 2 decembrie 1938, *„Încercare de evadare în masă a capilor mişcării legionare. Au fost împuşcaţi Corneliu Codreanu, asasinii lui Duca şi alţi foşti legionari"* – „Gazeta de Transilvania", 4 decembrie 1938.

Alături de comunicatul parchetului apar articole ample şi evident incriminatoare despre atentatul de la Cluj asupra profesorului Ştefănescu Goangă. Acesta fusese împuşcat de legionari în 28 noiembrie 1938 – exact subiectul de care presa carlistă avea nevoie pentru a sublinia necesitatea eliminării lui Codreanu. Cei care au tras asupra lui Goangă – Pop şi Lăscăianu – au vrut să oprească abuzurile comise de nefericitul rector al Universităţii din Cluj, inclusiv abuzurile sexuale asupra studentelor, dar asta e o altă poveste despre care ne vom ocupa în alt moment. Goangă nu a fost ucis în timpul atacului, însă Gruia Enache, agentul de poliţie care îi asigura paza a murit. De ce avea nevoie un rector de un bodyguard plătit de statul român ca să îi asigure paza? Şi asta e o altă poveste.

Un alt subiect al acelor zile a fost aniversarea celor 20 de ani scurşi de la Marea Unire înfăptuită la 1 decembrie 1918. Multe discursuri şi articole de presă sunt centrate nu atât pe însemnătatea unirii şi pe realizatorii ei, cât pe preamărirea Regelui Carol al II-lea. De exemplu rugăciunea întocmită de patriarhul Miron Cristea cu această ocazie ovaţionează pe măritul Rege şi chiar pe sfetnicii lui – între care ştim bine că locul central îl ocupa amanta sa, Elena Lupescu, fapt cunoscut prea bine de Patriarh.

Unul dintre cele mai penibile momente din istoria BOR. Să accepţi asasinarea celor care luptă pentru Biserică şi pentru neam ca să rămâi în graţiile imoralului, adulterului, trădătorului şi criminalului Carol! Să loveşti în tineret, în studenţime şi să-i tratezi ca pe duşmanii ţării, omorându-i doar pentru a păstra un tron scăldat în sânge. Să fii Patriarhul ţării şi în acelaşi timp să fii preşedintele Consiliului de Miniştri care autorizează crima asupra pruncilor ţării tale, ca să-l susţii pe Irod cel interbelic... Voi cita un singur fragment: *„Păzeşte, Preamilostive Doamne, sub acoperământul aripilor Tale şi pe Preaînaltul lor urmaş – Carol II – chemat a întări moştenirea părinţilor săi; înmulţeşte zilele vieţii lui întru sănătate nevătămată (...) Sporeşte înţelepciunea sfetnicilor Săi; (...) Împrăştie duşmanii ce s-ar ridica împotriva stăpânirii Lui şi adună tot poporul într-o unire nedespărţită şi dreaptă supunere..."* „Frontul de Vest", 4 decembrie 1938.

Patriarhul nu este singurul ierarh care aduce în acele zile osanale regelui criminal. PS Andrei Magieru al Aradului ţine un discurs la începutului lunii decembrie 1938, lăudând Străjerimea – organizaţia creată de Carol al II-lea în contraponderea Mişcării Legionare: *„N-am venit să fac un act de curtoazie, n-aveţi nevoie de el. Biserica nu face curte niciodată. Eu cred că străjeria nu este o inspiraţie momentană, ci este un vis strămoşesc. Regele a fost inspirat de Dumnezeu. După anarhia politicianistă avem nevoie de disciplină. Regele ne-a arătat să facem aceea ce şi strămoşii noştri au făcut: să străjuim!,* „Şcoala Vremii", decembrie 1938. Ce anarhie politicianistă? Biserica nu face curte? Nu mai comentez.

continuare în pag. 19

ASASINAREA CĂPITANULUI, NICADORILOR ȘI DECEMVIRILOR

Aceeaşi atitudine duplicitară şi nedemnă o găsim şi în presa greco-catolică. La Blaj, ziarul Mitropoliei Unite Române, „Unirea”, publică în numărul din 11 decembrie 1938 pe prima pagină un text amplu de sancţionare a tentativei de asasinat făcută de legionari asupra rectorului Ștefănescu-Goangă, iar în pagină 4, printre alte ştiri pe scurt, redă comunicatul Parchetului Militar cu titlul *„Corneliu Codreanu a fost împuşcat”*. Iată un fragment din editorialul, bineînţeles nesemnat, intitulat „Drumuri greşite”: *„În săptămâna trecută, pe una din cele mai umblate străzi ale Clujului, trei tineri studenţi au încercat să răpună pe rectorul universităţii din Cluj şi au răpus pe agentul de poliţie Gruia, iar pe rector l-au rănit numai cu două gloanţe, însă destul de grav. Ceeace s-a petrecut n-a fost nici creştinesc şi nici după lege. Biserica nu opreşte lupta pe faţă pentru înfăptuirea unui ideal, dar să fie o luptă cinstită şi dreaptă. Ea opreşte numai ca în luptă să te foloseşti de mijloace nelegale şi nepermise. (…) Noi, ca gazetă creştinească, nu putem decât să veştezim, cu toată hotărârea, orice încercare de omor şi de ucidere în această ţară şi să îndemnăm pe tinerii noştri studenţi să-şi vadă de carte şi de cultură şi să se lepede de politică. Nu este chemarea lor politica, ci a oamenilor formaţi gata. Iar cu cuţitul şi cu revolverul în mână, nu vrem să-i ştim niciodată.”*

Pentru asasinarea Căpitanului nicio revoltă, nicio sancţiune la adresa autorităţilor care au omorât 14 oameni care se aflau în perioada executării unor condamnări impuse de stat, deci pentru care statul avea responsabilitatea de a le garanta siguranţa. Nici nu mai discut felul în care au fost condamnaţi. Măcar să se fi abţinut de la adoptarea unei poziţii atât de ferme în cazul Goangă în acelaşi număr de ziar în care acceptă tacit asasinatul făcut de autorităţi.

Campanie mediatică pentru distrugerea Mişcării

Regele, în nebunia lui, a crezut că asasinarea Căpitanului va duce în scurtă vreme la distrugerea Mişcării Legionare. Având toate mijloacele media la dispoziţie, a lansat o întreagă campanie de discreditare a legionarilor, dublată de noi măsuri punitive la adresa lor, măsuri care au fost pe larg răspândite în presă.

Imediat după asasinarea Căpitanului, Inspectoratul General al Jandarmeriei dă următorul comunicat: *„Se va proceda cu ultima energie şi sumar împotriva tuturor indivizilor care se dedau la acte de violenţă – iar împotriva teroriştilor chiar somaţiunea trebuie socotită de prisos. Deci se va trage fără milă pentru a se menţine cu orice preţ ideea de ordine şi autoritate, neadmiţându-se nicio ezitare sau slăbiciune din partea vreunui jandarm...”* „Gazeta de Transilvania”, 4 decembrie 1938.

În plus, toţi comandanţii corpurilor de armată emit ordonanţe valabile în jurisdicţia lor, de pildă General de Divizie Christea Vasilescu, Comandantul Corpului 6 Armată emite următoarea ordonanţă: *„Este interzisă tipărirea sau păstrarea în depozit, sau sub orice formă, a broşurilor şi manifestelor cu caracter legionar şi acelora cari prin conţinutul lor ameninţă siguranţa şi ordinea publică. Deasemenea, este interzisă afişarea şi răspândirea în public a unor asemenea manifeste şi broşuri. Toţi locuitorii cari deţin asemenea broşuri şi manifeste sunt obligaţi, ca în termen de 10 zile de la publicarea acestei ordonanţe să le depună la autorităţile militare, la organele poliţieneşti şi ale jandarmeriei. Călcarea dispoziţiunilor din prezenta Ordonanţă se va pedepsi conform art. V. din Legea stării de asediu din 11 Februarie 1938, cu închisoare de la 1 (una) lună la 2 (doi) ani. Odată cu pedeapsa închisorii, judecata va putea pronunţa şi pedepsele complimentare prevăzute de art. 25 din Codul Penal Regele Carol II.”,* „Unirea Poporului”, 11 decembrie 1938.

Cu toate măsurile antilegionare stabilite prin decrete regale sprijinite în propria Constituţie, cu toate restricţiile şi sancţiunile aplicate celor din lagăre, Carol spera ca legionarii să cedeze după moartea şefului. Evident, nu a fost aşa. Începând cu decembrie 1938 se intensifică şi acţiunea de dezbinare a legionarilor din lagăr, prin promisiuni şi oferte avantajoase. Unii – puţini – au cedat (chiar cu prea mare uşurinţă), cum e de pildă cazul celebrului preot Grigore Cristescu. Pentru a preîntâmpina acţiuni de genul ăsta şi mai ales pentru a preîntâmpina exploatarea lor de către regimul carlist, comandanţii Bunei Vestiri decid ca legionarii din lagăre să semneze în masă declaraţiile de desolidarizare de Mişcarea Legionară. Pe moment acţiunea a părut o mină de aur pentru carlism. Ziarele de la mijlocul lui decembrie 1938 titrau cu litere mari: *„318 deţinuţi legionari fac act de supunere noilor orânduiri ale ţării”*, „Drapelul”, 12 decembrie 1938. Bucuria autorităţilor a fost de scurtă durată, Mişcarea Legionară a continuat neclintită pe linia sa şi, spre groaza lui Armand şi a lui Carol, noi şiruri de căpetenii legionare au continuat să răsară necontenit, continuând lupta, în ciuda ameninţărilor, asasinatelor, prigoanei şi valurilor succesive de arestări.

În presă campania antilegionară se susţinea cu diverse articole pline de minciuni sinistre despre Codreanu şi Mişcare. Unul dintre ele este intitulat „Mărturisesc”; a apărut în „Gazeta de Transilvania” din 8 decembrie 1938. Articolul, anonim, justifica asasinatul şi punea pe seama Căpitanului cuvinte şi atitudini care nu i-au aparţinut niciodată: *„Nu ne opunem intenţiilor care au forţat guvernarea de azi să ia măsuri cu care nu era obişnuită ţara (...) Firul de păr al Căpitanului pe care nu l-am cunoscut şi nu mai este nu putea fi emblema şi simbolul unei ţări (...) Loviţi cu pumnul de fier peste buze pe toţi care ţin să se închine în faţa crezului sfânt ce ne-a creat Marăşeştii, Mărăştii şi toate dovezile de jertfă în numele cărora s-a înfăptuit visul mare şi sfânt pentru care ne-au murit şi moşii şi părinţii! Aşa propovăduia cel ce nu mai este...”*

Dar există şi articole şi discursuri semnate şi asumate care discreditează în mod la fel de mizerabil, atât legionarismul, cât şi studenţimea în ansamblul ei. Se încearcă acreditarea ideii că toţi legionarii sunt nişte nebuni, lipsiţi de moralitate, de formaţie asasini etc. Mă voi limita la două dintre ele, rostite cu ocazia numirii în funcţie a noului ministru al Educaţiei, Petre Andrei (cel care s-a sinucis de frică în timpul guvernării legionare, deşi nimeni nu voia să îl omoare, dar a cărui moarte este pusă de unii aşa zis cercetători tot în sarcina Mişcării). Petre Andrei, la primirea mandatului: *„Eu socot că tinerii noştri şcolari sau studenţi trebuie să înveţe a răsfoi cu îndemânare filele unei cărţi mai bine decât a mânui cu dibăcie un revolver ucigător de viaţă omenească”*, „Drapelul”, 12 decembrie 1938.

Cel de la care preia funcţia este chiar Armand Călinescu care a asigurat până la data de 5 decembrie 1938 interimatul la Ministerul Educaţiei. La terminarea interimatului şi numirea lui Andrei, Călinescu avea să explice de ce a trebuit să preia în primă fază conducerea ministerului şi rezultatele pe care le-a obţinut: *„... am venit aici pentru a întreprinde o anumită acţiune. În adevăr, în sectorul educaţiei naţionale exista o carenţă a autorităţii şi exista o greşită îndrumare a învăţământului. În bună parte această stare de lucruri cauzase turbarea din viaţa politică şi socială a României. Dar mai mult, această stare de lucruri constituia o primejdie pentru dezvoltarea de mâine, căci scosese generaţia tânără din făgaşul normal. Trebuia neapărat să oprim răul. Trebuia o întorsătură de volan pentru a îndruma educaţia tineretului pe calea utilă ţării. (...) Am făcut un examen sanitar al celor închişi pentru agitaţiuni subversive. Rezultatul a fost dezastruos. Toţi, dar absolut toţi sunt atinşi de maladii organice. Sifilisul, bolile mintale, tuberculoze fac ravagii în această lume. Este trist, desigur, sub raport umanitar, dar sub raportul social, aceasta explică manifestaţiile nesănătoase şi indică nivelul moral al celor ce ar fi vrut să conducă o ţară. Din fericire, aşa cum spuneam, aceste elemente se situează singure pe la periferia societăţii (...)”*. „Drapelul”, 12 decembrie 1938.

Nicadorii în temniță

Ticăloşia din paginile „Sfarmă-Piatră”

Nici prietenii de până atunci ai Mişcării nu refuză mărul otrăvit oferit de Palat. Din contră, am impresia că din lăcomie şi îngâmfare au luat tot coşul cu mere. Mă refer aici la Nichifor Crainic şi la mai mulţi semnatari ai articolelor din „Sfarmă-Piatră”. Dezamăgirea mea este foarte mare. Am ştiut întotdeauna că autorul superbului „Cântec al potirului” nu a excelat la capitolul demnitate, dar toată pătimirea ulterioară din temniţe, cu toate scăderile ei nu-i putea fi imputată şi chiar îi ştergea şi păcatele mai vechi. Acum însă nu-i mai pot găsi scuze şi nici justificări (nici în faţa istoriei şi nici faţă de mine însămi). Mai ales că atitudinea asta mizeră nu se opreşte după momentul asasinării Căpitanului, ci va continua până la căderea Regelui Carol al II-lea. Şi va reveni în formă actualizată politic după ieşirea din temniţă. Memoriile sale post carcerale, „Zile albe, zile negre” sunt pline de minciuni, dar toate păreau scuzabile din cauza presiunii, constrângerilor venite de la comunişti. Acum m-am convins că ele au fost scrise cu aceeaşi micime sufletească ce-l măcina încă de pe vremea lui Carol.

Cu mare dezamăgire şi durere voi reda numai câteva fragmente din revista „Sfarmă Piatră”. În numărul din 1 ianuarie 1939, Crainic publică textul „La un hotar de viaţă românească”, text ce este un adevărat rechizitoriu împotriva Căpitanului, Nicadorilor, Decemvirilor şi a întregii Mişcări. Un text care conţine, pe lângă multă laudă de sine, afirmaţii cutremurător de ticăloase pe care ţine să le pună în contrapondere cu atitudinea „corectă” avută de el:

Cazul Nicadorilor: *„În toamna lui 1933 I.G. Duca primeşte guvernul, iar din mijlocul mişcării apare întâiul foc ucigaş de revolver. Frumuseţea morală a noului naţionalism se stropise cu sânge omenesc”. „Profitând de tragica ocazie, adversarii mei m-au încarcerat, deşi Calendarul nu avusese decât cuvinte bune pentru I. G. Duca cu care eram în raporturi personale (...) Cu degetele îngheţate am scris din hruba închisorii memoriul către Suveran, expunând problema generaţiei tinere şi soluţia ei care era organizarea în jurul Tronului şi în afară de influenţă partidelor”.*

Trece la cazul Decemvirilor: *<<Încă un omor fără niciun sens: Stelescu. Zece nenorociţi care îl masacrează devin Decemvirii, alţi semizei adoraţi obligatoriu. Spiritul diabolic se generalizează şi fiecare tânăr se visează un erou cu revolver. De pe catedra mea de la Facultatea de Teologie am spus atunci „Cine omoară un om, trage de fapt cu glonţul în inima lui Hristos”. Aceasta a fost deajuns ca proprii mei studenţi să mă urască cu sălbăticie>>*. Dar cum rămâne cu glonţul tras de regimul Duca în Virgil Teodorescu, Constantin Niţă, Nicolae Bălăianu, Toader Toma... Cum rămâne cu inima lui Hristos? Hristos sângerează când trag legionarii şi se bucură când autorităţile omoară copiii ţării, fără nicio vină? Căci cu adevărat fără vină sub toate aspectele posibile au căzut cei enumeraţi mai sus. Cum rămâne cu gloanţele trase de autorităţi în Căpitan, Decemviri şi Nicadori?

Între loviturile şi atacurile murdare pe care le dă celor asasinaţi de Rege nu uită să menţioneze propria lui pătimire (închis la

continuare în pag. 20

Asasinarea Căpitanului

Cum s-a aflat cumplita veste în familia Codreanu, în lagărul de la Vaslui şi în temniţa Râmnic

CEZARINA CONDURACHE

Reluăm firul evenimentelor din jurul asasinatului comis de autorităţi în noaptea de 29/30 noiembrie 1939, urmărind modul în care au aflat cumplita veste, atât membrii familiei Codreanu, cât şi legionarii din lagărul Vaslui şi temniţa Râmnicu Sărat.

Familia Căpitanului

În 30 noiembrie 1938 tatăl Căpitanului se afla închis la Odorhei, unde fusese adus de la Ciuc la jumătatea lunii septembrie. La Bucureşti se aflau mama şi soţia Căpitanului. Vestea asasinatului le-a găsit într-o casă din apropierea Căii Dorobanţilor unde găsiseră refugiu alături de micuţa Cătălina (fiica lui Horia şi a Constanţei Zelea Codreanu, înfiată de Corneliu şi Elena). Aici, ascultând programul radioului, au auzit în jurul orei 13 comunicatul oficial.

Eliza si Elena Codreanu

Elena, soţia Căpitanului, a refuzat din prima clipă să îl creadă, în timp ce mama Căpitanului, Eliza, a fost încredinţată de atunci că i-a murit copilul. Potrivit unei note a Siguranţei publicată în volumul II din seria „Procesele lui Corneliu Zelea Codreanu”, Elena Zelea Codreanu s-a prezentat la închisoarea Jilava în cursul zilei de 30 noiembrie 1938, cerând să i se arate mormântul soţului ei. Soldaţii de la poartă i-au spus însă că aici nu e niciun mormânt, nu s-a auzit nicio împuşcătură, nu s-a adus niciun cadavru şi că ei nu ştiu nimic. Răpunsul primit îi aduce un licăr de speranţă.

Odată întoarsă acasă, încep să apară rând pe rând mai mulţi legionari care auziseră comunicatul la radio. Desigur, numărul lor nu era foarte mare. După cum ştim, sute de fruntaşi legionari se aflau în temniţe şi lagăre, alte sute în frunte cu Comandamentul Legionar se ascundeau de autorităţi pentru a nu fi reţinuţi. Casa unde locuia la acel moment Elena Codreanu era o casă sigură în care se mutase de curând, iar gazda, doamna Bacaloglu, şi ea legionară, făcea tot posibilul pentru a o proteja pe soţia Căpitanului, deşi ştia că agenţii carlişti monitorizau întrările şi ieşirile. În condiţiile astea doar câteva zeci de persoane îşi fac curaj să o caute, sperând să afle acolo un alt adevăr decât cel trâmbiţat de autorităţi.

În după amiaza zilei de 30 noiembrie se aflau în casa ce-o găzduia pe Elena Codreanu prinţul Alexandru Ghica (prietenul Căpitanului din studenţie) şi Ana Maria Marin. Spre seară sosește Vera Totu împreună cu Iva Igiroşanu. Atmosfera acelei zile de toamnă târzie, abundenţa de sentimente trăite la aflarea veştii (oroare, durere, sfâşiere, disperare, desnădejde şi mai mare decât toate – răzbunare), drama doamnelor Codreanu, a Mişcării şi a neamului este zugrăvită cumplit de viu într-un fragment memorialistic semnat de Vera Totu (soţia lui Neculai Totu) din care vom reda câteva pasaje. *„Sunăm scurt şi ne păru că zbârnâitul soneriei ne-a izbit în moalele capului. Ne deschise cineva, nu mai ştiu cine. În camera din faţa noastră văzui mai multe chipuri. O căutam pe doamna Codreanu, în ochii ei speram să găsesc o dezminţire, o întărire. I-am întins mâna şi încercam să pătrund în adâncul privirilor ei. Nicio vorbă, faţa palidă, ochii plânşi cu lacrimile reţinute ce tremurau gata să se rostogolească. Şi totuşi am zărit ceva. Soţia Căpitanului nu-l credea mort, sau mai bine zis, nu-l simţea mort. Ca slobozită dintr-o strânsoare, eram gata să respir mai uşor, dar o văzui pe mama Căpitanului.”*

Toţi tăceau, toţi plângeau şi nu îndrăzneau să spună nimic. Alecu Ghica – un bărbat tânăr şi falnic asemeni Căpitanului îşi schimbase înfăţişarea total în cele câteva ore ce trecuseră de la auzul comunicatului. Vera notează: *„Alexandru Ghica (...) atâta de schimbat, încât mă uimea. Fără voie m-am gândit că este de necrezut cum poate să se tragă, să slăbească şi să se înegrească faţa unui om în timp de câteva ore”.*

În timp ce faţa transfigurată a lui Ghica şi ochii plânşi şi îndureraţi ai Elenei păstrau speranţa că totul este o macabră minciună, liniştea afişată de mama Căpitanului şi vorbele ei mai dure decât piatra şi mai ascuţite decât tăişul sabiei i-au convins pe cei prezenţi că marea crimă s-a întâmplat şi că s-a împlinit destinul pământesc al Căpitanului. *<<În primele ceasuri după aflarea morţii lui Corneliu, mama lui avea o linişte în toată făptura ei care te îngheţa. Obrazul ei părea cioplit în piatră dură, nicio trăsătură nu se mişca. Niciun muşchi nu se zbătea în jurul fălcilor strânse. Şi ochii, minunaţii ochi verzi, vedeau ceva departe, ceva ce nu-i speria, dar îi înmărmurea şi îi înstrăina de tot ce era în jur. Nu o puteam urmări cu gândul. Rămăsesem aici, la graniţa simţirii pământeşti şi cu cât mă uitam mai mult la obrazul mamei, încremenit ca o stană de granit, cu atât mă cuprindea mai mult frigul şi desnădejdea. […] Cineva încearcă să spere în bine. Mama Căpitanului dădu din cap şi începu să vorbească. Slovele cădeau precise, reci, ca lovituri de topor într-un bloc de ghiaţă. „Nu am nicio îndoială, nu au de ce să mintă cei mari. Dacă au îndrăznit să spună în ţara întreagă că l-au omorât pe Corneliu, înseamnă că au avut şi tăria s-o facă. Nu mă mir, era de aşteptat de mult. Au umblat după viaţa lui ani de zile, l-au urmărit şi au ezitat, dar acum s-a făcut. S-a împlinit soarta lui Corneliu. Ştiu, simt că l-au îngropat undeva la marginea unui crâng, a unei păduri. La repezeală au făcut groapa, i-au pus pe toţi şi gata. Undeva, poate aproape de Râmnic. În niciun caz n-au aşteptat ei să vină aproape de Bucureşti să-i împuşte.” În timpul acestor vorbe îndrăznii numai o dată să mă uit spre ea. Era mai presus de înţelegerea mea. Cum putea o mamă să rostească asemenea cuvinte fără să-i tremure măcar vocea? Simţii pentru prima dată că sunt prin mulţimea oamenilor unele suflete plămădite cu totul deosebit. Despre aceste spirite invincibile se clădesc legende, se scriu epopei. Căpitanul nu putea fi născut de o altă mamă>> –* Vera Totu.

Puţin mai târziu Eliza Codreanu va fi cea care va

continuare în pag. 21

Neculai şi Vera Totu

ASASINAREA CĂPITANULUI, NICADORILOR ŞI DECEMVIRILOR

Jilava în procesul Duca) şi lupta lui constantă de a îndrepta acest tineret care, ce să vezi, refuză să îl asculte pe el, cel care a creat toată această mişcare naţionalistă! Apoi urmează laude multe şi cronologic aduse Regelui.

Păstrează gloanţele morale împotriva Căpitanului mai spre sfârşit (după ce îl umple cu toate invectivele pe Gen. Cantacuzino): *„Era tânăr, chipeş şi se remarcase din anonimat printr-un glonţ de revolver tras în timpul studenţiei, la Iaşi. În lipsa adevăratului conducător, tinerii au văzut în acel gest semnul marelui om de acţiune. Şi nu era. (...) Mitul cel nou, ca orice mit, nu creştea din calităţile reale ale persoanei adorate, ci din necesităţile psihologiei colective (...) El ştia tot, deşi nu spunea nimic. El avea să rezolve toate problemele, deşi nu prezenta soluţia niciuneia (...). Iar el tăcea, căci această calitate o avea. Când o pierdea, rostea cuvinte ce i-au fost apoi fatale”.*

Una din concluziile sale: *„Totul a fost zadarnic Mişcarea, orbită de fumul iluzoriu al succesului, mergea spre catastrofă. Ea purta în bietul creier care o conducea germenii propriei morţi. Ce-a urmat, se ştie, fiindcă sunt lucruri prea recente”.*

Pentru cei ce încă se mai întreabă: *„Cum a fost posibil tot ce s-a întâmplat cu neamul nostru în timpul comunismului”.* Răspunsul nu îl găsim la 23 august 1944, ci, aşa cum a explicat atât de clar şi Comandantul Horia Sima, în perioada interbelică. Clica monstruoasă de asasini şi mai ales de complici şi linguşitori ai lor, de oportunişti şi de oameni fără demnitate şi onoare au instaurat dezastrul încă din perioada carlistă. Pe un teren moral, social şi politic atât de şubred, în situaţia în care singurii luptători autentici pentru neam şi Biserică zăceau în pământ, în temniţe sau în închisori, cine era să se opună? Clasa politică care a sărit imediat în barca sovietică pentru a-şi salva aceleaşi privilegii pentru care s-a umplut de sânge în epoca carlistă? Biserica, ce a încuviinţat omorârea propriilor copii, fără să aibă nicio constrângere din partea Regelui? Crainic şi intelectualii de teapa lui?

Tare mă tem că toată pătimirea şi tot sângele curs în temniţele comuniste nu sunt suficiente pentru a curăţa păcatele neamului din anii 1938-1939. Pentru că sub comunişti sângele curs a fost tot al legionarilor noştri. Cu mici excepţii, majoritatea vinovaţilor din carlism nu au plătit pentru faptele lor, nici nu s-au pocăit şi nici nu şi-au schimbat atitudinea asupra faptelor făcute. Ăsta este „zidul de ură şi de mişelie” despre care Căpitanul spunea că înconjoară Mişcarea Legionară. Dar din păcate nu o înconjurau numai pe ea. Înconjoară toată România! Şi nu va cădea până când dreptatea nu va fi restabilită. Desigur că actorii din interbelic au părăsit de mult scena, dar structurile de pe care aceştia au acţionat sunt şi acum active şi au obligaţia de a restabili adevărul: Monarhia, Statul, Biserica, Partidele, Intelectualii. Până nu o vor face, România va continua să se scufunde în dezastru. Iar de vor continua să refuze a o face, ţara va pieri.

Corneliu Zelea Codreanu, Nicadorii, Decemvirii – PREZENT!

CEZARINA CONDURACHE

Permanențe, An XXII, noiembrie-decembrie 2019

anunţa restul familiei de moartea lui Corneliu. La acel moment fiii săi Horia, Cătălin şi Decebal erau liberi. La fel, fiicele Iridenta şi Silvia. Singurul fiu arestat la moartea lui Corneliu era Ion, căruia mama sa îi va duce vestea la închisoarea din Caransebeş.

Legionarii din lagărul Vaslui

La 30 noiembrie 1938 toţi legionarii internaţi în lagăre de regimul carlist se găseau înghesuiţi la Vaslui, unde fuseseră aduşi rând pe rând de prin celelalte lagăre în cursul lunilor septembrie-noiembrie. Potrivit estimărilor făcute de Vasile Iasinschi, la această dată se aflau la Vaslui aproximativ 300 de legionari. Cu toţii erau într-un gând alături de Căpitan temându-se pentru viaţa lui. În plus aşteptau să se întâmple ceva rău. Nu ştiau ce, dar toate măsurile de securitate luate în ultima parte a lunii noiembrie erau o dovadă clară că se pregăteşte ceva (concentrarea tuturor în acelaşi lagăr, dublarea rândurilor de sârmă ghimpată, dublarea pazei, montarea de reflectoare care să permită vizibilitate în dormitoare, montarea unui tun cu ţeava îndreptată înspre lagăr etc).

Pe 30 noiembrie în lagăr nu s-a petrecut nimic semnificativ, ziua a decurs în aceeaşi tensiune ca şi cele dinaintea ei. Legionarii – deşi fără tragere de inimă – pregăteau un program aniversar pentru data de 1 decembrie când se împlineau 20 de ani de la Marea Unire. Ziua Unirii trece cu mare durere, în spatele sârmelor ghimpate. Programul pregătit, deşi sobru, încearcă să aducă între camarazi puţină voie bună. Se serveşte masa de seară, apoi la un moment dat Vasile Iasinschi este chemat la cancelaria lagărului de maiorul Craioveanu. Faptul a produs îngrijorare pentru că niciunul dintre ei nu mai fusese chemat până atunci. Iasinschi povesteşte detaliat momentul cu toată încărcătura lui emoţională şi spirituală într-un text publicat în „Pământul Strămoşesc” volumul II, ediţia de exil.

La cancelarie, Iasinschi este informat destul de sec că în cursul nopţii de 29/30 noiembrie Corneliu Zelea Codreanu împreună cu Nicadorii şi Decemvirii au fost împuşcaţi pe când încercau să fugă de sub escortă. Pentru a-şi întări afirmaţia, Craioveanu îi arată ziarul „Universul” din 1 decembrie care preluase pe prima pagină textul comunicatului dat de autorităţi. *„Scurt după citirea comunicatului mă cuprinde de-odată o scuturătură nervoasă şi un plâns cu sughiţuri. În starea asta încep să strig şi să protestez că aşa ceva nu s-a putut întâmpla... Tot corpul îmi era în fierbere şi nu mă puteam controla, protestam mereu contra acestei lovituri afirmând c-a fost dată unuia care-şi iubeşte neamul şi credinţa cu patimă mai mult ca oricine... Cu capul între mâini şi cu coatele pe birou, cu ochii închişi vedeam şi nu credeam în moartea Căpitanului... Totul a durat un veac înspăimântător. Mi s-a părut că s-a prăbuşit cerul peste noi şi peste neamul nostru”*.

Prăbuşit sufleteşte, Iasinschi a ieşit din cancelarie clătinându-se şi ducând cu el cea mai grea misiune pe care a avut-o în întreaga sa viaţă: să vestească sutelor de legionari din lagărul Vaslui moartea Căpitanului. A mers direct în camera Comandanţilor Bunei Vestiri trecând fără niciun cuvânt prin curtea lagărului. Le va povesti întâlnirea cu Craioveanu şi trăznetul căzut peste sufletul neamului. În acea cameră se aflau: Ilie Gârneaţă, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu şi Mile Lefter. Iasinschi cere dezlegare pentru a nu fi el cel care să anunţe tragedia celorlalţi legionari. Cel care îşi asumă acest rol este Corneliu Georgescu.

Se ordonă convocare generală în sala cea mare de la etajul lagărului. Sosesc toţi din camere, din curte... În acel moment reflectoarele montate în jurul lagărului sunt pornite de soldaţi pentru a avea perfectă vizibilitate în interiorul clădirii. Corneliu Georgescu comandă tuturor să îngenuncheze, ceea ce face şi el, rosteşte Tatăl Nostru şi apoi anunţă moartea Căpitanului: „Camarazi, Căpitanul nu mai este!”

Iasinschi notează *„Un singur şi uriaş geamăt, adânc şi profund ca din inima pământului a izbucnit din pieptul celor trei sute de legionari cuprinşi de durere. N-am mai putut să-i privesc în ochi, nu mă puteam uita la ei. A fost un moment ce nu se poate uita, nici nu-l pot reda prin cuvinte. A fost omorât un uriaş din ordinul unei stârpituri. Năucirea generală ne-a ţintuit în genunchi, aşa cum ne găseam, şi apoi rând pe rând, ne-am sculat şi clătinându-ne ne-am împrăştiat fiecare pe unde am putut batuţi de lumina reflectoarelor şi de furtuna din suflet.”*

Vasile Iasinschi și Corneliu Georgescu

Legionarii de la Râmnicu Sărat

Deşi primii care au ştiut de scoaterea Căpitanului a Nicadorilor şi Decemvirilor din temniţa Râmnic, legionarii închişi aici află printre ultimii de odiosul asasinat. Desigur că l-au bănuit şi s-au temut din momentul în care s-a aflat de transfer. Mărturiile supravieţuitorilor de la Râmnic sunt puţine. Despre perioada dinainte şi de după acest moment au scris doar Virgil Ionescu (în memoriile sale apărute în colecţia „Pământul Strămoşesc” ediţia de exil) şi Bartolomeu Livezeanu (jurnal păstrat în manuscris).

După plecarea celor două camioane în care se aflau Căpitanul, Nicadorii şi Decemvirii, noaptea a fost un chin pentru toţi cei rămaşi în temniţă. Gânduri, groază, teamă, incertitudine. A doua zi, pe 30 noiembrie, o mică speranţa apare în jurul plecării bagajelor celor 14. Laurian Ţălnariu, Bartolomeu Livezeanu şi Gheorghe Istrate pregătesc bagajele celor plecaţi, având aprobarea conducerii închisorii care anunţase că vor fi transportate în acea zi. Seara vine şi bagajele rămân pe loc. Legionarii primesc asigurări că vor fi trimise urmatoarea zi, adică pe 1 decembrie. În seara de 30 noiembrie celulele ocupate de cei plecaţi sunt igienizate şi reamenajate cu paturi suprapuse. Misterul se dezleagă parţial după masa de seară când în temniţă pătrund mai mulţi soldaţi înarmaţi care ocupă celulele recent pregătite.

Ca şi la Vaslui, s-a urmărit cu mare atenţie reacţia legionarilor după asasinarea Căpitanului şi autorităţile erau pe punctul de a da ordinul de executare a tuturor căpeteniilor aflate în lagăr şi închisoare. Încă nu am înţeles de ce nu s-a dat acest ordin în momentul 30 noiembrie 1938 şi s-a optat pentru strategia de încercare a obţinerii desolidarizărilor de Mişcare (care era perdantă din start şi autorităţile trebuiau să ştie asta). O logică de bun simţ ar spune că nu s-a dat pentru că legionarii nu au provocat cu nimic autorităţile, că nu au schiţat niciun gest de violenţă, atac etc. Nici nu aveau cum să o facă în momentul ce li s-a zdrobit sufletul prin asasinarea Căpitanului, deşi evident dorinţa exista. Dar evenimentele ulterioare ne-au arătat că nici în 21/22 septembrie 1939 cei din lagăre şi închisori nu au făcut-o. Asasinarea lor a ţinut mereu de bunul plac al Palatului. Am făcut această paranteză aici ca să revin la acţiunea lui Miti Dumitrescu şi la faptul că acesta nu este răspunzător de moartea celor peste 200 de legionari asasinaţi în 21/22 septembrie 1939. Regele fusese gata să îi omoare pe aceştia şi în 30 noimbrie 1938 şi poate şi în alte momente. Din nenorocire, moartea lor era o chestiune de timp. Ca urmare a acţiunii lui Miti, acest timp a venit după răzbunarea Căpitanului, aducând înainte de moarte uşurarea sufletelor închise de povara nepedepsirii vinovaţilor.

Bagajele erau încă pe loc, iar închisoarea plină de soldaţi înarmaţi. În noaptea de 30 noiembrie spre 1 decembrie se doarme iepureşte, aproape toţi cei întemniţaţi fiind gata să meargă spre împuşcare în orice clipă. Vizetele celulelor se deschid din jumătate în jumătate de oră spre verificare. Afară posturile de pază erau dublate. Vine însă dimineaţa. Se cer borderouri detaliate în dublu exemplar cu componenţa bagajelor celor 14. Se execută şi bagajele sunt ridicate. În temniţă intră astfel un val nou de speranţă, au plecat bagajele, deci sunt şanse că proprietarii lor să fie în viaţă. De afară nu mai pătrunde nicio veste, vizitele sunt suspendate, personalul nu răspunde la întrebările deţinuţilor.

Vine data de 6 decembrie şi potrivit lui Livezeanu se încearcă o sărbătorire a lui Neculai Totu, deşi toţi sunt îndureraţi. Sosesc la cancelarie mai multe mame şi soţii care nu primesc acces în interior, nici pachetele nu sunt acceptate. E vorba despre mama lui Alecu Cantacuzino, Alexandrina Cantacuzino, de Viorica – soţia lui Eugen Ionică, Maria Claudian-Tell, mama lui Alexandru Cristian Tell, Vera – soţia lui Neculai Totu. Atât Vera Totu cât şi Virgil Ionescu menţionează că Viorica Ionică ar fi transmis soţului ei prin semne informaţia legată de moartea Căpitanului. Cu toate astea Livezeanu care ţinea un jurnal zilnic nu pomeneşte nimic despre aflarea veştii atunci, deşi menţionează vizitele acestor doamne. Presupun că Eugen Ionică nu a transmis la acel moment vestea primită de la Viorica, fie pentru că nu a înţeles exact ce a semnalizat aceasta, fie pentru că a refuzat să creadă.

Potrivit lui Livezeanu, nenorocita veste apare în Râmnic pe data de 9 decembrie 1938. Comandantul închisorii îi aduce în celulă lui Traian Cotigă ziarul cu textul comunicatului. Vestea se transmite ca fulgerul şi toţi aleargă din curte şi celule către Cotigă sperând într-o minune. *<<Fugim eu şi Ţălnariu ca nişte nebuni pe scări. În celulă Cotigă, Bănică, Apostolescu şi Serafim plâng. Intru şi eu şi Ţălnariu. Înţelegem. Împietrim şi lacrimile curg şiroi. Se deschide uşa şi ţipând întreabă Sima Simulescu: „Cotigă, e adevărat!?” Cotigă îi întinde ziarul. Sima îl ia tremurând şi strigă „Ce mişelie, Doamne, Doamne”. Cade apoi leşinat. Cu greu îşi revine. Băieţii îi cer să fie tare. Vine şi domnul Clime şi ne cheamă pe toţi sus. Băieţii vin legănându-se. Suspinurile şi lacrimile curg fără încetare. E un geamăt toată închisoarea. Domnul inginer văzând că suntem adunaţi toţi îi spune lui Furdui* [n.n. Gheorghe Furdui era teolog, între ei nu se afla niciun preot la acel moment] *să spună o rugăciune pentru odihna sufletelor lor. Cădem în genunchi şi suntem înlemniţi de durere. Lacrimile nu mai contenesc. La pomenirea fiecăruia nu mai puteam rezista. Suntem zdrobiţi. Furdui se îneacă şi nu mai poate spune rugăciunea. Domnul inginer Clime anunţă „Ion Banea îţi dau comanda Mişcării Legionare”. Domnul Banea nu înţelege. Se uită surprins. Toţi plecăm în hohote de plâns spre celule. Eu prind mâinile domnului inginer Clime şi i le sărut spunând „De ce a omorât domnule inginer, de ce?” Mă îmbrăţişează şi îmi spune „Fiţi tari, măi băieţi, fiţi tari”>>*

Din lipsă de spaţiu vom opri aici firul poveştii. În altă ocazie vom scrie despre răspândirea veştii asasinatului în alte temniţe din ţară în care se aflau legionarii, în rândul Comandamentului şi a celorlalţi aflaţi în clandestinitate, ascunşi din calea autorităţilor.

După ani de lupte, jertfe, temniţe, prigoane, Căpitanul cădea nevinovat sub gloanţele vinovaţior care-l condamnaseră la moarte încă de la începutul anilor ’30. Aceleaşi reacţii în toate piepturile legionare: încremenire, sfâşiere, zdrobire... Cum nu se prăbuşea cerul de atâta fărădelege? Cum nu se cutremura pământul de atâta nedreptate? Cum se va mai putea trăi fără Căpitan? Singura cale de supravieţuire a neamului căruia Regele Nebun i-a amputat o întreagă secvență pământească, o întreagă generaţie prin moartea liderului ei, era răscumpărarea. De data asta nu o răscumpărare a păcatelor lumii din afară făcută prin jertfa proprie - ca în cazul Moţa şi Marin, ci o răscumpărare prin răzbunare a păcatului dinlăuntru, sângele vinovat pentru sângele nevinovat. Miti Dumitrescu a împlinit această „necesitate dureroasă” (după cum a numit pedepsirea lui Armand Călinescu), deşi în locul lui ar fi vrut să fie sute, poate mii de legionari...

CEZARINA CONDURACHE

Permanențe, An XXIII, ianuarie 2020

Atacăm închisoarea?

Arestarea majorității membrilor din Grupul Legionar Maramureș condus de profesorul Aurel Vișovan în august 1948 (mai precis 18 din cei 23 membri ai grupului) nu a avut ca rezultat intimidarea și implicit dispariția rezistenței anticomuniste din Maramureș, din contră, inițiative spontane de solidarizare cu cei închiși și de continuare a luptei s-au manifestat imediat, atât în Sighet, cât și în satele din zonă.

Una dintre organizațiile constituite ad-hoc în lunile următoare a fost grupul de 6 elevi ai liceului „Dragoș Vodă” condus de Ștefan Minică (din Dragomirești) intitulat „Tânărul cuib” și care mai cuprindea pe Ioan Hotea (din Hoteni), Alexandru Cora (din Bârsana), Victor Mariș (din Budești), Ioan Pop-Arvinte (din Breb) și Ioan Bizău (din Ieud). Cu toții erau elevi ai lui Aurel Vișovan și colegi ai celor închiși, dar nu fuseseră până atunci implicați în lupta de rezistență.

Denumirea de „Tânărul cuib” poate sugera o inspirație legionară, dar de o pregătire și încadrare legionară propriu-zisă nu poate fi vorba (mărturiile de mai târziu ale supraviețuitorilor reflectă acest lucru), lipseau și timpul și condițiile pentru asta, dar entuziasmul și solidaritaea cu profesorul și colegii lor erau evidente. De altfel și rapoartele Securității atribuie calitatea de „legionar” doar lui Ștefan Minică, iar grupului i se atribuie doar o „nuanță legionară” ceea ce este destul de exact. Identitatea mai pronunțată a lui Ștefan Minică se datorează legăturilor sale strânse cu consătenii săi din Dragomirești - Aurel Vlad, Ion Zubașcu, Vasile Ofrim care primeau deja formare legionară din partea lui Vasile Popșa, refugiat în zonă după arestarea lui Aurel Vișovan.

În perioada noiembrie 1948 - mai 1949 (când au fost arestați) cei 6 tineri au fost în contact cu partizanii (urmând să li se alăture în munți dacă conjunctura o impunea), au răspândit manifeste antisovietice, menținеau o stare de spirit combativă, dar cu multă discreție, Securitatea aflând destul de târziu de activitatea lor. Au fost cu toții condamnați și au executat detenția în principal la Târgșor și la Canalul Dunăre-Marea Neagră. La Târgșor s-au reunit cu colegii lor de la liceul „Dragoș Vodă” din primul grup și cu alți câțiva arestați mai târziu, în total numărul elevilor maramureșeni ajungând la 30, fiind cel mai numeros și unit grup, admirat și respectat de deținuții din restul țării (dacă se poate vorbi la cei 6 de însușirea unor idei sau principii legionare din această perioadă datează, sub influența colegilor din primul grup). Ștefan Minică a fost din nou arestat în al doilea val de teroare în 1959, pătimind încă câțiva ani la Satu Mare (coleg de celulă cu Aurel Vișovan, Gheorghe Andreica și Ioan Dunca) și în alte locuri. Cu toții au supraviețuit detenției, azi mai fiind în viață doar Ioan Pop - Arvinte, medic pensionar la Timișoara, în vârstă de 94 de ani (văr primar cu Aurel Vișovan, din casa căruia a fost arestat).

Referatul Direcției Regionale de Securitate Oradea (de care depindea și Maramureșul) din 30 septembrie 1949 îi prezintă pe cei 6 ca „organizație subversivă” și propune ca dosarul să fie înaintat Justiției (cf. Camelia Ivan Duică, *Rezistența anticomunistă din Maramureș 1948-1949, Gruparea Popșa*). Pe lângă alte fapte și atitudini imputate, cea mai spectaculoasă acuzație adusă de Securitate este că în aprilie 1949 membrii grupului se pregăteau „**să atace Penitenciarul Sighet pentru a-i elibera pe legionarii închiși acolo din august 1948**” (cei 18 din „lotul Vișovan”)! Ideea unei asemenea acțiuni, însușită de cei 6 la îndemnul lui Vasile Popșa, poate fi considerată naivă (la Sighet pe lângă Miliția și Securitatea română existau și trupe sovietice) dar ea reflectă starea de spirit a acestor tineri, credința în libertate și solidaritatea ca valoare nobilă pentru care merită să te jertfești. Demnitatea și curajul de nu te supune răului fac parte din structura sufletului maramureșean.

Am fost și vom fi!

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Liceul Dragoș Vodă

Închisoarea Sighet

In memoriam Ioan Nemeș (1929-1993)

Ultimul membru al Grupului Legionar Maramureș, care nu a fost evocat până acum în paginile revistei noastre (neavând nici informații suficiente și nici o fotografie a dânsului) a fost tânărul elev Ioan Nemeș din Ieud (localitate la 40 km de Sighet, puternic centru al rezistenței anticomuniste). Pentru a-l salva de la uitare, oferim aici puținele date de care dispunem, cu speranța că acest modest început va putea fi completat ulterior.

Născut la 9 august 1929, din părinții Ioan și Maria, țărani gospodari din Ieud, urmează liceul „Dragoș Vodă” din Sighet unde îl are ca profesor de chimie pe Aurel Vișovan, sub îndrumarea căruia se încadrează în Frăția de Cruce a liceului. În 1948 a reușit să scape de arestare ascunzându-se apoi multă vreme în diverse locuri izolate din hotarul satului natal Ieud, multă vreme fiind împreună cu preotul greco-catolic Ioan Dunca Joldea, fostul paroh al localității și liderul spiritual al grupului Popșa (destrămat în 1949 în urma morții în luptă a lui Vasile Popșa și a arestării majorității celorlalți membri ai grupului).

Este arestat și bătut la Securitate la Sighet în 1952. Condamnat pentru activitate legionară, a pătimit 10 ani în temnițele comuniste: Oradea, Jilava, Canalul Dunăre - Marea Neagră (lagărul Capul Midia), Gherla, Aiud, lagărele 9 Culme și Periprava (din Dobrogea) și din nou Aiud, de unde este eliberat în 1963. Ar fi foarte interesant de știut dacă numele lui apare undeva în memoriile de detenție ale unor colegi de suferință din închisorile respective; până în prezent eu nu am dat peste asemenea relatări. După detenție s-a retras în satul natal unde a locuit până la sfârșitul vieții. L-am întâlnit o singură dată personal în 1992 când a fost la noi acasă, la Sighet, în vizită la tatăl meu.

Ioan Nemeș - Prezent!

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

† GALINA RĂDULEANU

În data de 10 noiembrie 2025 a trecut la Domnul, fosta deținută politic, prietena și camarada noastră, Galina Răduleanu. Condusă pe ultimul drum de un număr impresionant de oameni care au iubit-o și respectat-o, Galina Răduleanu a fost înmormântată alături de tatăl său, Pr. Boris Răduleanu și unchiul său, colonelul Mina Mămăligă, la cimitirul Mănăstirii Cernica.

Născută la 9 martie 1933, în URSS, fiica preotului anticomunist Boris Răduleanu, Galina a fost arestată în 1960 și condamnată la 7 ani închisoare corecțională de Tribunalul Militar București pentru „uneltire împotriva orânduirii sociale”. Se descoperise carnețelul pe care notase în liceu mai multe comentarii negative la adresa lui Stalin... Execută detenția în penitenciarele Uranus, Jilava, Arad, Oradea. Va fi eliberată în iunie 1964 - odată cu decretul general de grațiere a deținuților politici.

După eliberare a devenit medic psihiatru, a profesat până la o vârstă venerabilă în Hațeg, Buzău, Dâmbovița și București. A fost căsătorită cu fostul deținut politic Nicolae Puiu Giosan.

După 1990 s-a implicat activ în acțiunile de promovare, comemorare și omagiere a foștilor deținuți politici. Prezență nelipsită de la comemorarea anuală Mislea, Galina Răduleanu ne-a însoțit în nenumărate drumuri, conferințe, comemorări, parastase, închisori, cimitire și biserici.

Ne-a lăsat, pe lângă zeci de amintiri minunate, povestea vieții ei de medic și deținut politic în trei volume „Repetiție la moarte... din spatele gratiilor”, „Jurnalul unui psihiatru” și „Întoarcerea în adâncuri. După aproape un secol”.

Noi mereu te plângem soră, iar tu dormi mereu...

Galina Răduleanu - PREZENT!

Crăciun – Oradea

„A venit și-aici Crăciunul
Să ne mângâie surghiunul.
Cade albă nea,
peste viața mea,
Care-aici se stinge...
Peste suflet ninge.”

„Ultimul Crăciun trăit după gratii a avut o deosebită profunzime. Cu o săptămână înainte, Viorica venise la patul meu de la etajul 2 pentru o scurtă recepție. Mergea.

În dimineața Ajunului, după ce ne-am liniștit, așteptând plecarea spre atelier, Viorica, mai hotărâtă decât mine, m-a luat la colind... Un act foarte important (ziceau „înțeleptele”).

O dovadă de misticism, de perseverență în vechile concepții – pe scurt, îți semnai actul de rămânere în închisoare. Totuși, cu oarecare frică, am început timid:

„Bună dimineața la Moș Ajun!/ Am venit și noi odată,/ la mulți ani cu sănătate...”

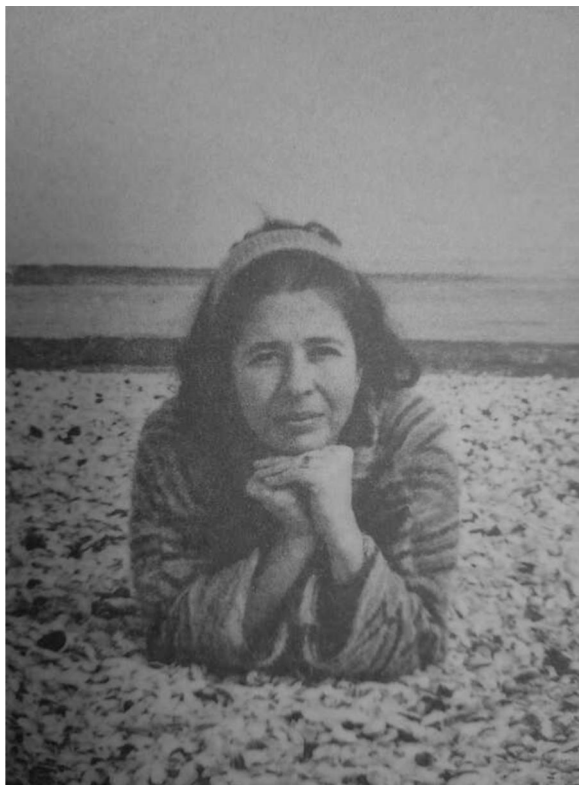

Cu toată teama și crisparea care domnea, un început de destindere începuse să apară pe fețele ascultătorilor. Se trezeau amintiri dragi dintr-o viață îngropată, dar nu uitată.

Titi („mama Titi”), care meșterea ceva în umbra patului, ne zice deodată: „dar la mine nu veniți?”. Noi atâta așteptam. Chiar ni se ridicase tonul la fraza *„Domnul Sfânt să ne ajute/ la covrigi și la nuci multe”*. De sub basmaua lui Titi apar niște covrigi fabricați din pâine, marmeladă, cuișoare și câteva miezuri de nucă. Confecționarea lor a rămas o taină, mai ales că, de luni de zile, nu se mai primiseră pachete.

De sus, de la etaj, de unde venea miros de slănină, auzim: „Dar la mine nu veniți?”. Am înhățat urgent câte-o traistă pe care am agățat-o de gât și ne-am cocoțat la „casa” gospodinei. De-acolo am plecat cu o bucățică de slănină și zahăr. În dimineața aceea, ca prin minune, se întârzia scoaterea la atelier. Așa încât se răspândise o atmosferă caldă, bună, de intimitate. Elena cea rezervată, modelul meu spiritual, m-a sărutat pe frunte, iar eu m-am rezemat, fericită, de dânsă. Pentru mine întruchipa perfecțiunea și orice gest din partea ei, îl consideram o mare cinste.

Ziua de lucru a trecut foarte repede. Eram însă convinsă că seara se va găsi un program „relaxant” ca să nu ne lase în gândurile noastre. Și nu m-am înșelat. La ora 18:30 am fost invitate la club, pentru a audia conferința „Contrazicerile existente în Biblie”. Ne-am așezat, evitând să ne privim. Vorbitorul a ținut să ne asigure că e o simplă coincidență între titlu și ziua de azi. N-aveam niciun motiv să nu-l credem.

A scos apoi niște foi bătute la mașină, pe care a început să le citească (probabil că același material era prezentat la toate închisorile). Eu stăteam serioasă, dar am avut nesansa s-o zăresc pe d-na. Lădaru, o olteancă masivă, șireată, dar foarte credincioasă. Profund îndurerată de ceea ce auzea, își rostogolea ochii peste cap, pe care și-l clătina tragic, într-n mod în care cu greutate îmi stăpâneam râsul.

La ora 9 seara, vorbitorul își încheiase „predica”. Numai că la punctul „nelămuriri” și „discuții” nu s-a înscris nimeni, ceea ce l-a dezamăgit profund.

Ne-am întors fără chef în cameră. Fiecare se așezase pe patul său, așternându-se o tăcere nefirească și apăsătoare. Cu privirea fixă, cu fețele rigide și înăsprite, ca un soi de platoșă în spatele căreia se simțea durerea, singurătatea, deznădejdea, fiecare încerca, poate, retrăirea dureroasă a imaginilor de-altădată.

„Azi nu mai vine Moș Crăciun/ În noaptea de cenușă/ Ci doar tristețile se-adun/ Să-mi plângă lângă ușă”.

Bucuria o poți împărtăși, durerea își aparține. E greu să-ți acorzi corzile la gama celuilalt.

Viorica, căreia nu i te puteai împotrivi, mi-a declarat că merge singură la colind. Mie mi se părea că le-aș deranja din peregrinările lor. Chiar și Titi își acoperise capul cu basmaua ei neagră. Totuși, împinsă de Viorica, am „ciocănit” timid. „Primiți colindători?” Imediat, de sub basma a apărut „gazda”. Și... așa am început „tremurat și subțirel” *O, ce veste minunată!*... I l-am cântat tot. În cameră nu mai existau decât vocile noastre, netulburate. Vizeta nu s-a deschis, așa că am continuat.

Am trecut la d-na. Solange, femeie de viață, mare amatoare de muzică, la care s-a adăugat și vecina ei, d-na. Bulea. Numai că acolo colindele noastre, din serafice și diafane, au devenit „lăutărești”. De la Crăciunul spiritual s-a trecut la cel simbolizat de tăierea porcului și cârnați. Mi-a părut foarte rău, mai ale când și Elena mi-a subliniat acest lucru.

A doua zi ne-am dus și la camera 101, unde ne-am desfășurat tot repertoriul. D-ra. Măriuca a plâns, Nina, care de două luni intrase în greva tăcerii, ne-a zâmbit. La camera „fruntașelor” i-am colindat numai d-nei. Zamfiroiu, la ureche, întrucât celorlalte le era teamă să nu fie „turnate” la anchetă”.

(fragment din *„Repetiție la moarte... din spatele gratiilor”*)

„Nu voi mormânt bogat/ Nu-mi trebuie flamuri”.

A sosit momentul unui rămas bun

(dar, oare, e cu adevărat bun?)

Și-aș mai avea atâtea de spus. E o înghesuială teribilă de idei la ușa cea strâmtă a minții mele. Nu toate, însă, poartă pecetea de Sus. Din fericire, reușesc să mă debarasez cu intermitență de unele și chiar să mă deștept ca dintr-un somn greu. Oricum, sunt hotărâtă, dar și obligată să vă anunț: „Săriți, vin lupii!”, și, chiar dacă nu mă credeți, să mor strigând: „Deșteaptă-te, omenire!”.

„Întoarcerea din adâncuri. După aproape un secol”

† Viorica Pop Sîntion

La începutul lui decembrie 2025, cu doar o lună înainte de a împlini venerabila vârstă de 102 ani, doamna Viorica Pop Sintion, fost deținut politic și prieten apropiat al fundației noastre, s-a mutat la Domnul.

Născută la 7 ianuarie 1924, în satul Cuzdrioara din județul Cluj, în familia învățătorului Gavriil Pop și a soției sale, Sabina, Viorica se mută în Cluj-Napoca, împreună cu familia, în anul 1932.

În 1940 rămâne orfană de tată (acesta moare în urma unui infarct survenit la aflarea veștii de cedare a Ardealului) și se refugiază împreună cu mama și încă 3 frați la Blaj.

În anul 1945, după reîntoarcerea la Cluj, începe studiile universitare la Facultatea de Drept. Parcursul ei este însă întrerupt brutal în anul IV de către regimul comunist ateu și inuman instalat în țară. Gestul creștinesc de a duce o bucată de pâine colegilor de an arestați pentru că s-au opus nedreptăților acestui regim, va fi considerat o mare infracțiune. Arestată și judecată în Săptămâna Mare a anului 1948, împreună cu grupul de studenți din lotul Ioan Bohotici, Viorica primește o condamnare de 4 ani de temniță (la finalul cărora, prin „bunăvoința” regimului, i se mai dă un an în plus).

Trece prin închisorile Mislea și Târgșor unde cunoaște și se apropie sufletește de câteva dintre numele importante ale Mișcării Legionare și ale detenției anticomuniste feminine (Sofia Cristescu Dinescu, Aspazia Oțel Petrescu, Verona Chira, Geta Gheorghiu, Eugenia și Maria Indreica etc.) nume de care o leagă și astăzi amintiri luminoase.

În ciuda regimului inuman de detenție și a despărțirii dureroase de familie, anii petrecuți în închisoare vor fi pentru Viorica un prilej de a se apropia și mai mult de credință, de Mântuitorul nostru Iisus Hristos și de Maica Domnului. În temniță, învață că suferința asumată și pusă ca jertfă la picioarele lui Hristos, poate aduce bucurie și lumină în cel mai întunecat iad, că solidaritatea, dragostea și credința în Dumnezeu îți dau putere de a trece prin toate greutățile vieții, fără a te compromite sufletește. Credința, dragostea și nădejdea învățate aici le-a luat cu ea și la ieșirea din temniță (în anul 1953) și s-a străduit să le cultive întreaga viață.

În anii care au urmat eliberării va reuși, în cele din urmă, să își termine studiile și să se angajeze ca economistă. Dar cea mai mare realizare pe care a considerat că a avut-o în această viață a fost familia frumoasă cu care Dumnezeu a răsplătit-o pentru toată suferința îndurată: În 1956 se căsătorește cu Nicolae Simtion alături de care trăiește timp de 50 de ani (până la mutarea acestuia la cele veșnice) și aduce pe lume o fiică care, la rândul ei, îi va dărui un nepot.

Singurătatea văduviei și a bătrâneții va reuși să le umple adunând în jurul ei oameni de toate vârstele atrași ca de un magnet de bunătatea, generrozitatea și bucuria pe care a știut mereu să le transmită în ciuda încercărilor la care a fost supusă de-a lungul vieții.

Pe tanti Ica (cum îi spuneau cei apropiați) am cunoscut-o mai întâi din poveștile luminoase ale doamnelor Aspazia Oțel Petrescu, Eugenia Indreica Damian și Maria Indreica Baciu. Toate trei o descriau ca pe o fire extrem de sensibilă și atentă, o colegă de suferință care știa să îți fie alături și să te mângîie cu un gest frumos în momentele cele mai întunecate, o prietenă generoasă care reușea mereu să aducă bucurie și lumină în cel mai întunecat iad.

Vorbele lor mi-au fost confirmate mai târziu când am avut binecuvântarea de a o cunoaște personal. O sărbătoare de om, mereu cu zâmbetul pe buze și plină de energie, în ciuda vârstei înainte, tanti Ica ne aștepta de fiecare dată cu daruri, masa încărcată și ușa casei și a inimii larg deschise.

Chiar dacă nu a făcut parte din Mișcare, Ica Pop a fost „adoptată” de legionarele din temniță nu doar pentru bunătatea, generozitatea și credința nestrămutată, ci mai ales pentru integritatea și demnitatea de care a dat dovadă în închisoare (la Târgșor a fost supusă la corvoade umilitoare și amenințată că nu va mai vedea niciodată lumina soarelui pentru că a refuzat categoric și în repetate rânduri să devină turnătoare).

De aceea cred că și acum, la mutarea ei la viața cea veșnică, a fost întâmpinată cu dragoste și bucurie de către ceata martirelor și mărturisitoarelor alături de care a traversat cel mai cumplit calvar, dar a și învățat că dragostea de neam și credința în Dumnezeu te pot face mai puternic decât toate forțele întunericului dezlănțuite asupra ta.

ALINA IOANA DEAC

 # Redacția își păstrează distanța față de conținutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.

PERMANENȚE

ISSN 1453 – 9551

Editor: **Fundația Culturală „Profesor George Manu”**

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32,

024073, București

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: http://www.fgmanu.ro

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305**:**

REDACTORI:

PR. MARIUS VIȘOVAN **PR. VASILE GORDON**

CIPRIAN VOICILĂ **CEZARINA CONDURACHE**

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

Administrație – Difuzare:

MILITARU CARMEN DANIELA

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, București

Relații cu publicul: luni, marti, miercuri, joi, VINERI: 14-18

FUNDAȚIA „PROFESOR GEORGE MANU” 1994-2024

PREȘEDINȚI:

† NICOLAE GOGA, 1994-1995

† MIRCEA NICOLAU, 1995-2011

† NICOLAE ROȘCA, 2011-2013

† GHEORGHE GHEORGHIU, 2013-2015

CONSILIER ONORIFIC:
† VASILE AFILIE

ACTUALA CONDUCERE:

PREȘEDINTE ONORIFIC:
† ELISABETA IONESCU

PREȘEDINTE:
CEZARINA CONDURACHE